

România Europeană

evoluții, progrese, provocări

Economic@BNR

Coordonator

Cosmin Marinescu

VICEGUVERNATOR

București, aprilie 2025

Se desfășoară
începând din
aprilie 2025,
cu aprobarea
Consiliului de
administrație
al BNR

- Proiectul *Economic@BNR* a fost inițiat ca demers de analiză, evaluare și sprijin în fundamentarea deciziilor de politică economică, având în vedere că „Banca Națională a României sprijină politica economică generală a statului, fără prejudicierea îndeplinirii obiectivului său fundamental privind asigurarea și menținerea stabilității prețurilor” (cf. art. 2, Legea 312/2004).
- Reprezintă, totodată, un cadru amplu de informare și dezbateri, destinat atât publicului larg, cât și factorilor de decizie în domeniul politicii economice. Proiectul oferă o platformă de discuție asupra progreselor, riscurilor, vulnerabilităților și provocărilor cu care se confruntă economia României în contextul extins al politicilor interne și internaționale.
- Prin elaborarea de radiografii grafice pe diverse teme economice, dar și prin dezbaterile aferente, *Economic@BNR* urmărește alinierea la bunele practici internaționale, prin contribuții sporite din partea Băncii Naționale a României la creșterea nivelului de educație economică și financiară.

România Europeană

Evoluții

Progrese

Provocări

- Evaluarea parcursului României în context european este un demers de reconfirmare a identității noastre într-o Europă în rapidă schimbare, dar și o introspecție asupra a ceea ce dorim să devenim, ca țară și economie.
- În prezent, Uniunea Europeană se confruntă cu provocări economice globale, care amenință poziția blocului comunitar în cadrul economiei mondiale, dar și cu importante provocări geostrategice și de securitate.
- În contextul global al ultimelor decenii, aderarea României la Uniunea Europeană a fost un pas crucial, cel mai important proiect de țară, care a influențat considerabil traiectoria economiei și a societății românești.
- Privind retrospectiv, România a navigat bine printre oportunitățile și provocările apartenenței la Uniune, obținând progrese importante în plan economic, social și instituțional și demonstrând coeziune în raport cu valorile europene, dar și reziliență economică în contextul crizelor.

România Europeană

Evoluții

Progrese

Provocări

- România a atras fonduri europene substanțiale, care au contribuit major la dezvoltarea economică și socială a țării, constituind o sursă esențială pentru accelerarea modernizării economiei și creșterea nivelului de trai.
- Deși semnificative, progresele cantitative curente nu sunt însă suficiente pe termen lung, acestea necesitând un suport calitativ substanțial pentru a deveni sustenabile și pentru a contribui la dezvoltarea propriului „capital social” al țării, ca vector de modernizare și progres în următoarele decade.
- Economia globală continuă să se confrunte cu multiple provocări privind stabilitatea și predictibilitatea, amplificate de amenințările de securitate și războiul tarifelor comerciale care afectează ordinea economică mondială.
- Pentru România, tabloul anului 2025 reliefează un spectru larg de riscuri, economice și politice, interne dar mai ales externe. Provocările-cheie rămân cele privind consolidarea finanțelor publice și sustenabilitatea financiară.

I.

Creștere

Convergență

Competitivitate

Reziliență

II.

Companii

Finanțare

Energie

Infrastructură

III.

Muncă

Ocupare

Șomaj

Productivitate

IV.

Calitatea vieții

Incluziune socială

Inegalități

Speranța de viață

V.

Fonduri europene

Coeziune

Dezvoltare regională

Investiții PNRR

I.

Creștere

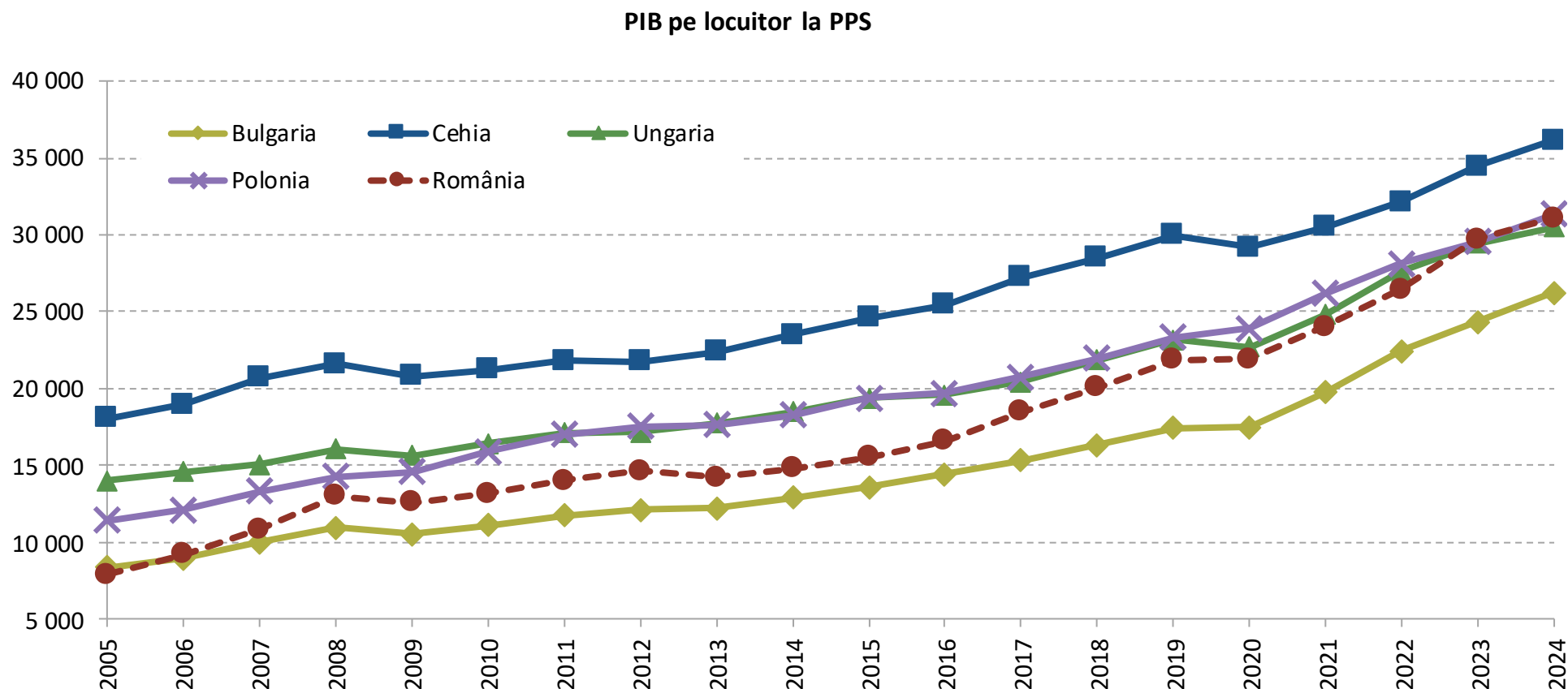
Convergență

Competitivitate

Reziliență

- În ultimele două decenii, România a înregistrat cel mai rapid avans dintre țările Uniunii Europene în ceea ce privește convergența economică reală, recuperând mai mult de jumătate din decalajul față de zona euro (la PPS).
- În paralel cu restructurarea sectoarelor economice, comerțul exterior al României a cunoscut o dinamică semnificativă, iar structura exporturilor s-a îmbunătățit calitativ prin creșterea ponderii produselor manufacturate.
- Investițiile străine directe provenite din țările Uniunii au exercitat un rol crucial în transformarea economică a României, în special în industrie, în sectorul bancar, comerț și servicii, stimulând crearea de locuri de muncă.
- Reziliența economiei a fost testată de crize suprapuse – pandemie, război, criză energetică – context în care s-au adâncit deficitele publice și externe, mai ales prin politici bugetare expansioniste, deficitul bugetar al României, de 9,3% (ESA) din PIB în 2024, înregistrând cel mai amplu derapaj din UE.

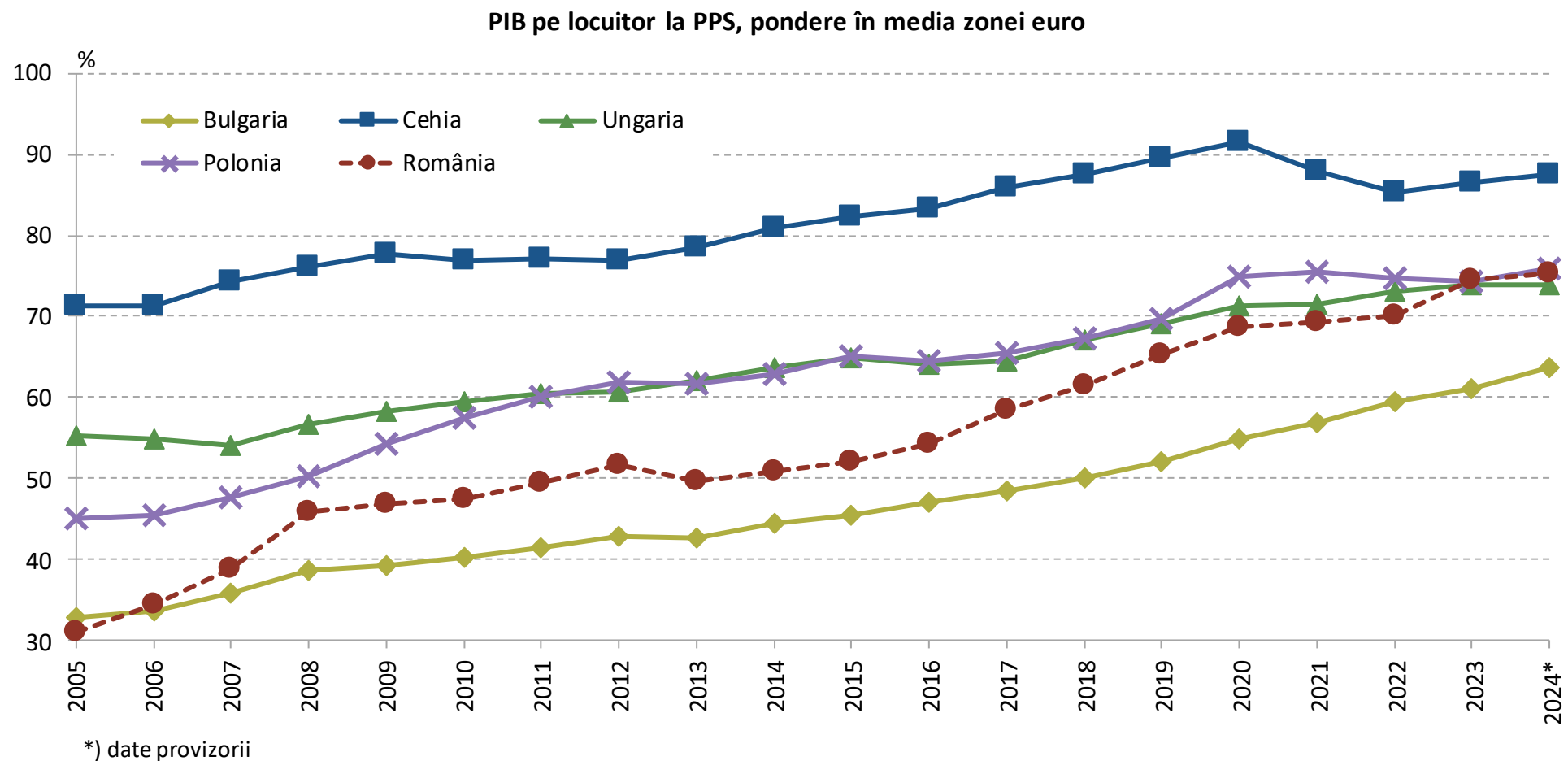
Pentru România, în 2024, PIB pe locuitor la paritatea puterii de cumpărare era de 4 ori mai mare decât în urmă cu douăzeci de ani. Creșterea accelerată a fost susținută de aderarea europeană, adoptarea unor reforme și intensificarea intrărilor de investiții străine directe.

Notă: România a semnat Tratatul de aderare în data de 25 aprilie 2005 și a aderat efectiv la Uniunea Europeană în data de 1 ianuarie 2007.

Sursa: Eurostat, calcule BNR

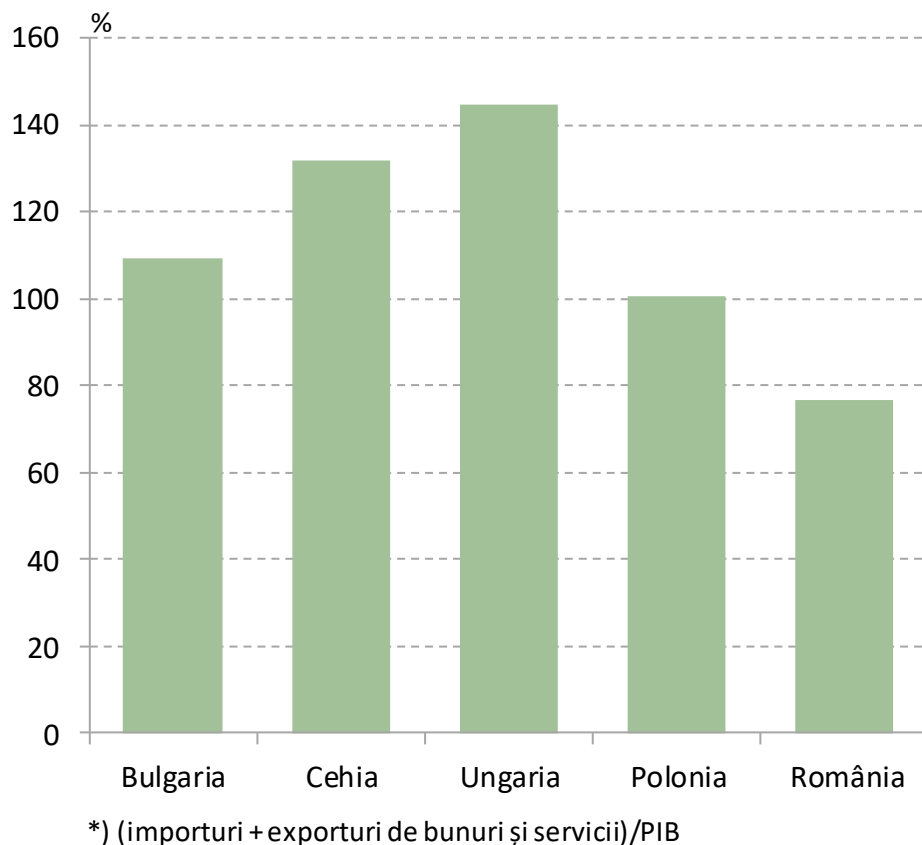
În ultimii 20 de ani, România a înregistrat cel mai rapid avans privind convergența reală din Uniune, recuperând peste jumătate din decalajul față de zona euro. Nivelul din 2024, de peste 75% din media zonei euro, este apropiat de cel al Poloniei și ușor peste Ungaria.

Sursa: Eurostat, calcule BNR

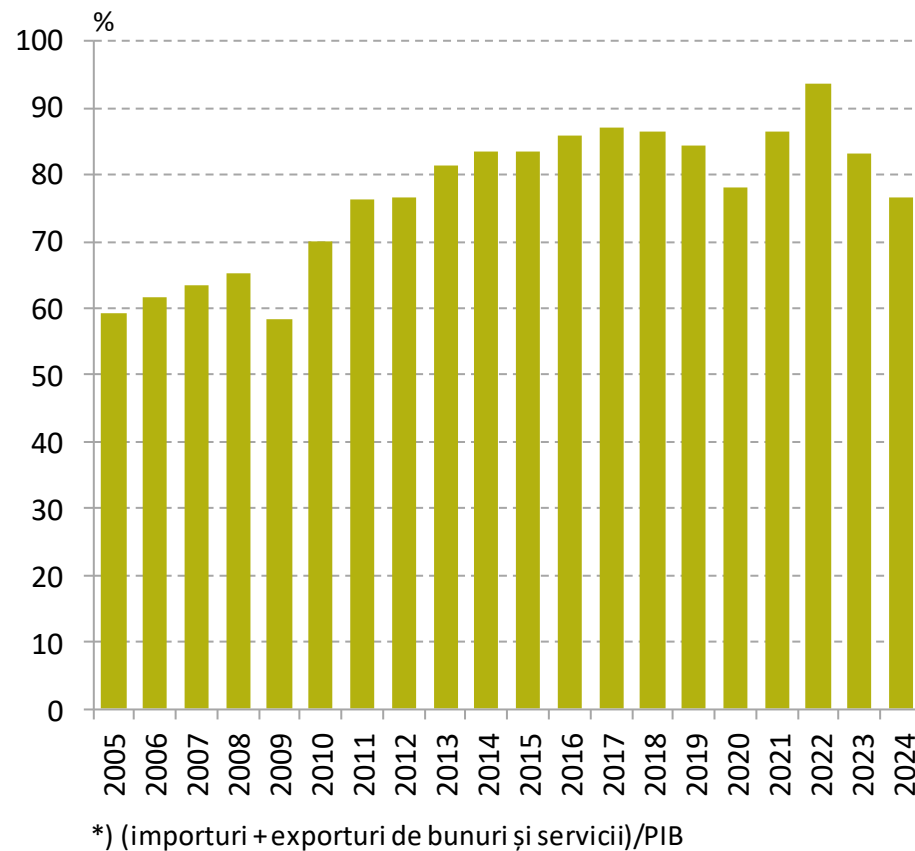
Ponderea comerțului internațional al României în activitatea economică a înregistrat tendințe ascendente în ultimele decenii. Totuși, gradul de deschidere comercială rămâne redus față de țările din regiune, fiind influențat de o multitudine de factori, precum calitatea infrastructurii.

Gradul de deschidere* a economiei, perspectivă regională, 2024

Sursa: Eurostat

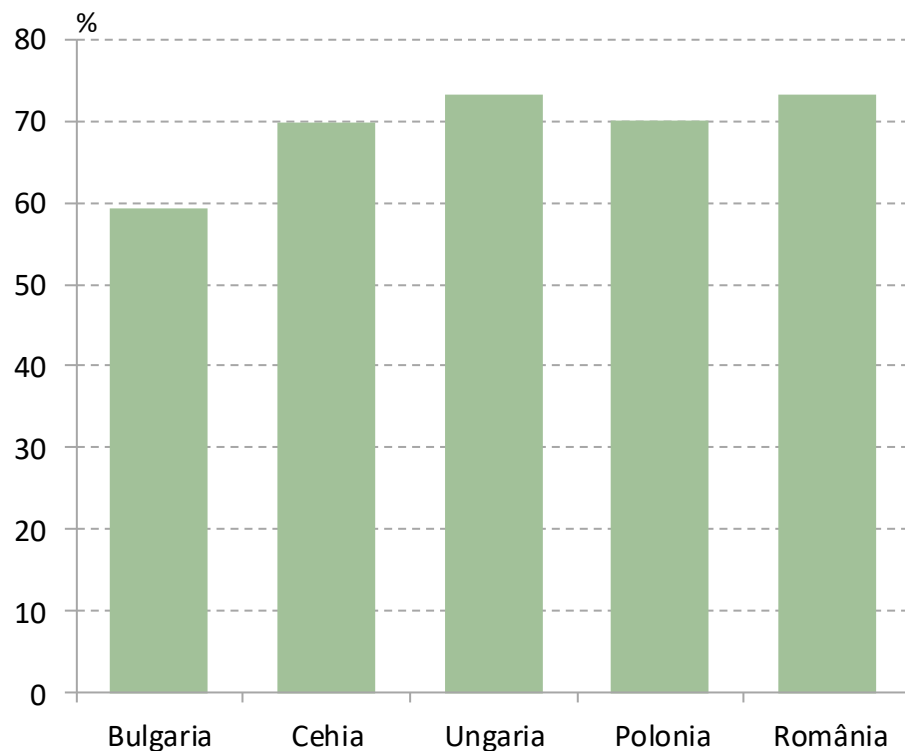
Gradul de deschidere* a economiei României

Sursa: Eurostat

Schimburile comerciale ale României cu țările UE au crescut în ultimii 20 de ani, reflectând integrarea tot mai profundă în lanțurile valorice europene. Reorientarea a redus dependența de alte piețe, relativ mai volatile, și a consolidat legăturile comerciale în cadrul pieței unice.

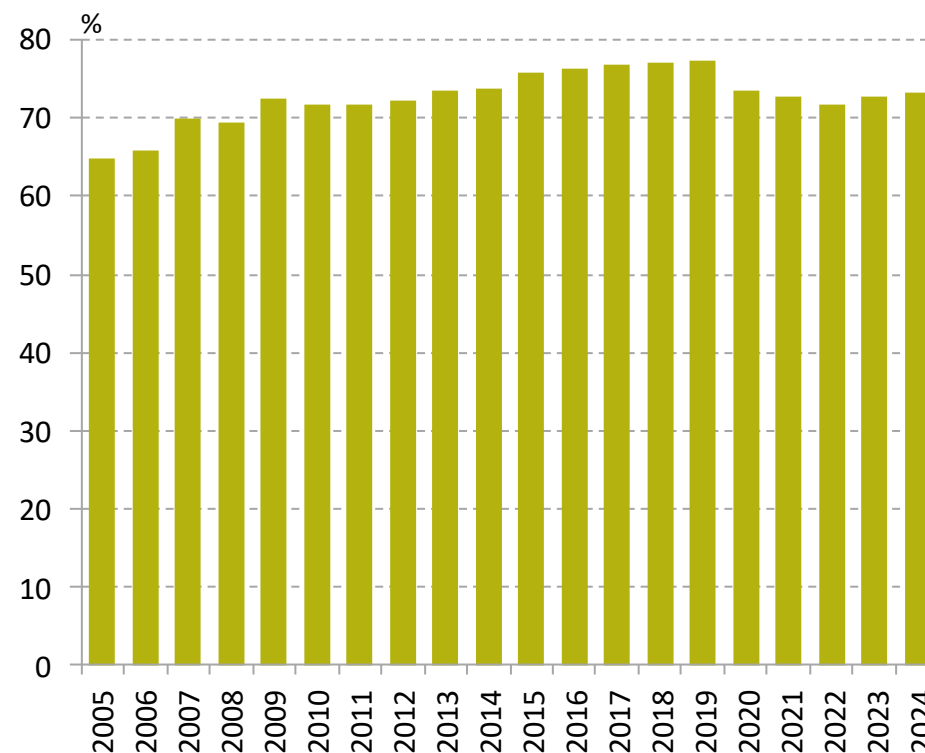
Integrarea schimburilor comerciale cu UE*, țările ECE, 2024

*) (importuri + exporturi de bunuri și servicii din/către UE)/
(total importuri + exporturi de bunuri și servicii)

Sursa: Eurostat

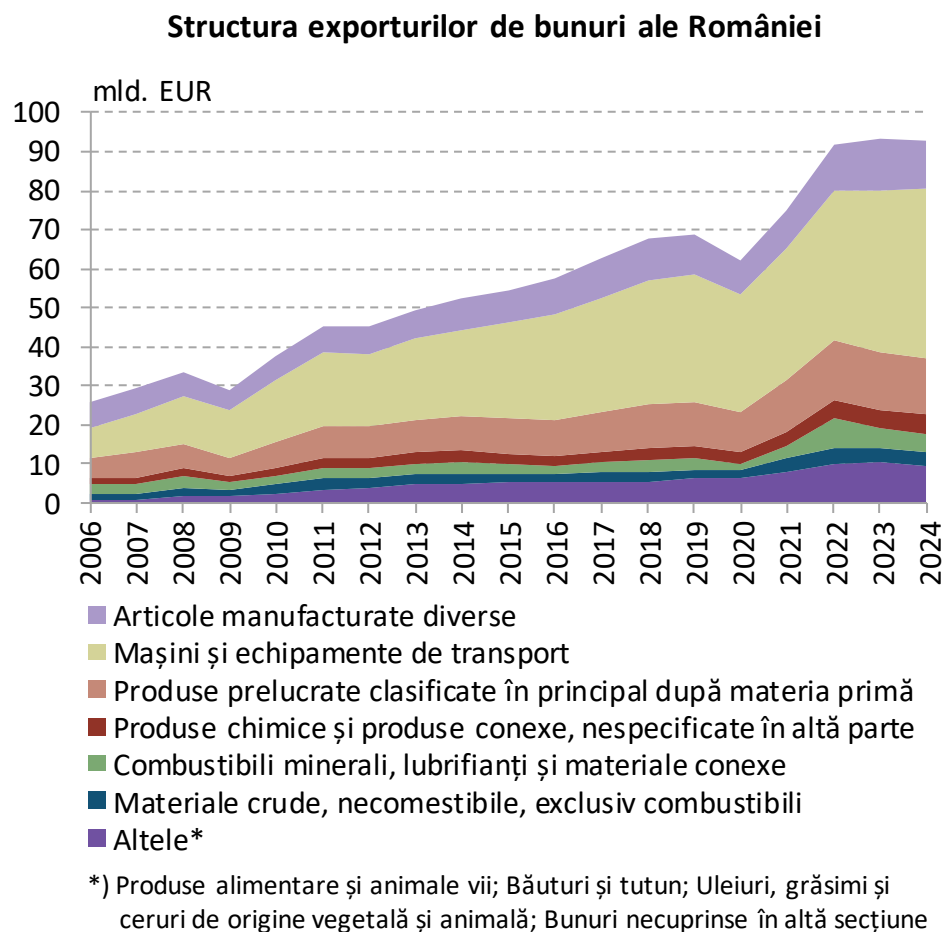
Integrarea schimburilor comerciale cu UE*, România

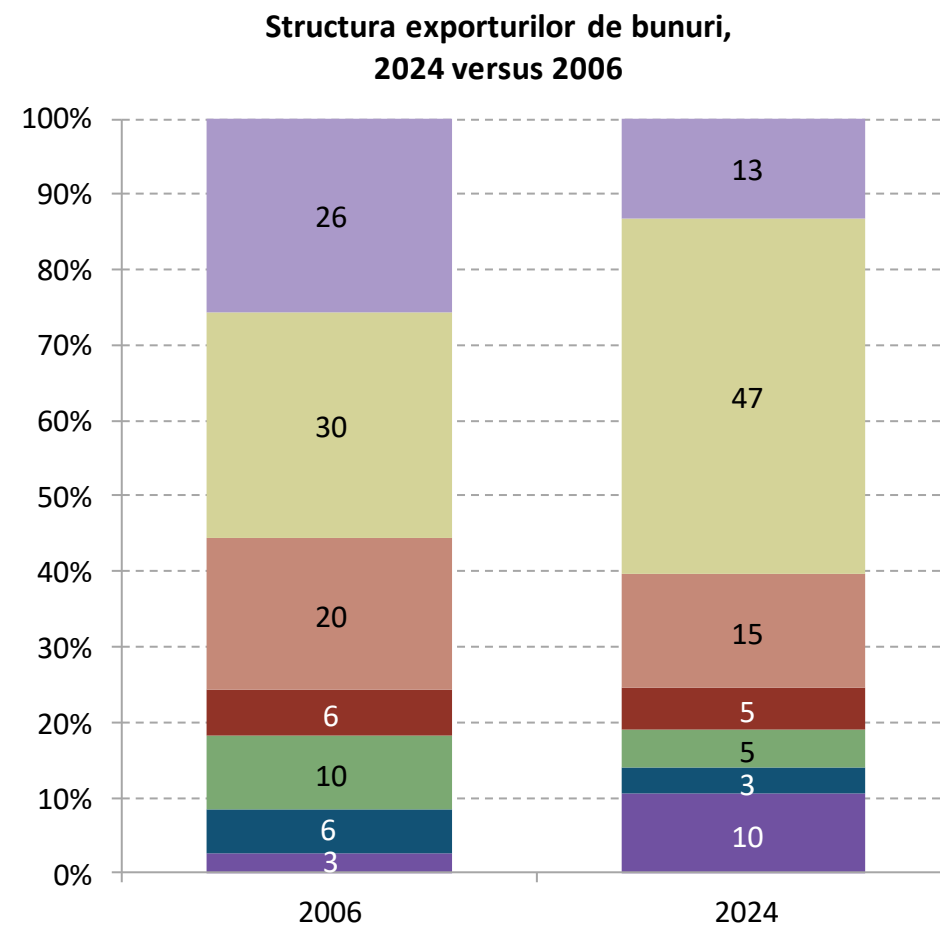
*) (importuri + exporturi de bunuri și servicii din/către UE)/
(total importuri + exporturi de bunuri și servicii)

Sursa: Eurostat

În ultimele două decenii, exporturile României au crescut atât în volum, cât și în complexitate. Dependența acestora de materii prime din import a scăzut, iar structura s-a îmbunătățit calitativ prin creșterea ponderii produselor cu intensitate tehnologică mai ridicată.

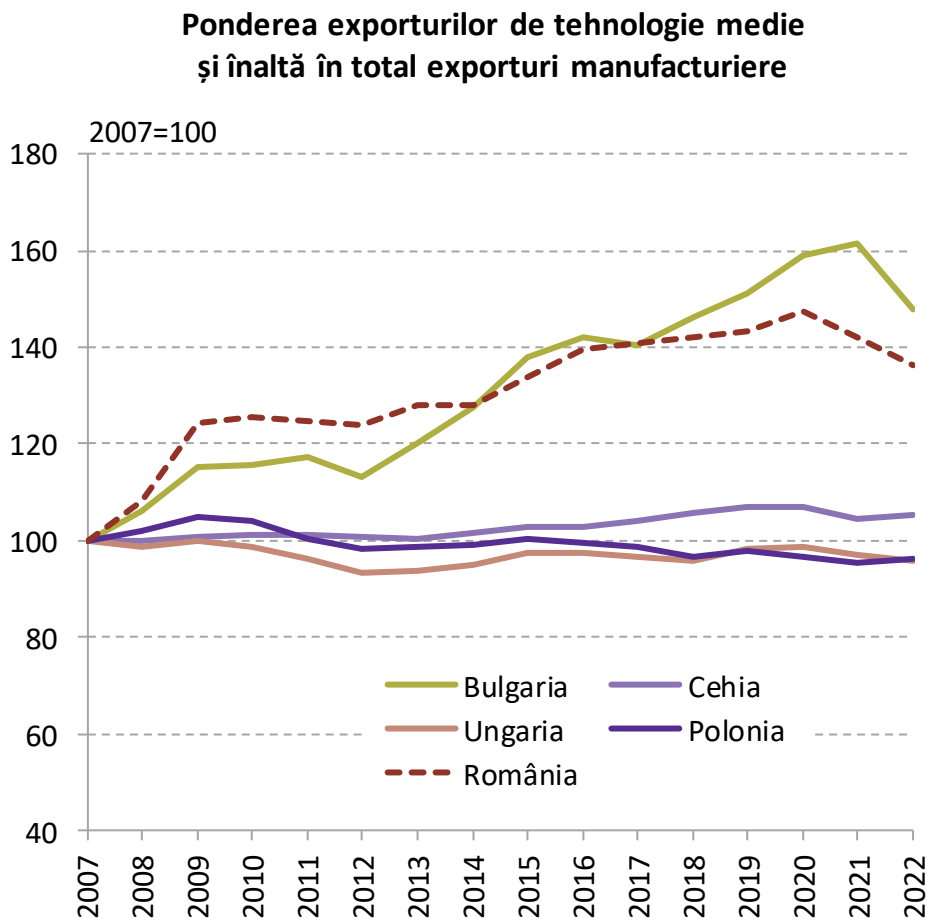

Sursa: INS

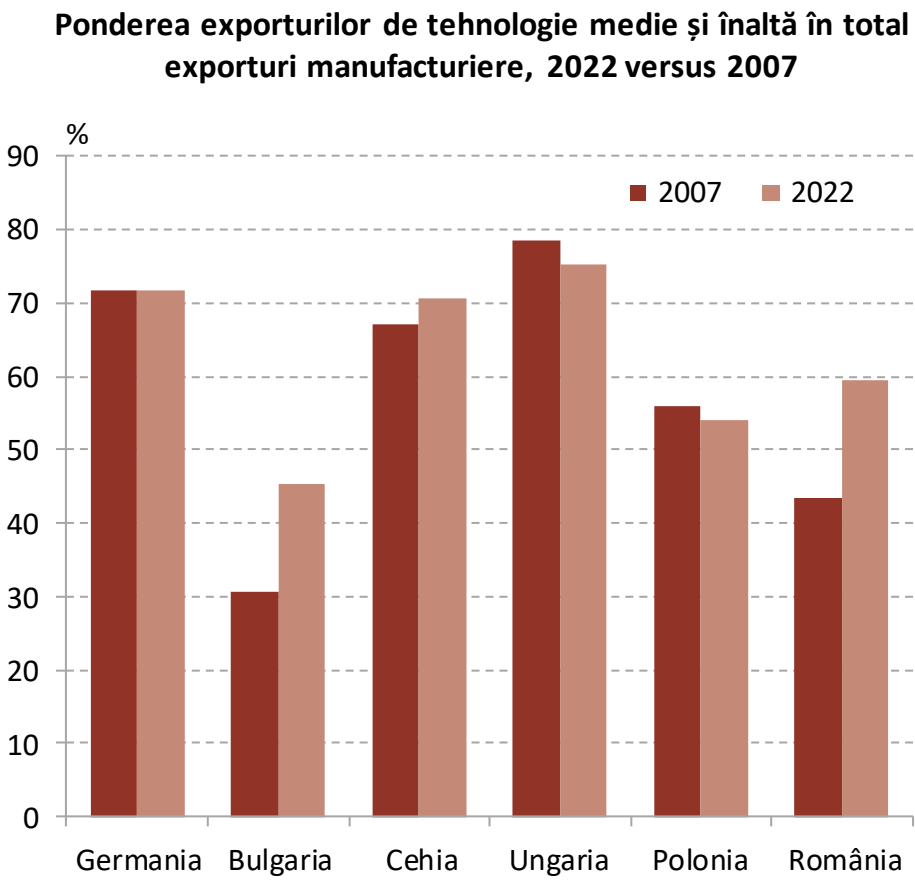

Sursa: INS

Ponderea exporturilor de tehnologie medie și înaltă în total exporturi a înregistrat un ritm de creștere consistent după aderarea la Uniunea Europeană. Exporturile de bunuri cu valoare adăugată mai mare reflectă creșterea investițiilor destinate avansului tehnologic al economiei.

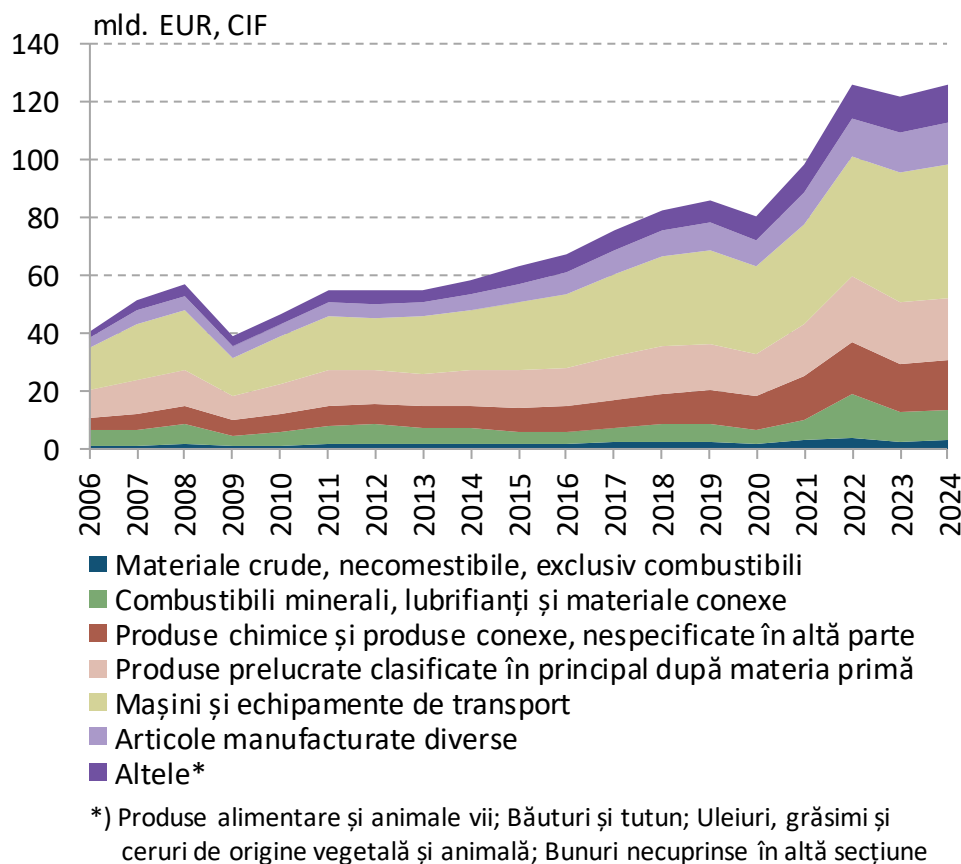
Sursa: Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO)

Sursa: Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO)

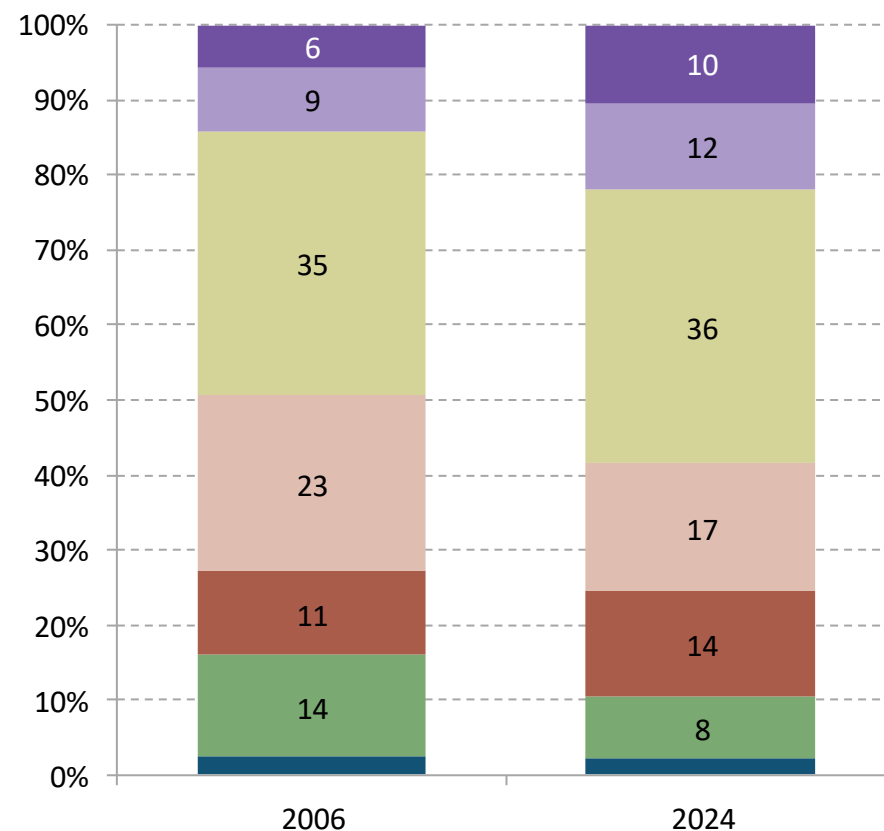
În ultimele decenii, importurile de bunuri ale României au înregistrat o continuă traiectorie ascendentă, reflectând integrarea tot mai profundă a economiei în lanțurile comerciale globale, dar și creșterea puternică a consumului intern, alimentat de politicile publice.

Structura importurilor de bunuri

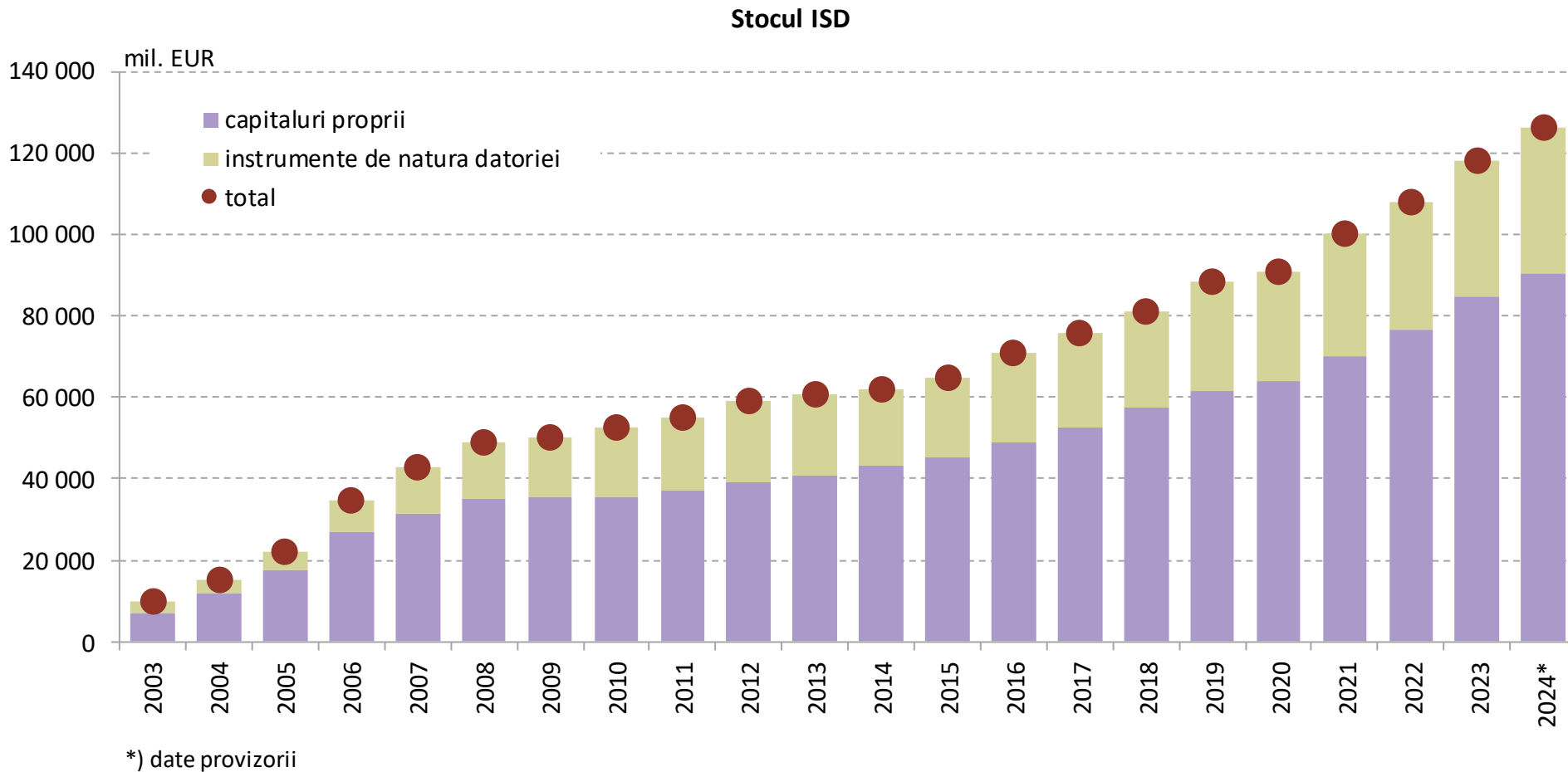
Sursa: INS

**Structura importurilor de bunuri,
2024 versus 2006**

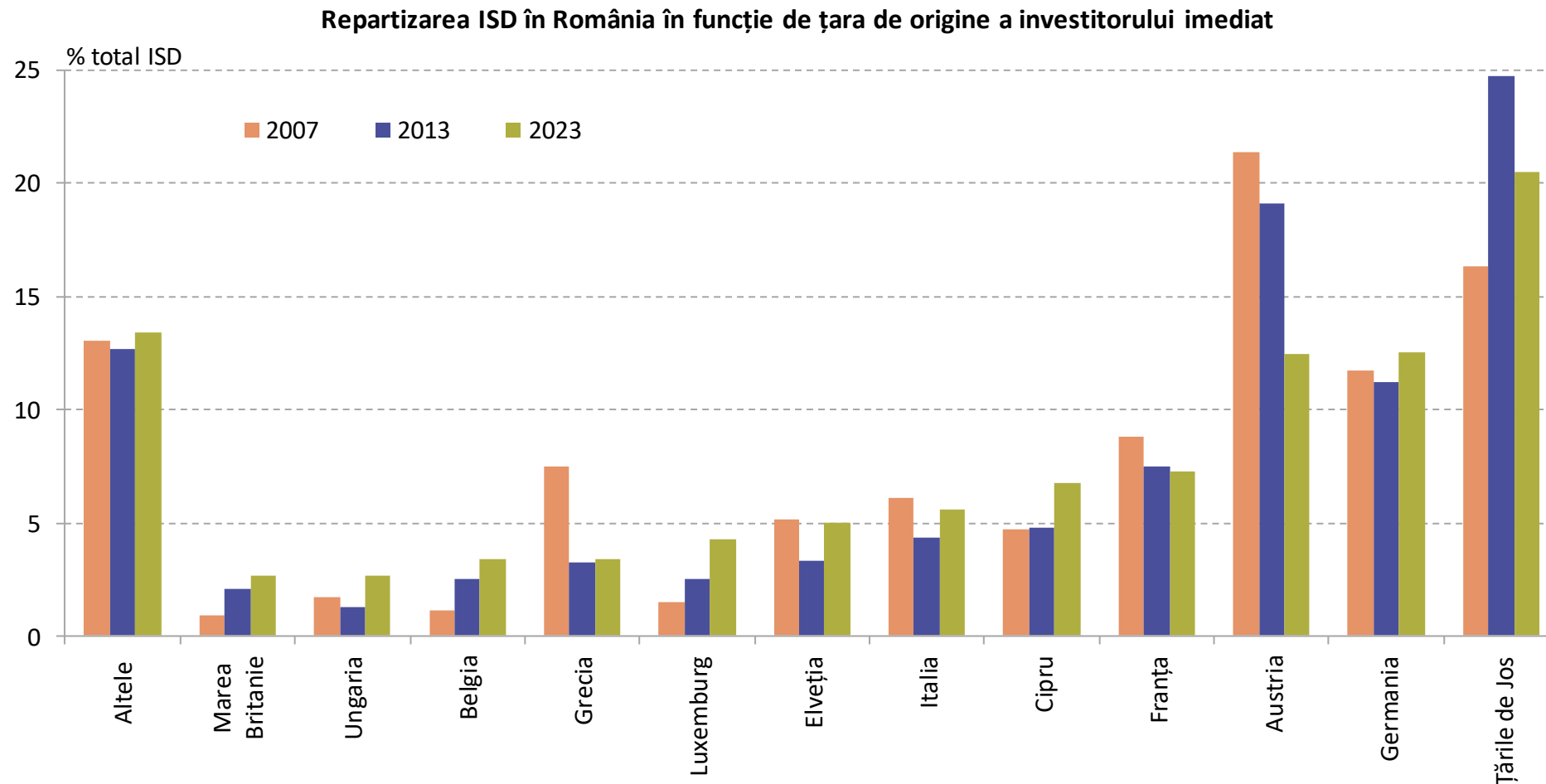
Sursa: INS

Investițiile străine directe (ISD) au contribuit consistent la crearea de locuri de muncă, creșterea productivității factorilor de producție, inclusiv prin adoptarea de tehnologii avansate, dar și la o mai bună integrare în lanțurile de producție europene și globale.

Sursa: BNR

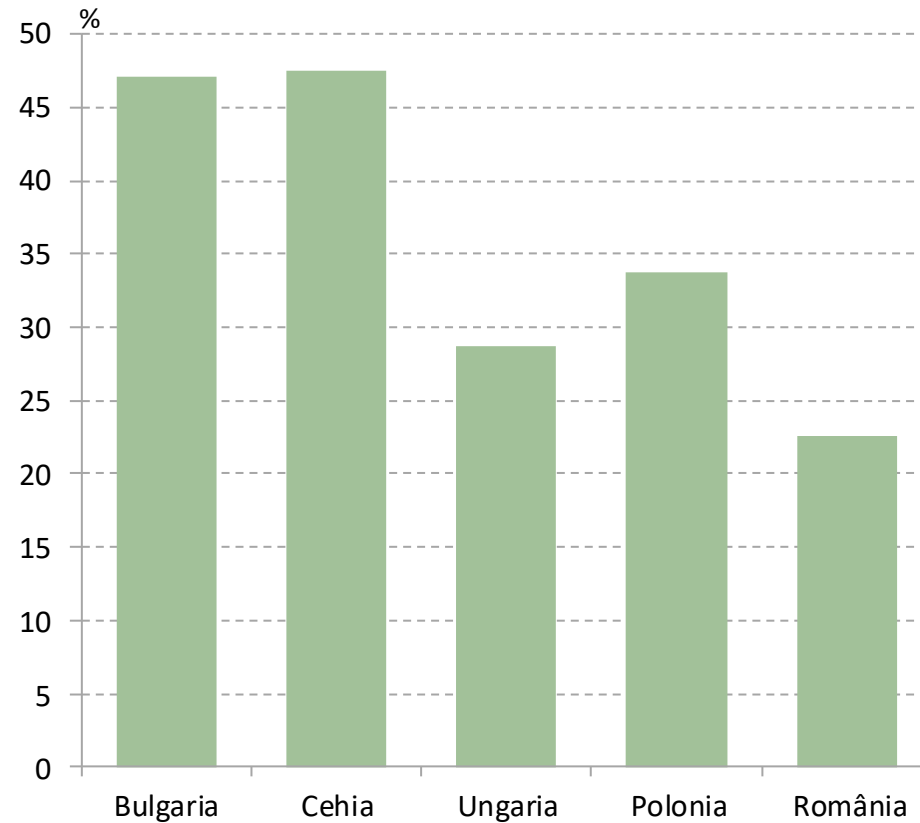
ISD au jucat un rol esențial în modernizarea economică a României, majoritatea provenind din țările UE, în special în industrie, sectorul bancar, comerț și servicii. Structura de proveniență a ISD a fost relativ stabilă de-a lungul timpului, demonstrând soliditatea relațiilor economice.

Sursa: BNR

Gradul scăzut al intermedierei financiare reprezintă o vulnerabilitate structurală a economiei românești. Un element-cheie al creșterii intermedierei financiare este continuarea evoluției către o economie cu valoare adăugată ridicată, inclusiv prin utilizarea fondurilor europene.

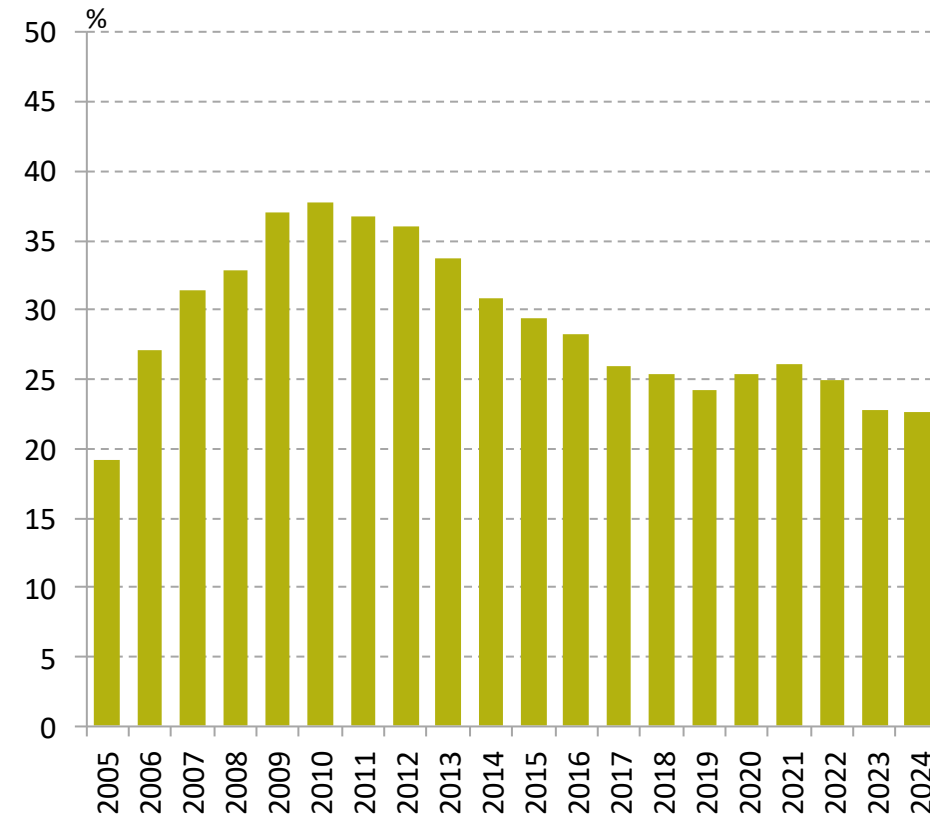
Intermedierea financiară indirectă* în plan regional, 2024

*) ponderea în PIB a creditului acordat sectorului privat, exclusiv IFN

Sursa: BCE

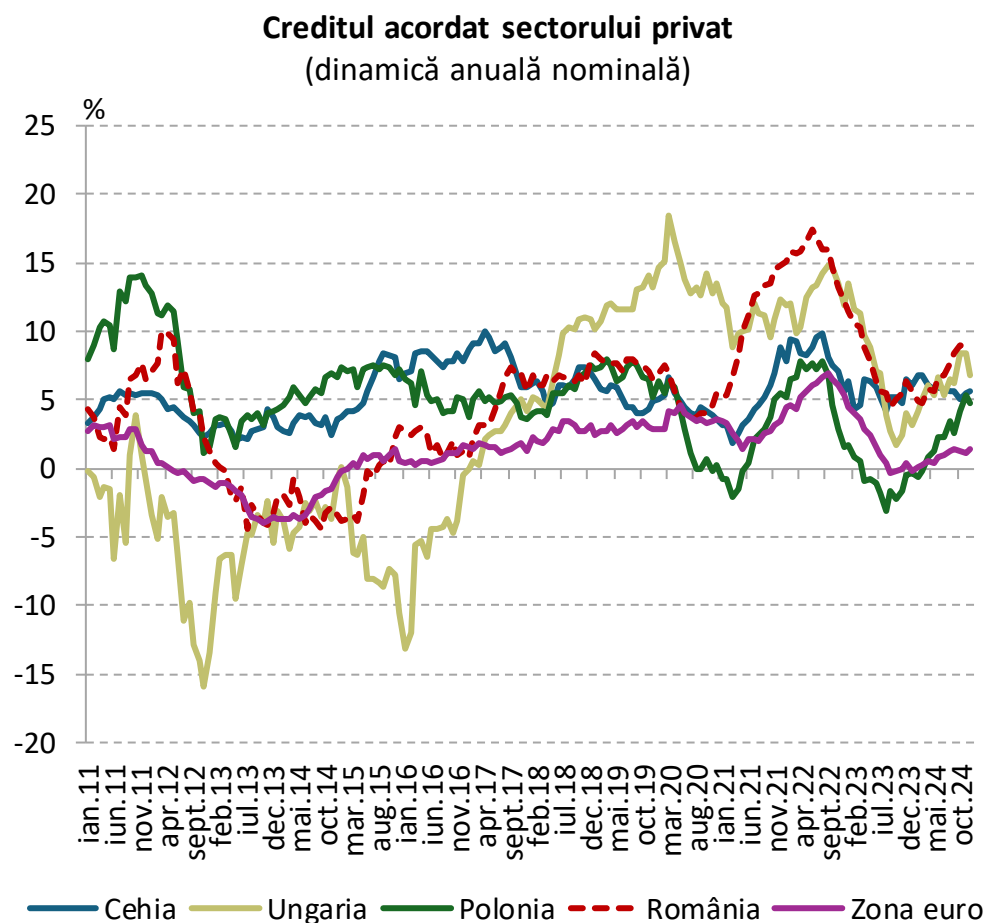
Intermedierea financiară indirectă* în cazul României

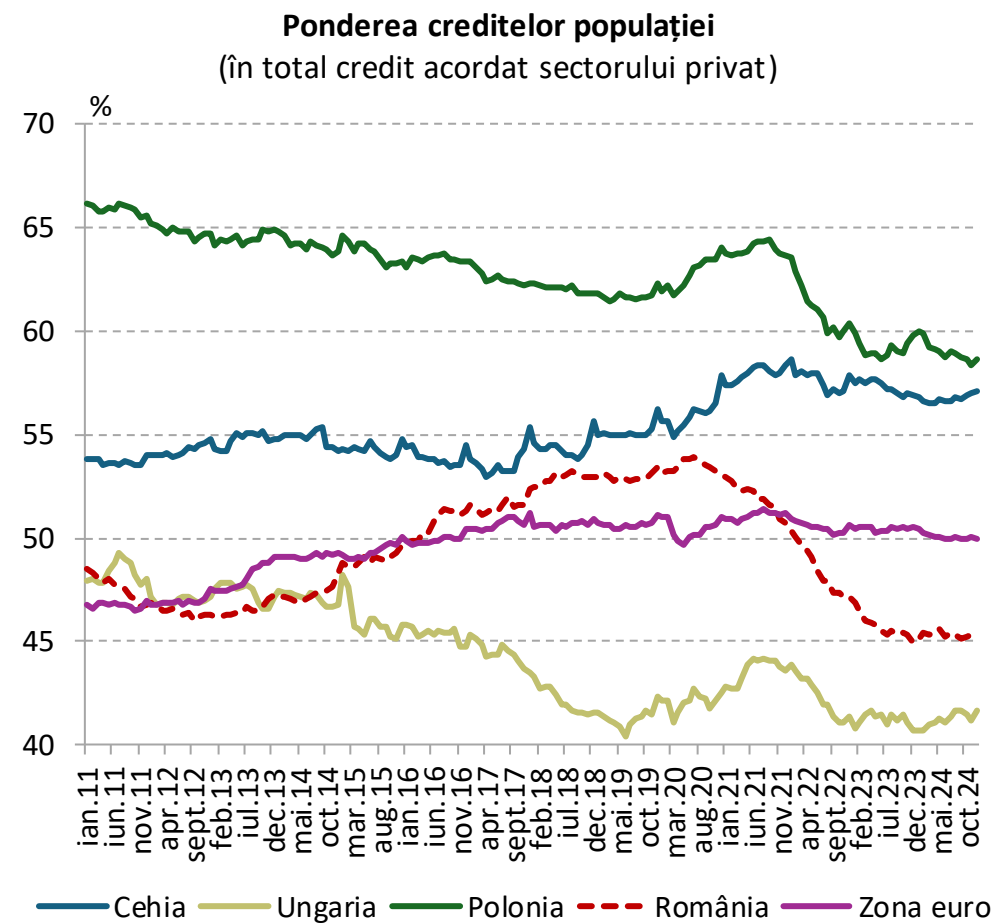
*) ponderea în PIB a creditului acordat sectorului privat, exclusiv IFN

Sursa: BCE

Creditarea sectorului privat s-a înscris în tendințele din regiune și din zona euro, inclusiv în contextul relativei sincronizări a conduitelor politicilor monetare regionale. Evoluția ponderii creditelor acordate populației s-a sincronizat parțial cu a celorlalte economii.

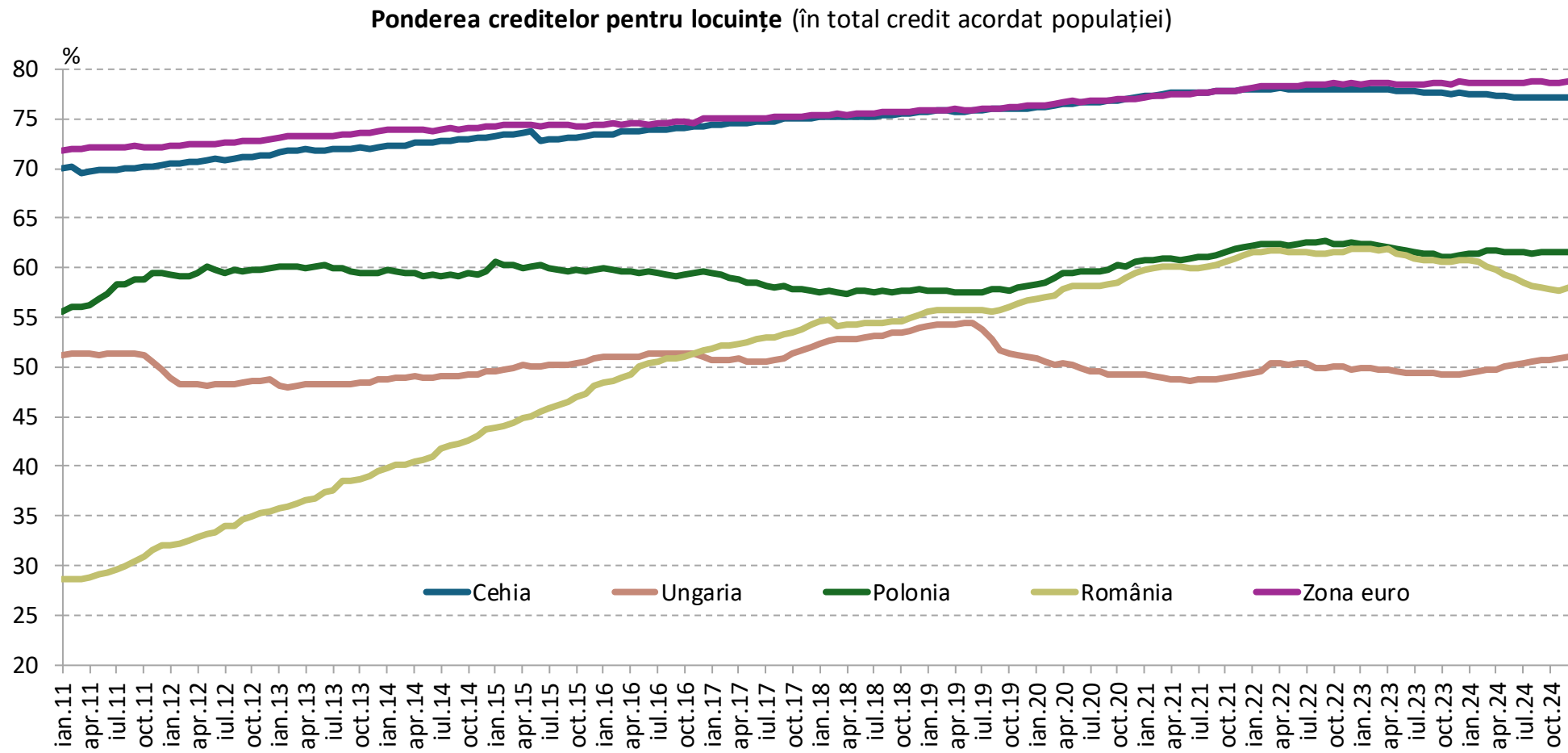

Sursa: website-uri bănci centrale

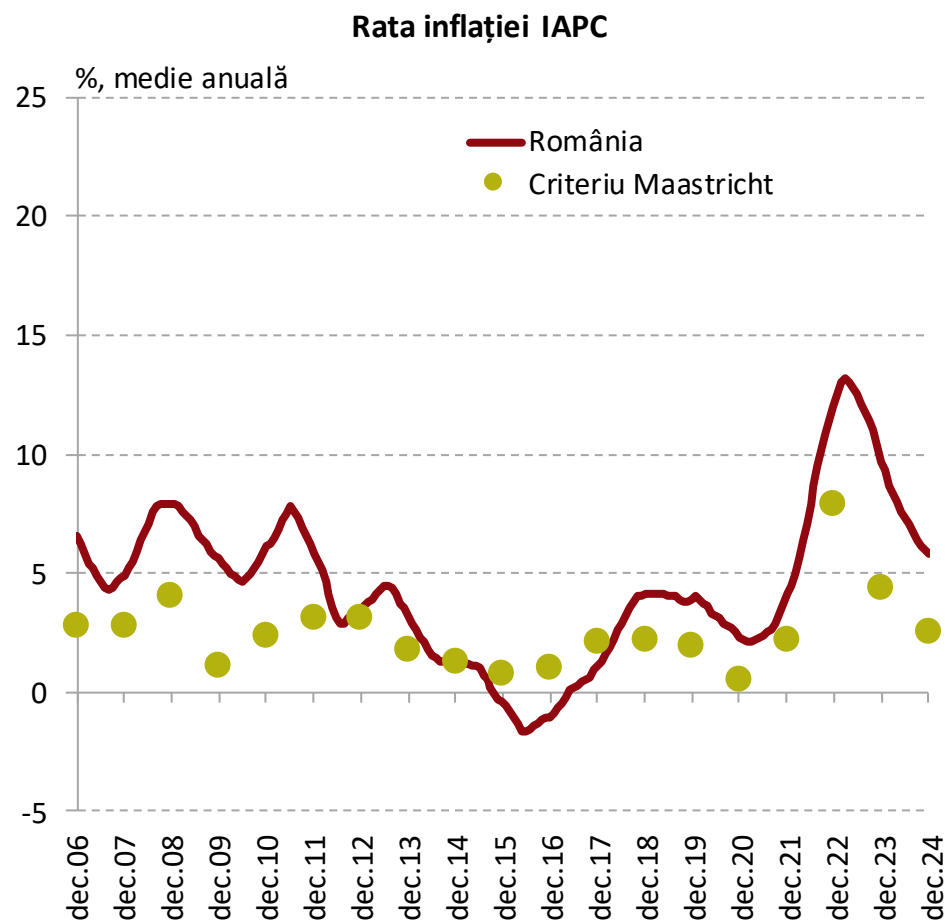
Sursa: website-uri bănci centrale

Ponderea creditelor pentru locuințe în totalul creditelor acordate populației a devenit majoritară, recuperând la mijlocul deceniului trecut decalajul față de regiune, iar apoi a continuat să crească lent, către zona mediană a valorilor din regiune și din zona euro.

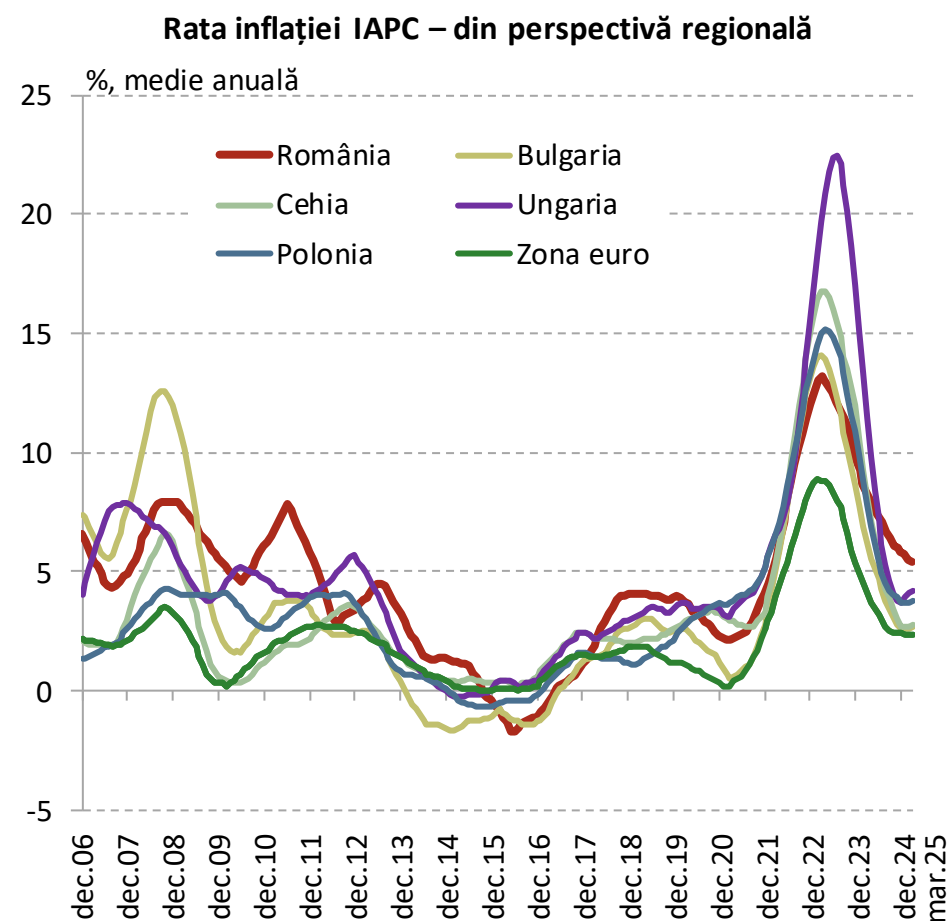

Sursa: website-uri bănci centrale

România a înregistrat progrese substanțiale în reducerea ratei inflației IAPC, deși nivelul acesteia s-a plasat adesea peste criteriul Maastricht, reflectând rigidități structurale, politici fiscale pro-ciclice sau șocuri externe, acestea afectând de altfel și celelalte state din regiune.

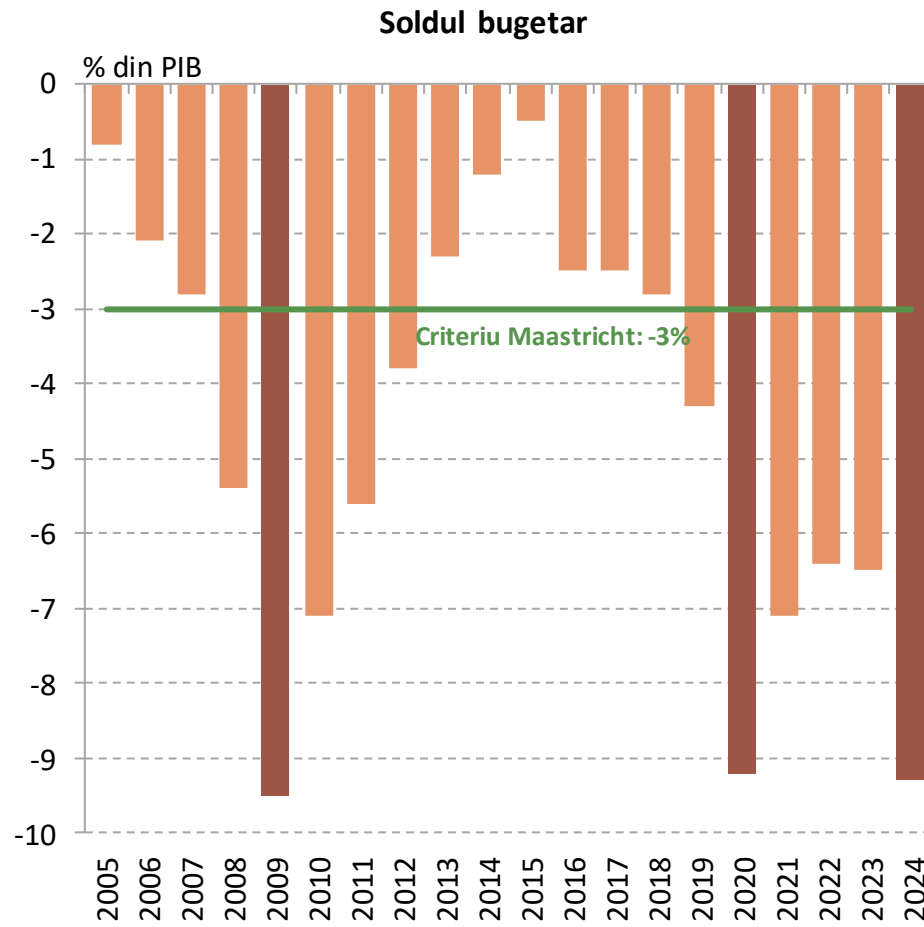

Sursa: Eurostat

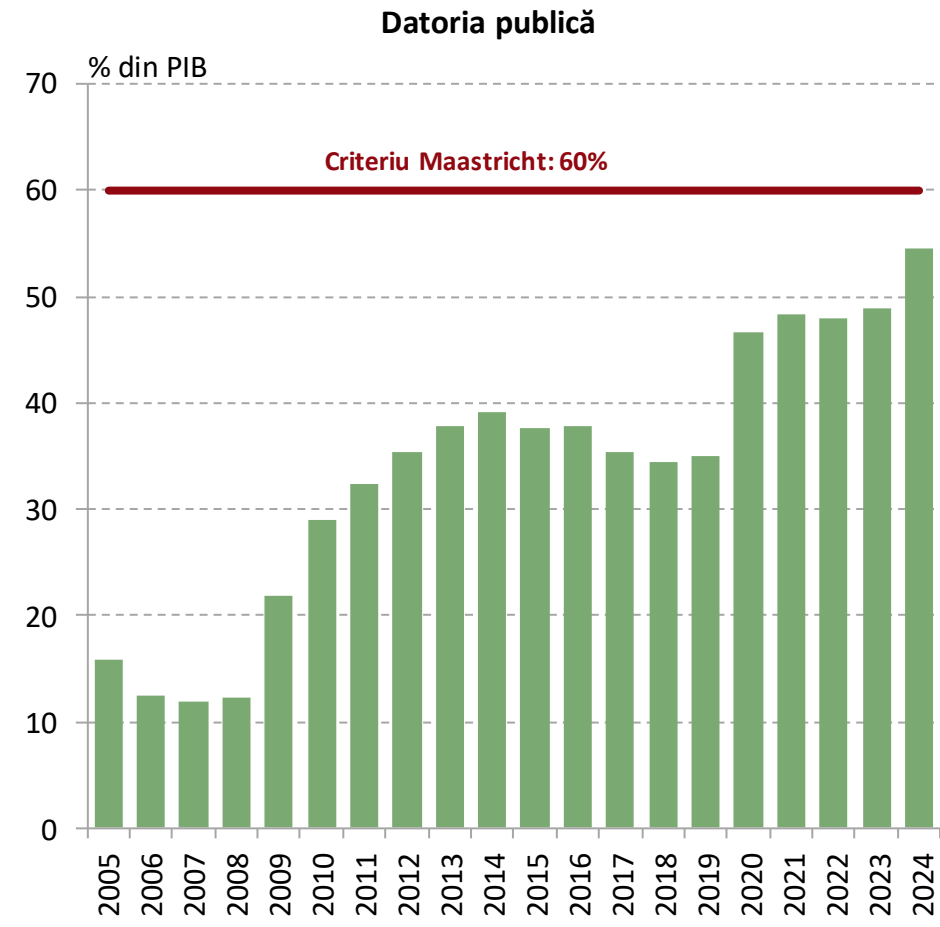

Sursa: Eurostat

Deficitul bugetar a depășit frecvent 3% din PIB, începând cu 2019 și în special în anii de criză, culminând însă cu un maxim recent de 9,3% din PIB (ESA) în 2024. Astfel, traiectoria puternic ascendentă a datoriei publice indică necesitatea unei consolidări fiscale mai consistente.

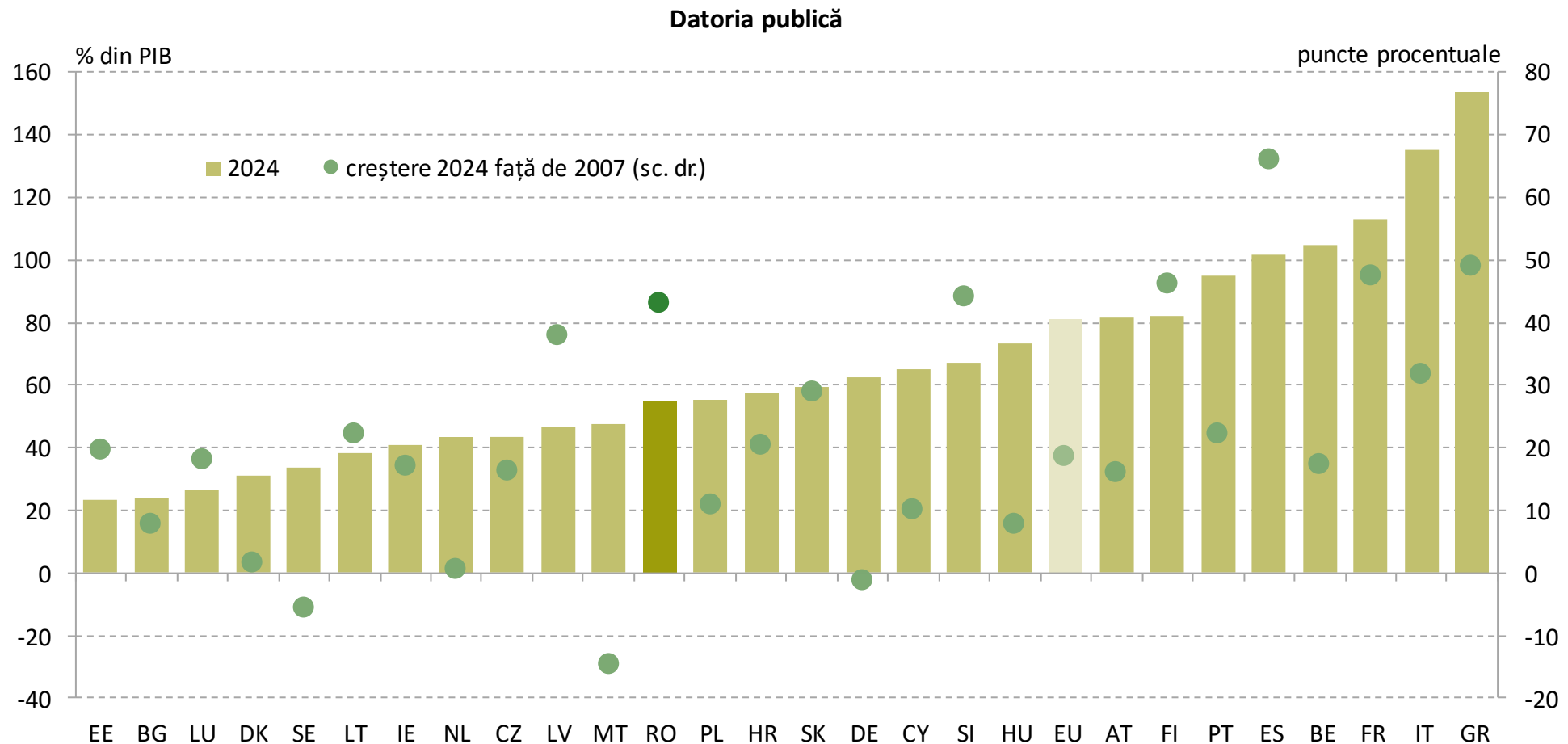

Sursa: Eurostat, CE

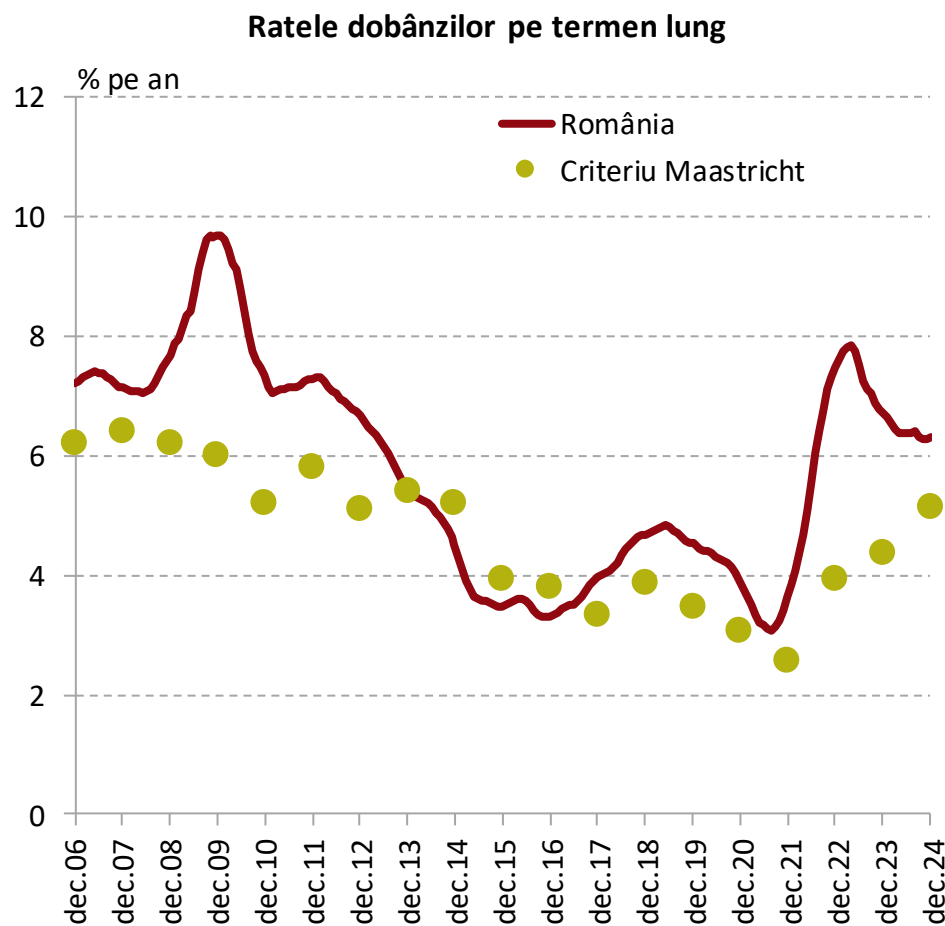
Sursa: Eurostat, CE

Datoria publică a României este mai redusă în raport cu majoritatea statelor europene și față de media Uniunii, însă nivelul acesteia a înregistrat una dintre cele mai mari creșteri comparativ cu anul 2007, reflectând cauzele interne ale amplificării dezechilibrului fiscal.

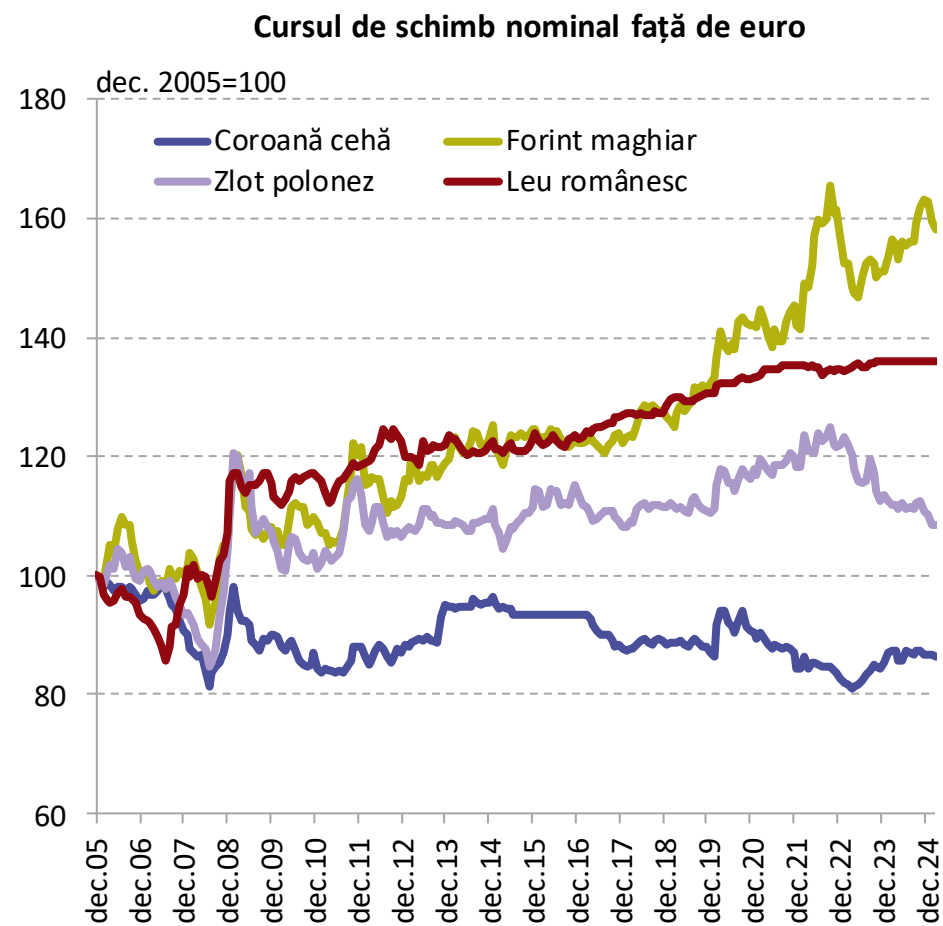

Sursa: Eurostat, calcule BNR

Ratele dobânzilor pe termen lung au scăzut treptat, pe seama îmbunătățirii indicatorilor macroeconomici și a încrederii. Evoluția recentă reflectă o schimbare de direcție a politicilor monetare la nivel global. Cursul de schimb leu/euro s-a situat pe o traiectorie lent crescătoare.

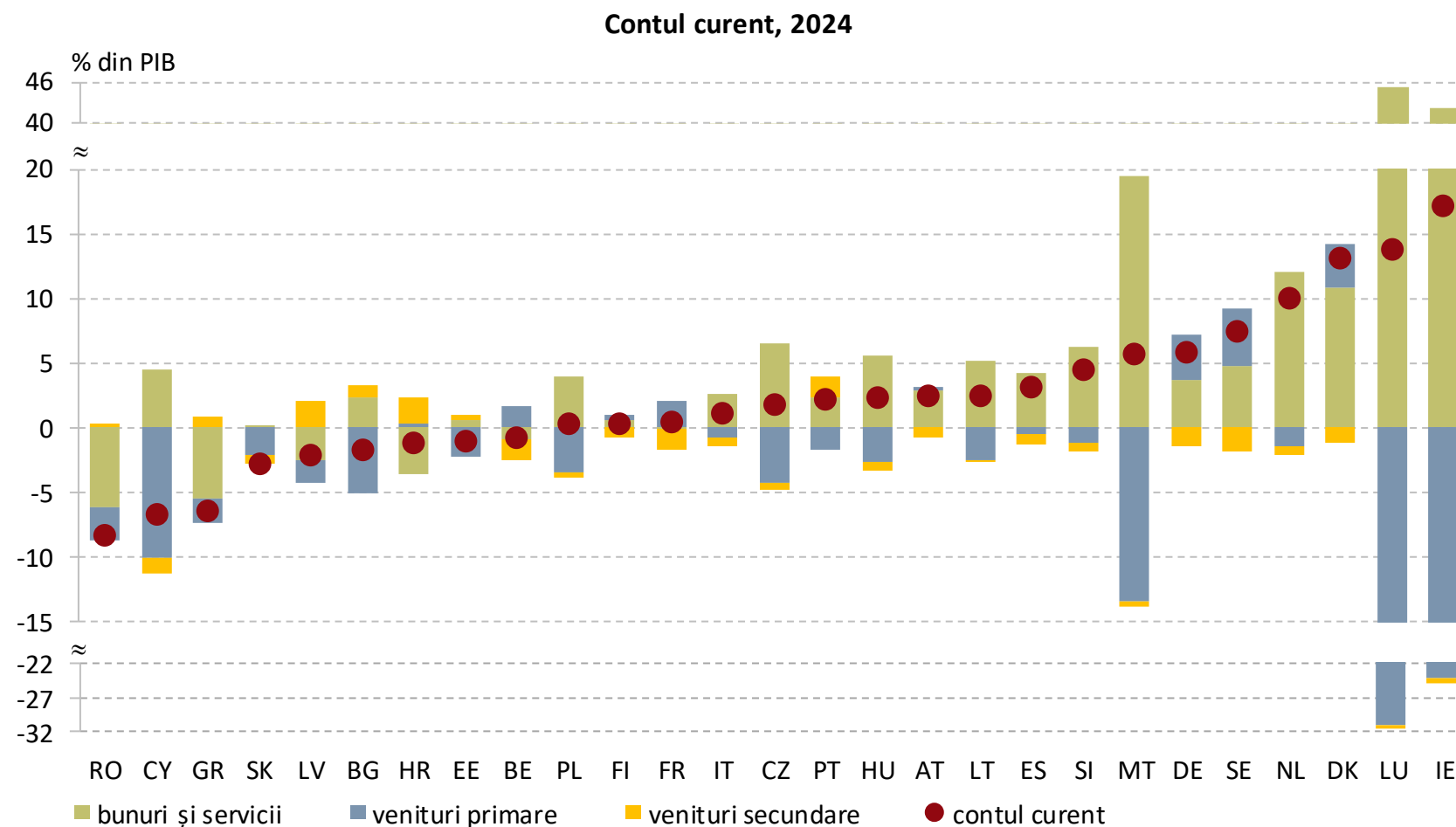

Sursa: Eurostat, calcule BNR

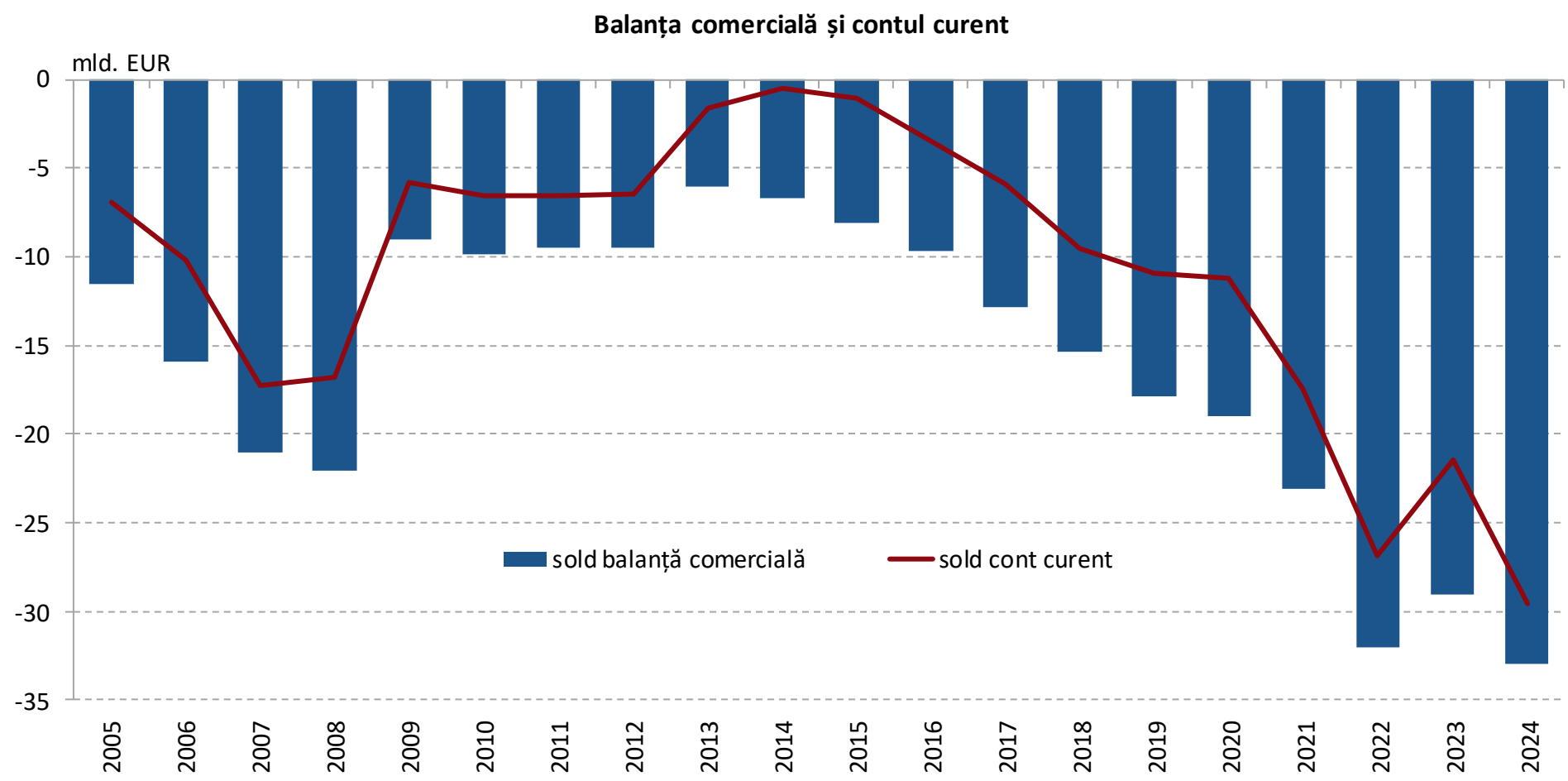
Sursa: Eurostat, calcule BNR

La nivelul anului 2024, soldul contului curent al statelor membre ale Uniunii variază semnificativ, reflectând diferențele dintre acestea în ceea ce privește factorii de creștere economică și caracteristicile de competitivitate ale sectoarelor și schimburilor comerciale.

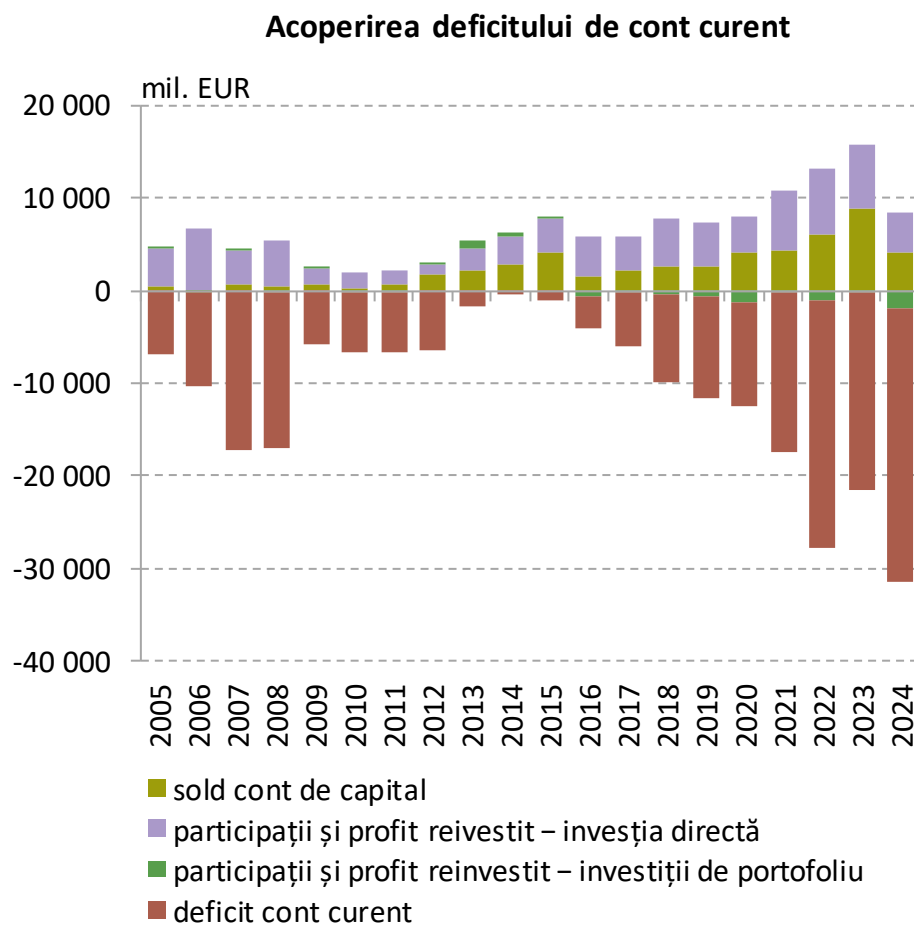
Sursa: Eurostat

Soldul balanței comerciale și cel al contului curent au fluctuat semnificativ în ultimele două decenii, reflectând fidel evoluția soldului bugetar și modelul de creștere economică bazat pe consum (acesta din urmă fiind, într-o proporție semnificativă, acoperit prin intermediul importurilor).

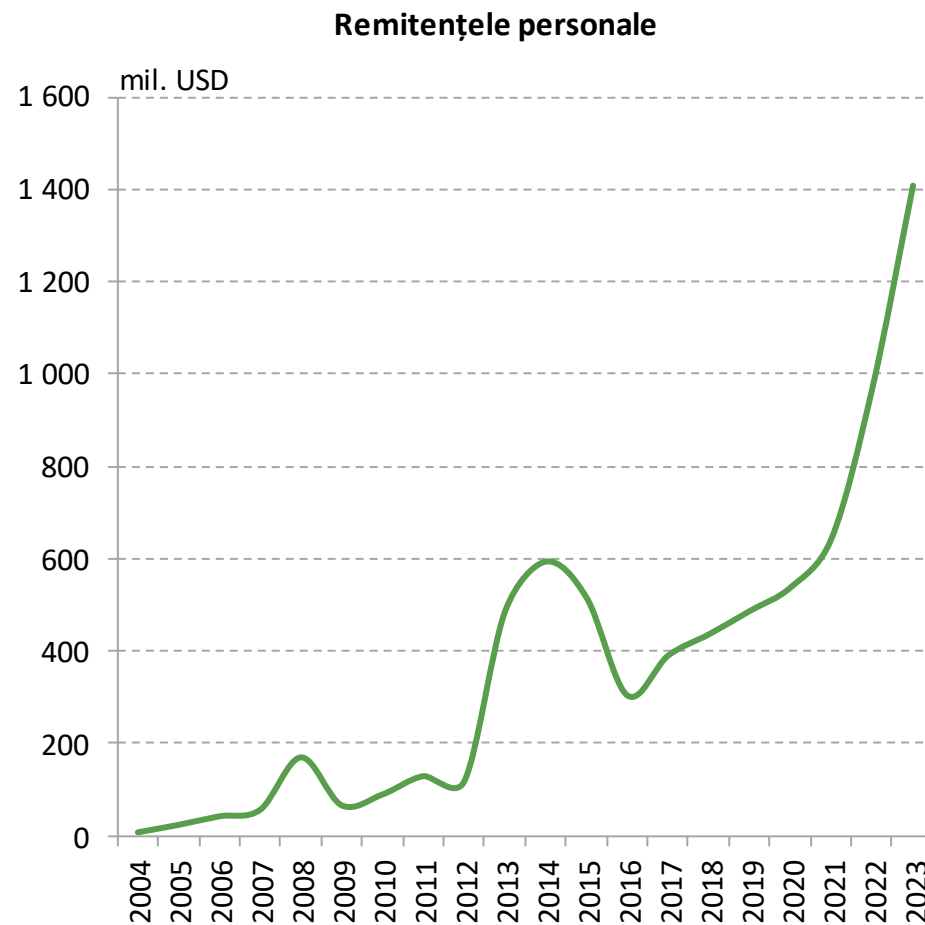

Sursa: BNR

În perioada 2014-2021, deficitul de cont curent a fost preponderent acoperit prin fluxurile non-generatoare de datorie, însă în anii 2022-2024 principala sursă de finanțare a fost dată de titlurile de stat. Remitențele personale au completat consistent veniturile populației.

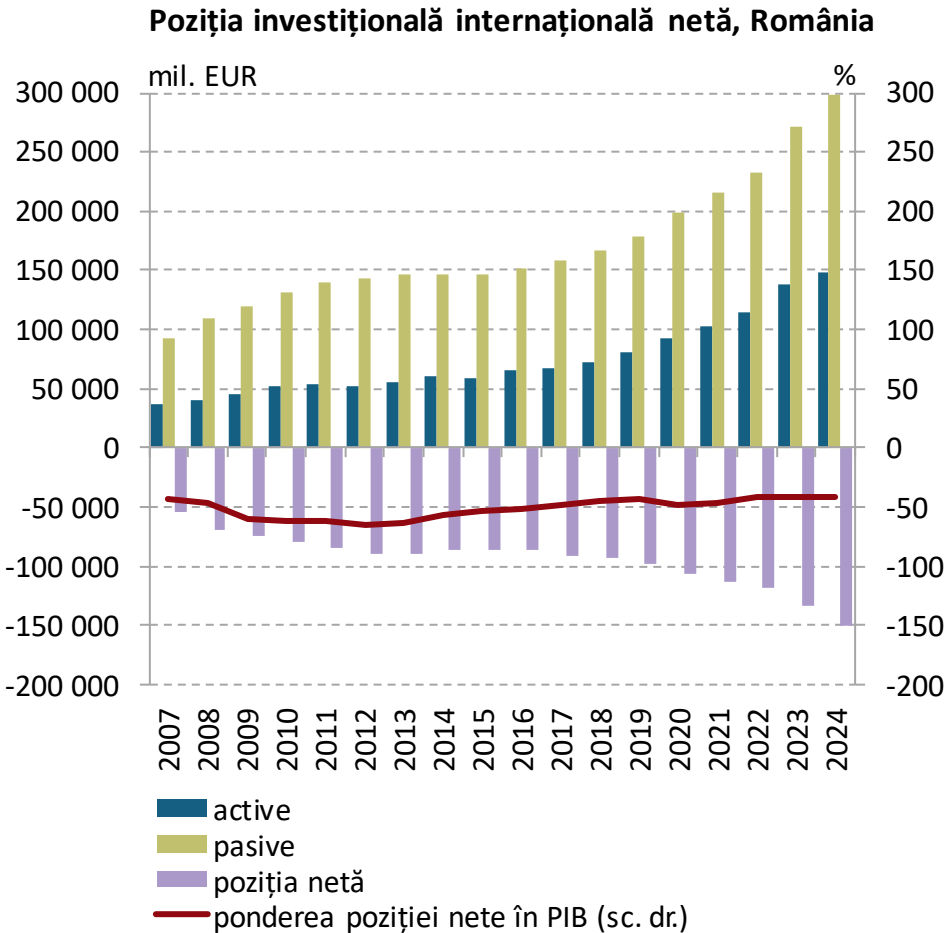

Sursa: BNR

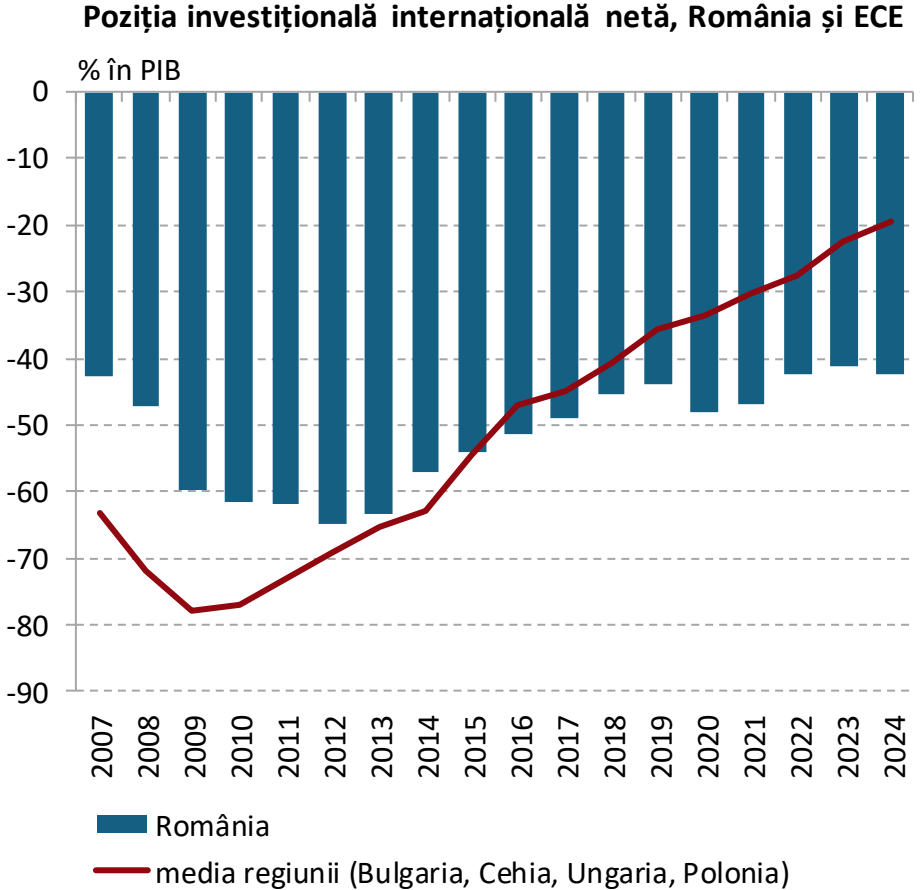

Sursa: Eurostat

România continuă să dețină o poziție investițională netă negativă (țară net debitoare), aspect ce reflectă o anumită dependență de capitalul extern. Această situație implică anumite riscuri în fața șocurilor externe, precum creșterea dobânzilor internaționale sau volatilitatea piețelor.

Sursa: INS, BNR

Sursa: Eurostat

II.

Companii

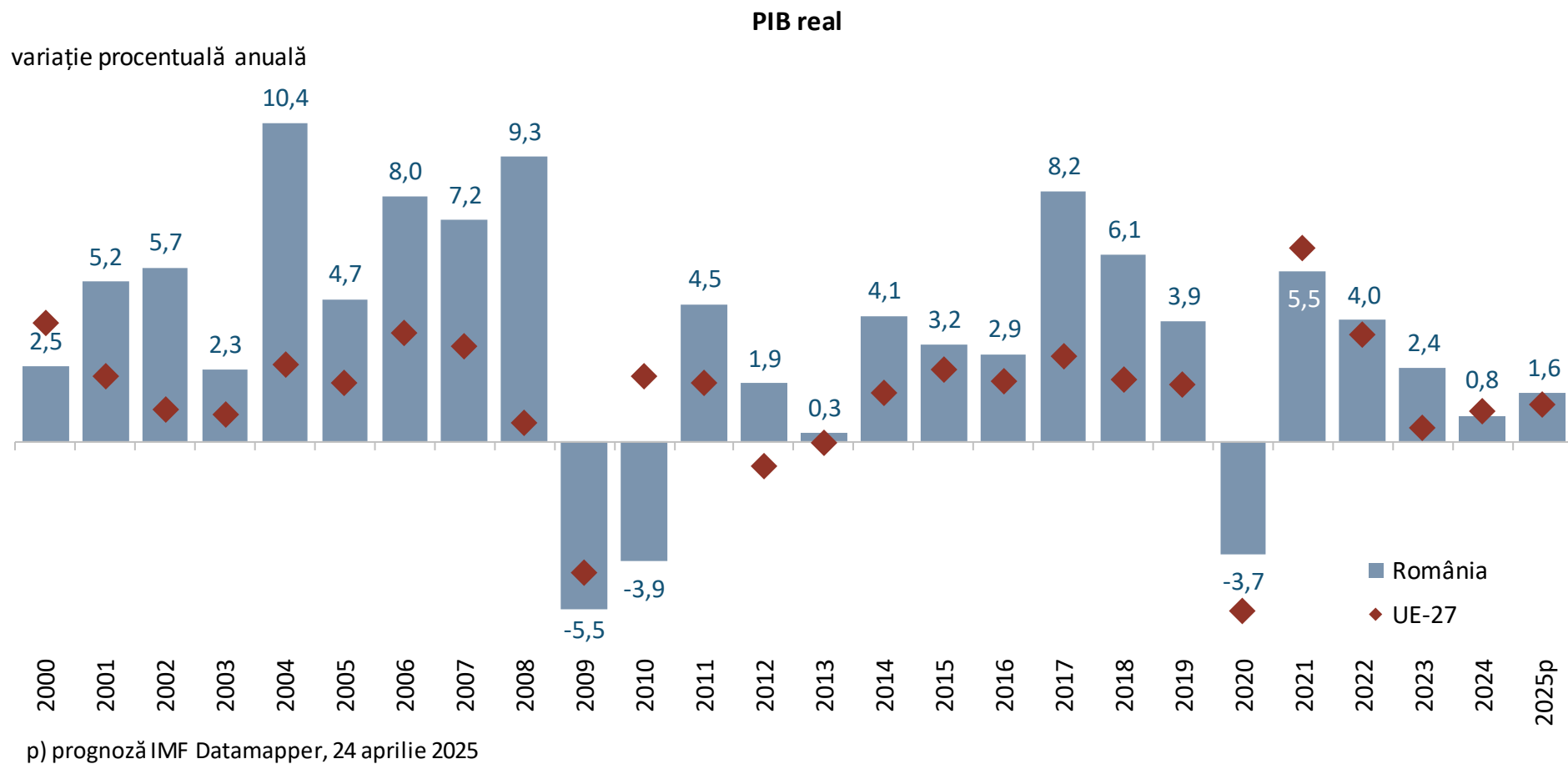
Finanțare

Energie

Infrastructură

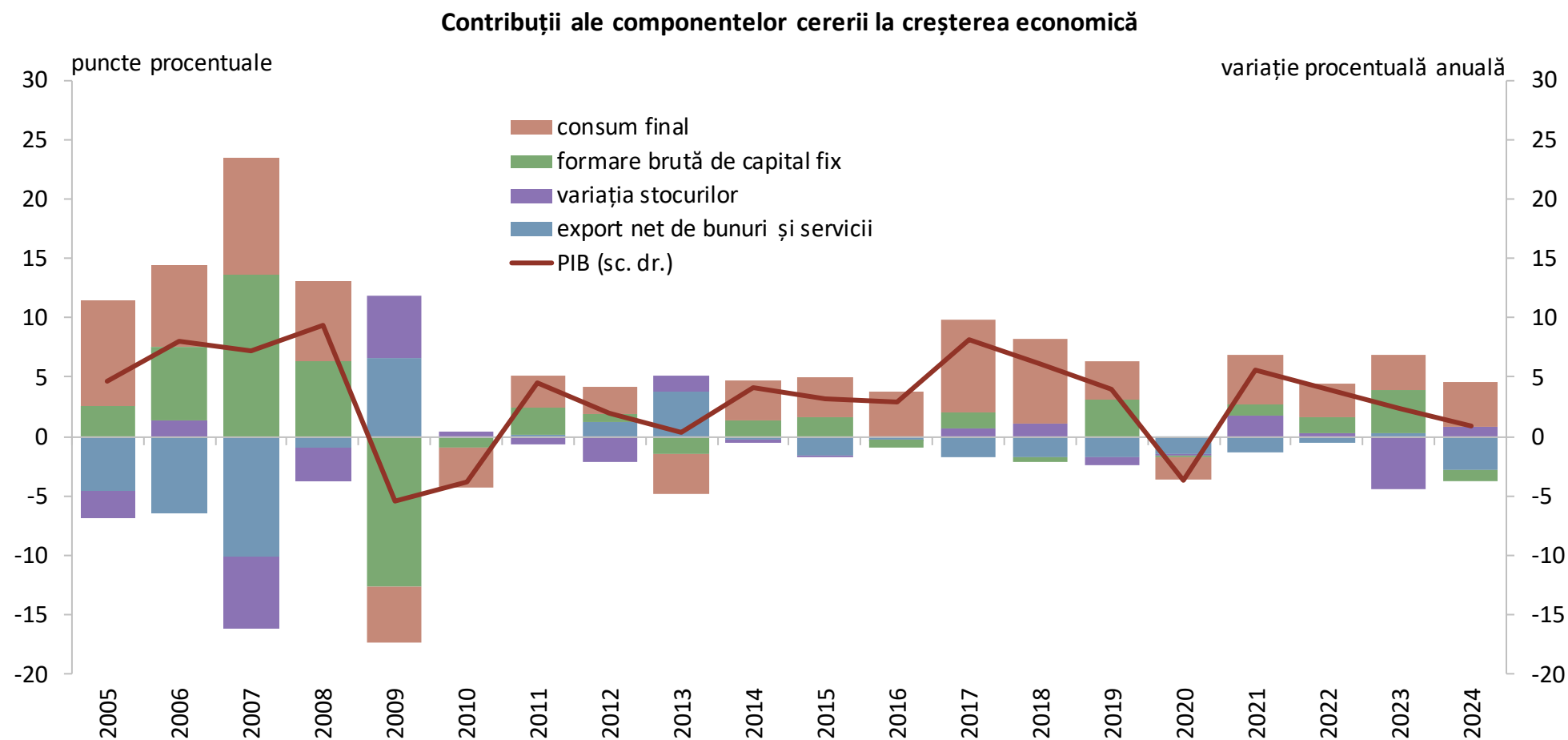
- Structura economiei românești s-a apropiat semnificativ de configurația de la nivel comunitar, în special în privința ponderii industriei și a serviciilor, iar agricultura se caracterizează prin avantaje comparative considerabile.
- În contextul aderării la UE, România a beneficiat de creșterea puternică a rolului companiilor cu capital străin, însă în ultimii 2-3 ani se conturează o revenire semnificativă a companiilor cu capital majoritar românesc.
- Energia a devenit problema-cheie a economiei post-pandemie la nivel global, iar România beneficiază de avantaje competitive majore în plan regional, prin cel mai redus grad de dependență energetică în regiune.
- Deși s-au înregistrat progrese consistente în dezvoltarea infrastructurii de transport, impulsionate semnificativ prin accesarea fondurilor UE, România trebuie încă să recupereze decalaje importante în planul calității și diversității infrastructurii, inclusiv în energie și în sectorul utilităților.

Creșterea economică a României s-a situat în general peste media UE, cunoscând însă fluctuații ciclice mai pronunțate atât în timpul crizei financiare și al pandemiei, cât și în perioadele de expansiune din preajma aderării la UE și din anii 2014-2018.

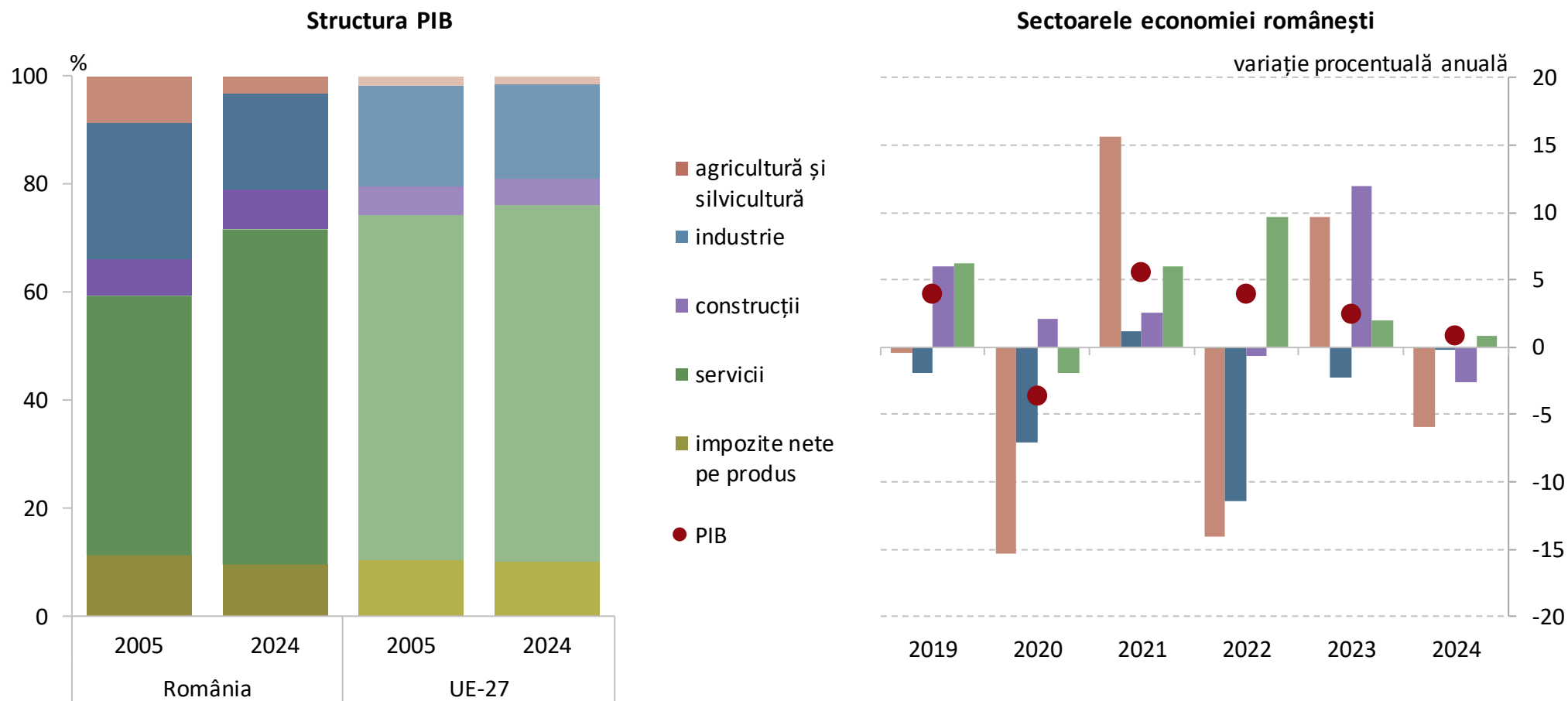
Sursa: Eurostat

În ultimele decenii, consumul a reprezentat în general principalul motor al creșterii economice. Absorbția internă a fost acoperită, în bună măsură, din importuri, ceea ce conferă cererii externe nete un aport negativ la dinamica PIB pentru aproape întreaga perioadă.

Sursa: Eurostat

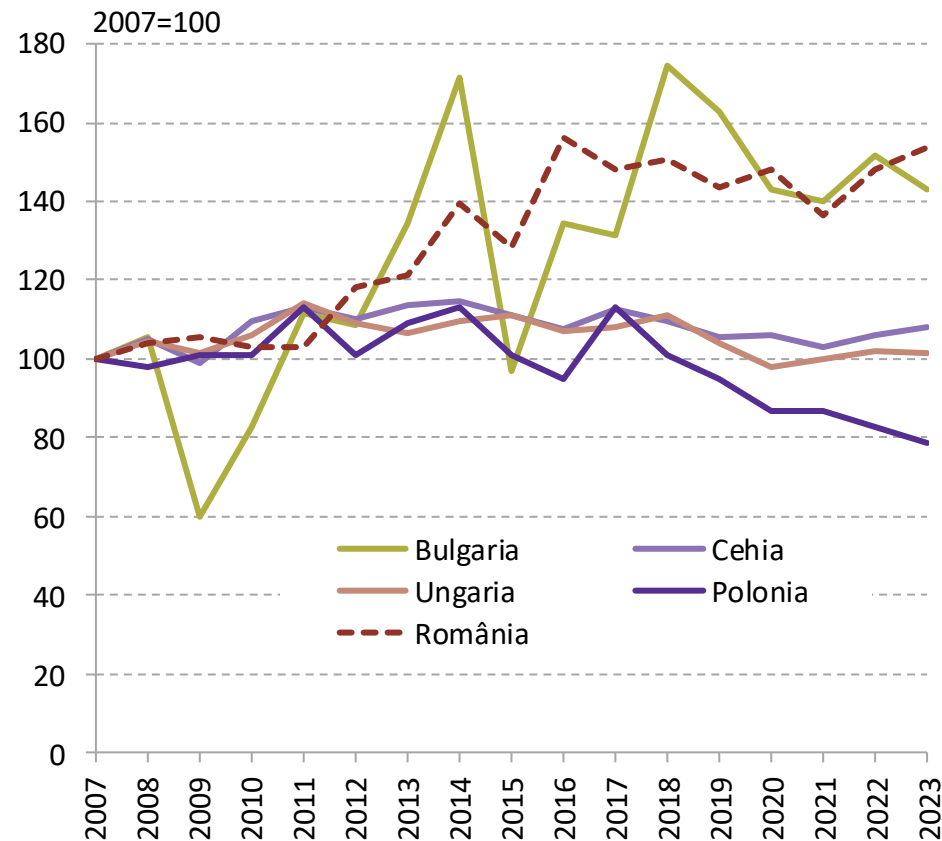
Structura economiei românești s-a apropiat treptat de configurația de la nivel comunitar, în special în privința ponderii principalelor sectoare (industria și serviciile). În ultimii ani, în contextul încetinirii dinamicii PIB, convergența structurală înregistrează o serie de abateri.

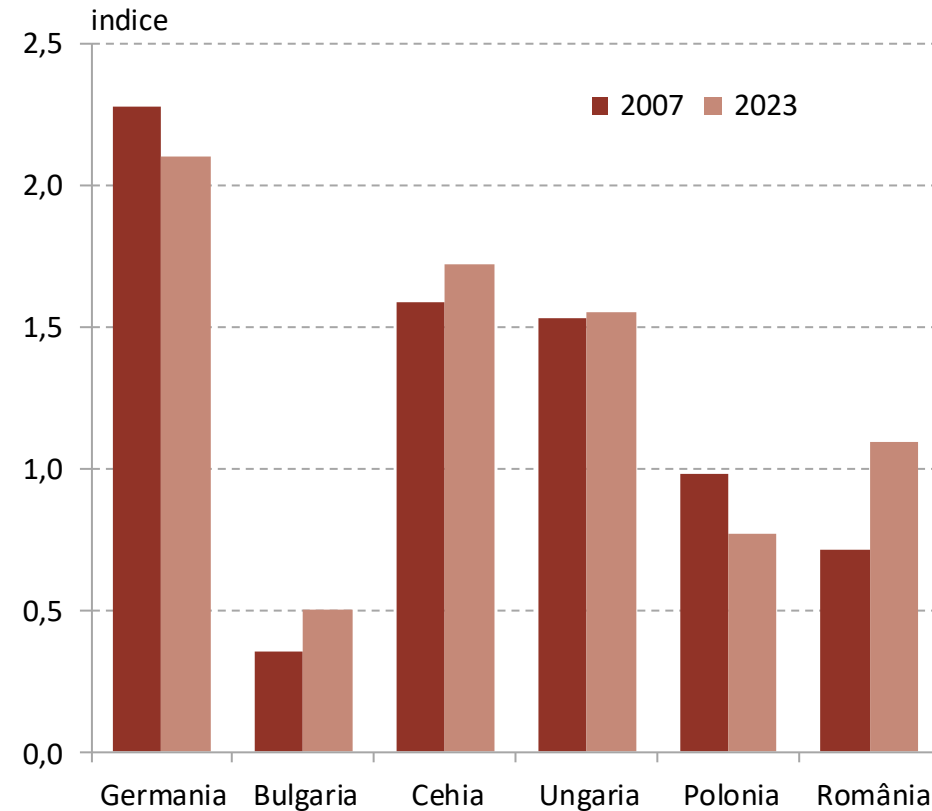
Sursa: Eurostat

Gradul de specializare s-a îmbunătățit, astfel încât economia poate să producă și să exporte o gamă mai largă de bunuri cu valoare adăugată mare. Astfel, gradul sporit de complexitate a produselor exportate evidențiază adâncirea acestui proces de dezvoltare economică.

Evoluția indicelui de complexitate economică

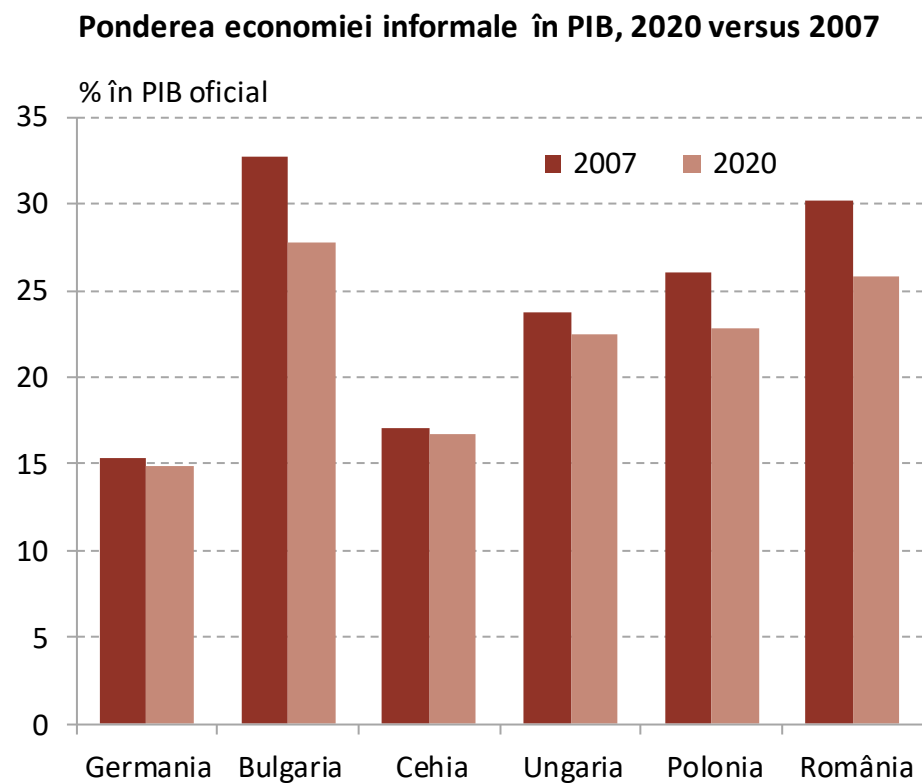
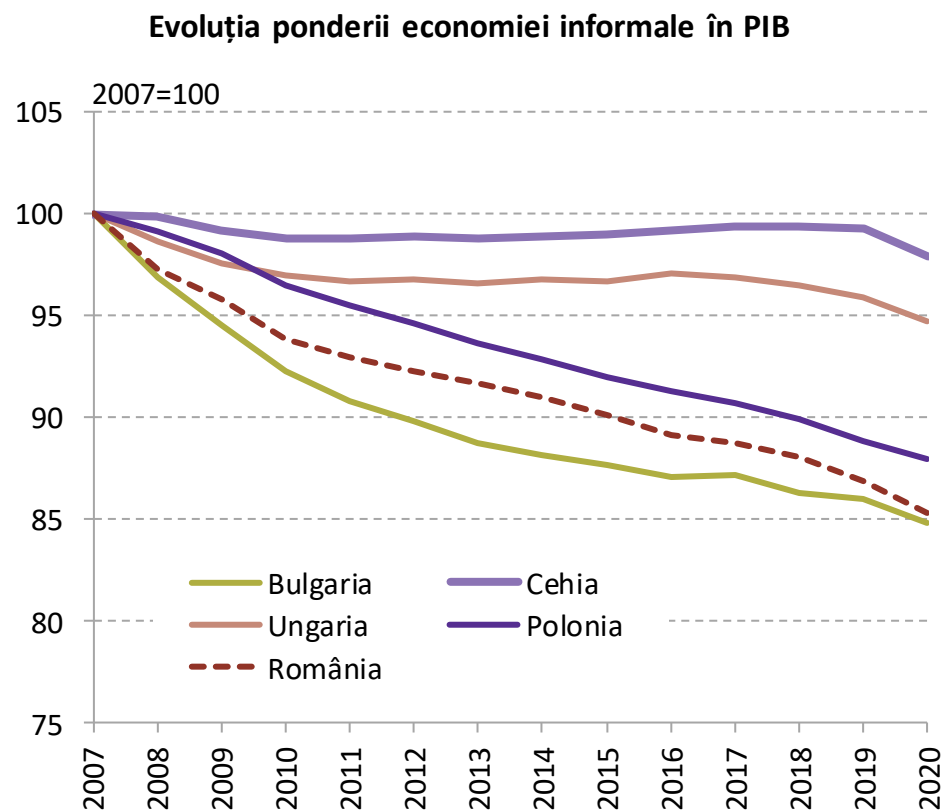

Indicele de complexitate economică, 2023 versus 2007

Sursa: Harvard Kennedy School of Government, The Atlas of Economic Complexity, <https://atlas.hks.harvard.edu/rankings>

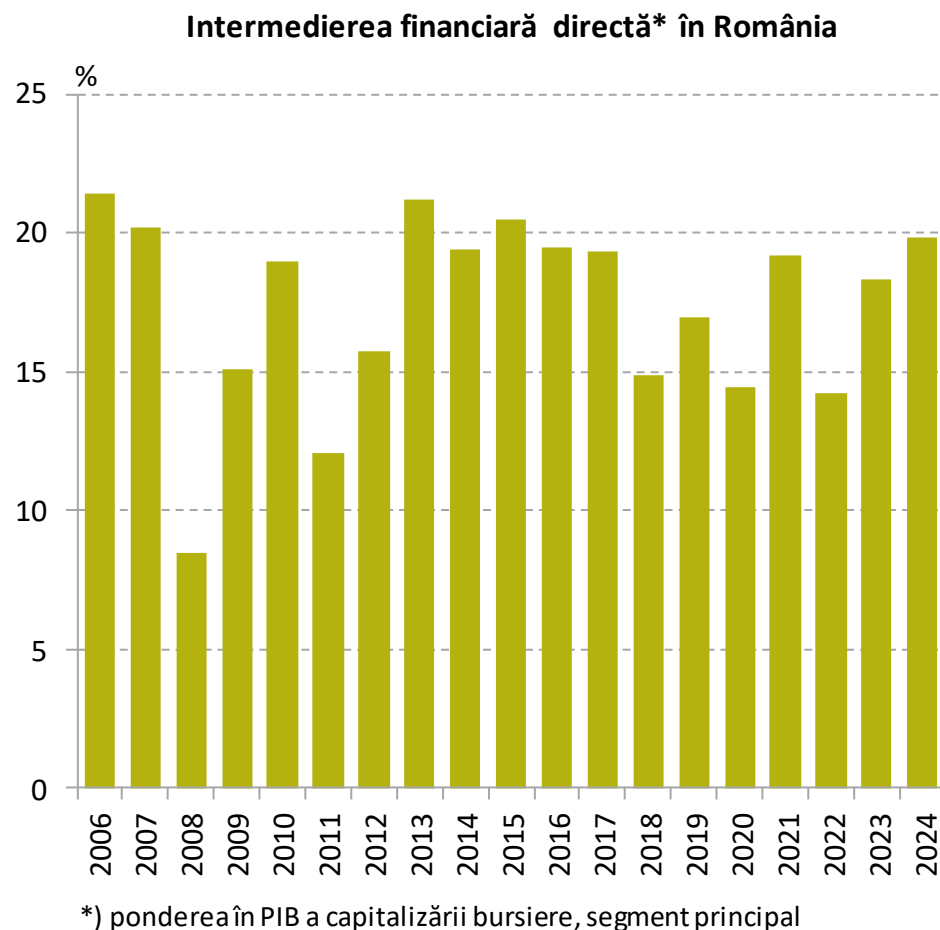
După aderarea la Uniunea Europeană, reducerea progresivă a ponderii economiei informale în PIB a sprijinit creșterea economică și convergența la standardele UE, a permis îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru angajați și a facilitat accesul populației la diferite surse de finanțare.

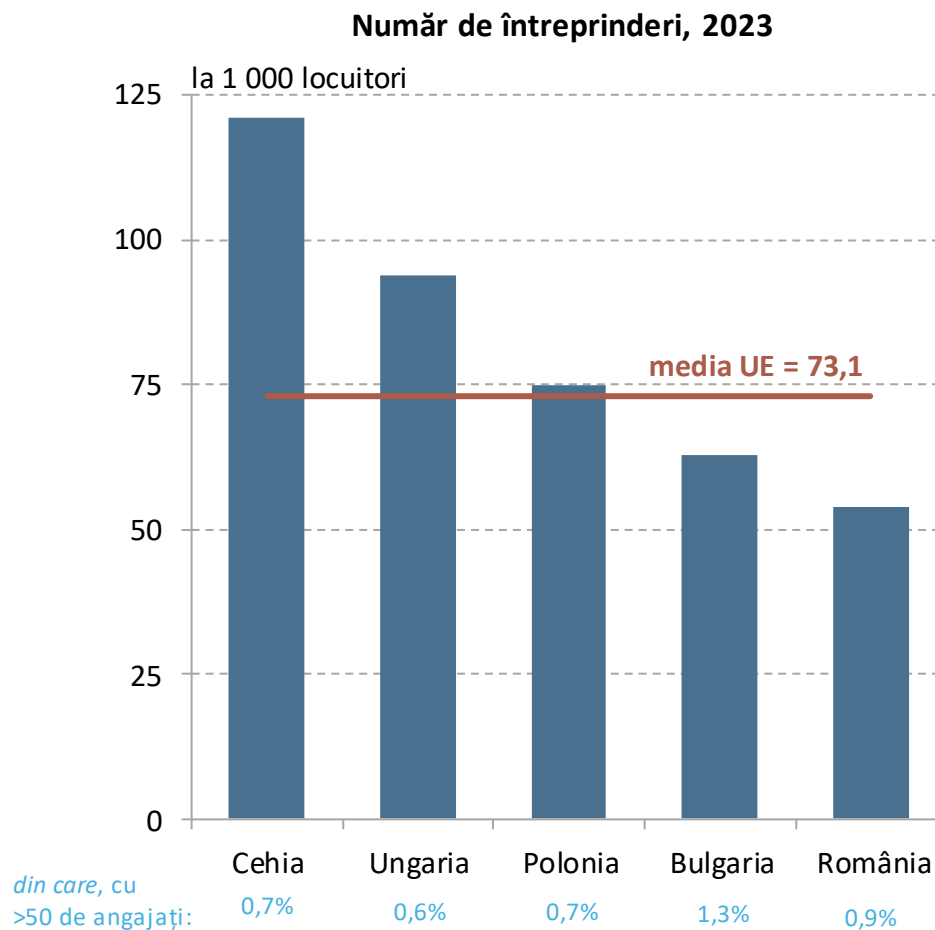
Notă: Estimarea producției informale folosind un model de echilibru general dinamic (DGE).

Sursa: Banca Mondială, Elgin, C., M. A. Kose, F. Ohnsorge, and S. Yu. 2021. "Understanding Informality." CEPR Discussion Paper 16497, Centre for Economic Policy Research, London

Piața de capital se confruntă cu anumite provocări legate de nivelul redus de economisire la nivelul gospodăriilor și de participarea limitată a investitorilor instituționali și individuali. Aceste limite se explică și prin numărul relativ mai redus al întreprinderilor din România.

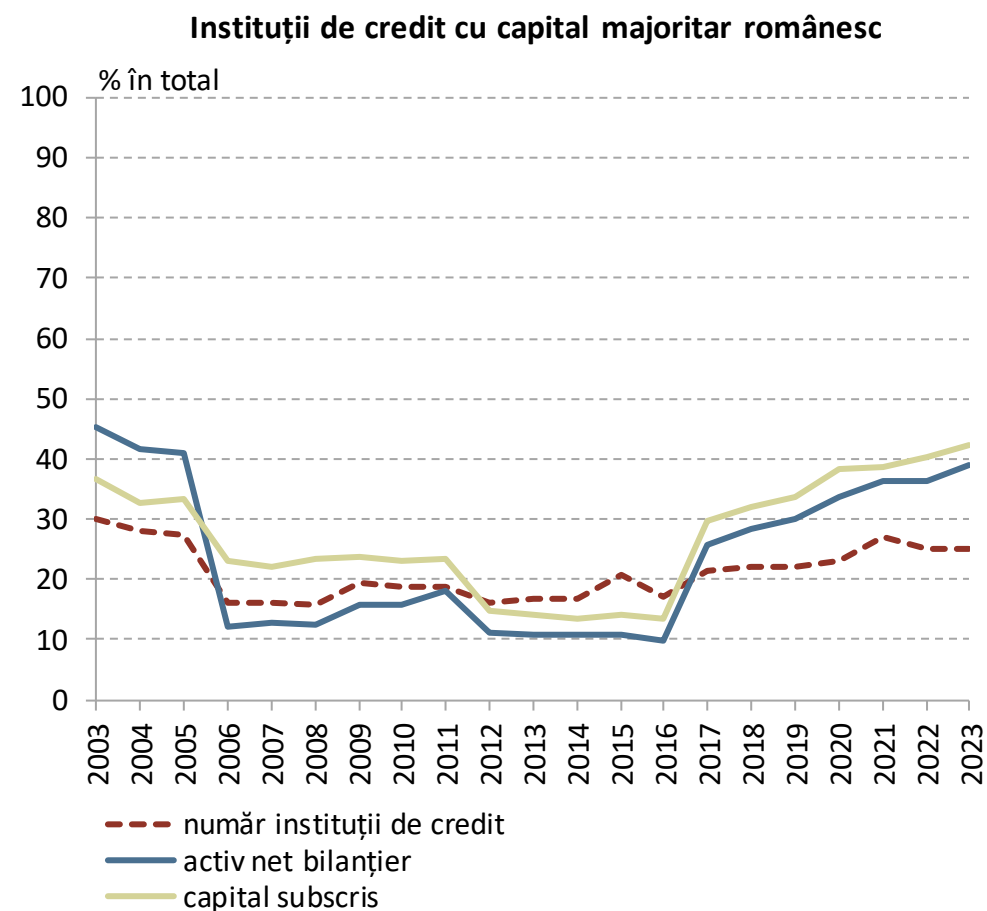
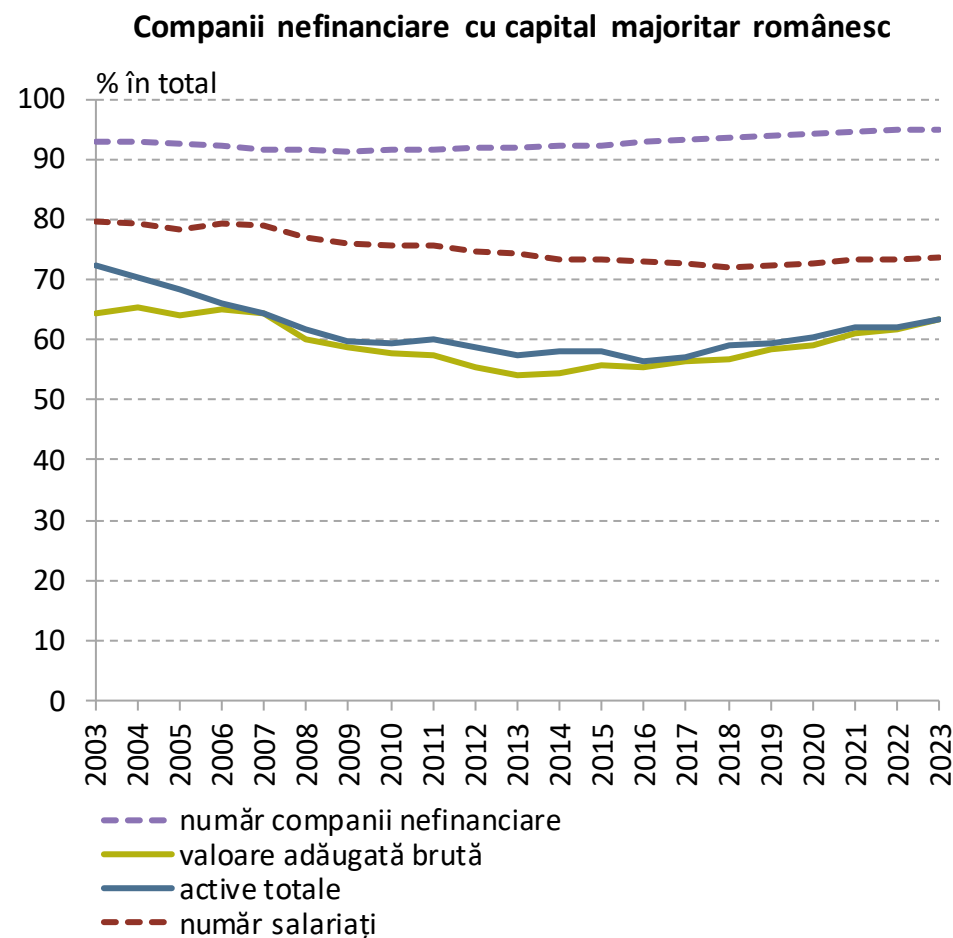

Sursa: Bursa de Valori București

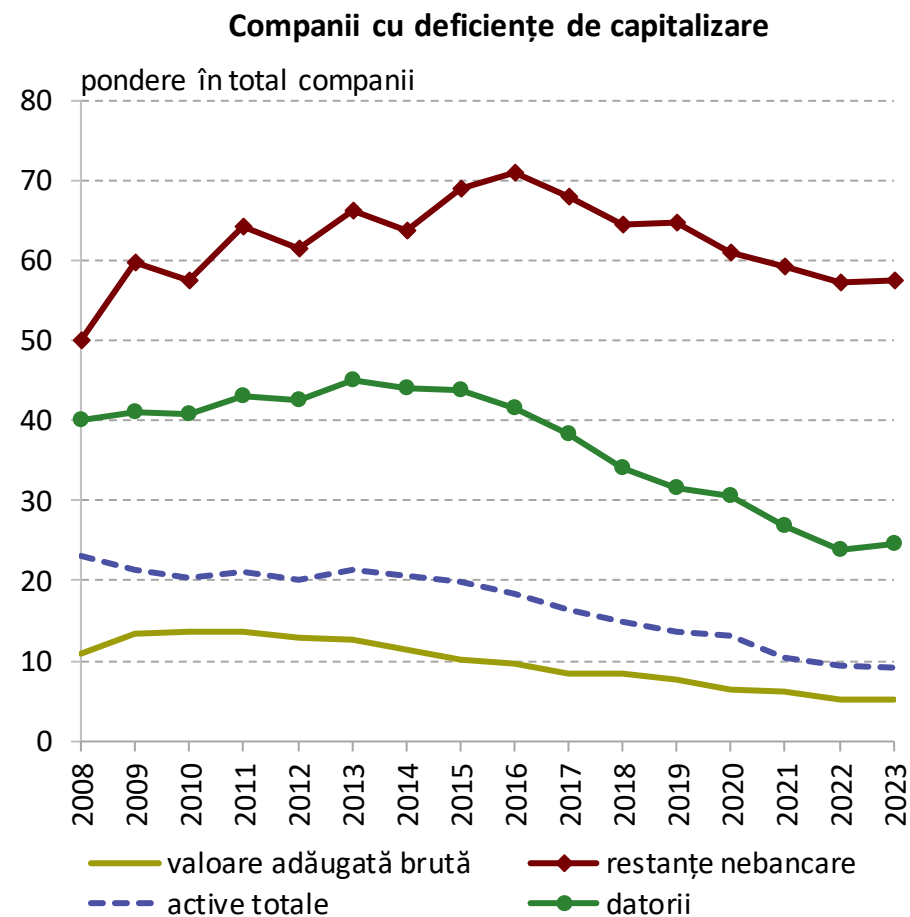
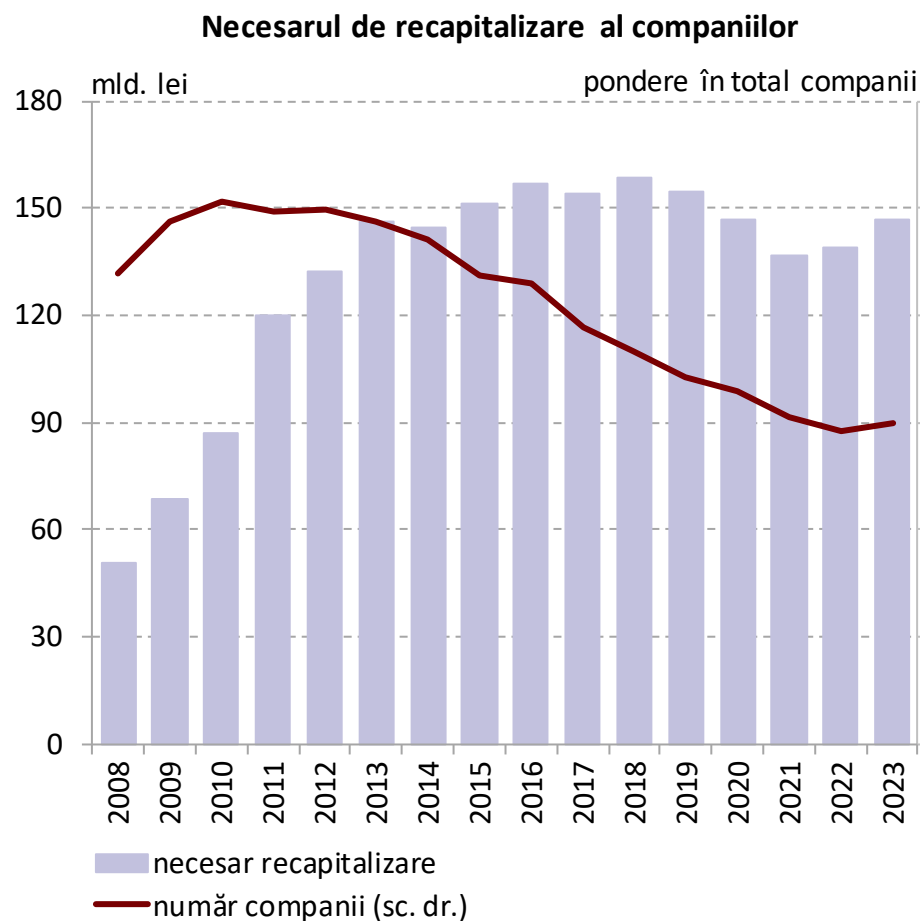
Sursa: Eurostat

În contextul aderării europene, România înregistrează o creștere semnificativă a rolului companiilor cu capital străin în economie. În ultimii ani, se conturează însă o inversare a acestei tendințe atât în cazul companiilor nefinanciare, cât și al instituțiilor de credit.

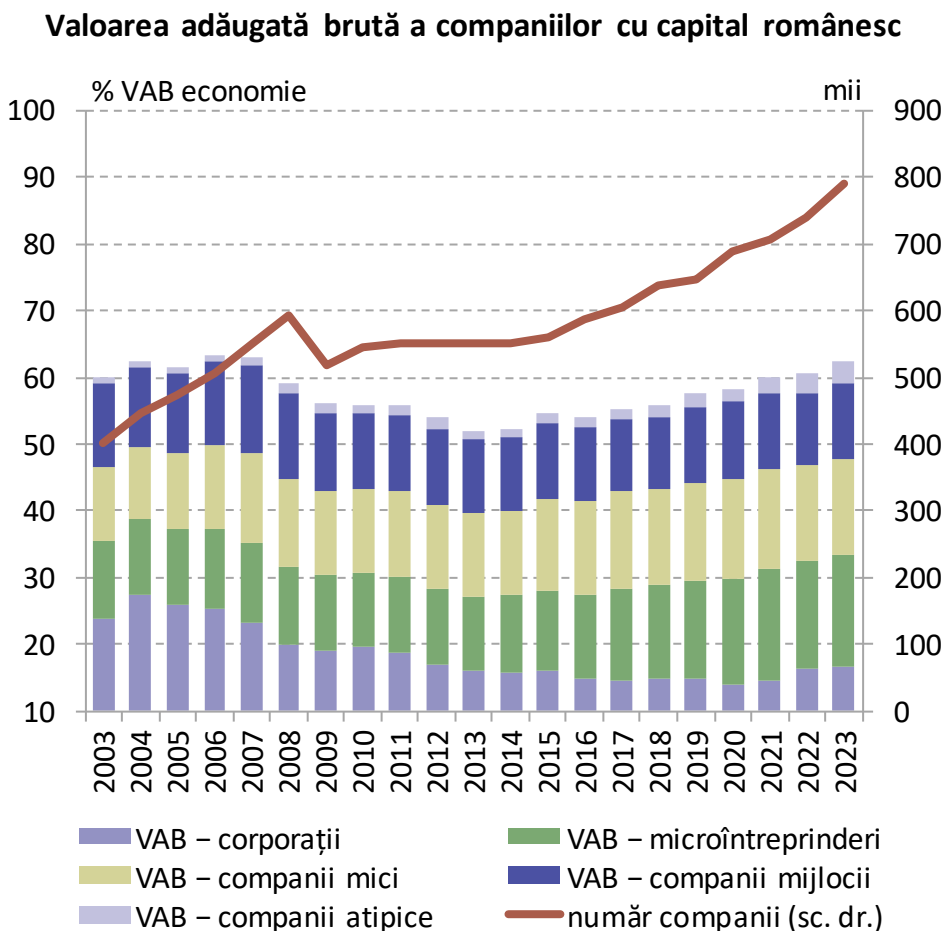
Sursa: MF, BNR

Deficiențele de capitalizare au efecte negative în legătură cu disciplina la plată în economie, reziliența firmelor la șocuri, accesul la finanțare și dezvoltarea sectorului privat în general. Importanța relativă a companiilor cu astfel de deficiențe a scăzut în ultimii zece ani.

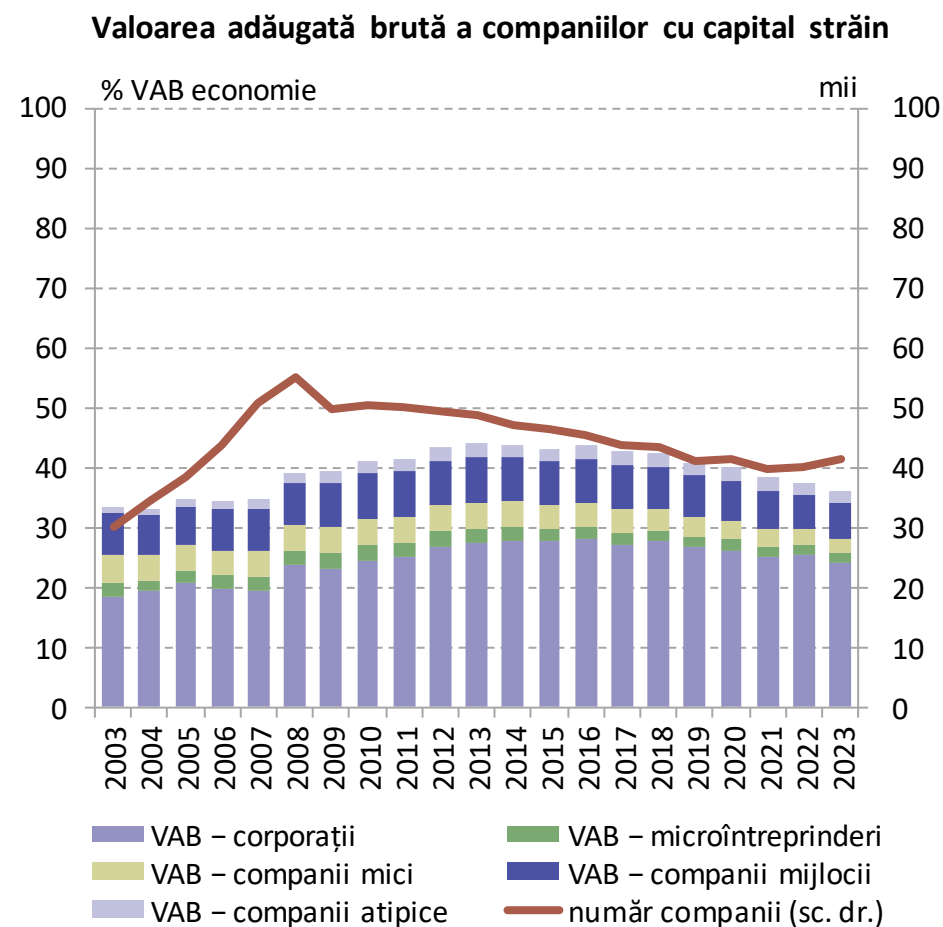

Sursa: MF, calcule BNR

Companiile cu capital românesc au o contribuție tot mai importantă în economie, această evoluție fiind susținută de întreprinderile mici și mijlocii, în timp ce corporațiile au înregistrat anumite contribuții pozitive mai consistente în perioada post-pandemie.

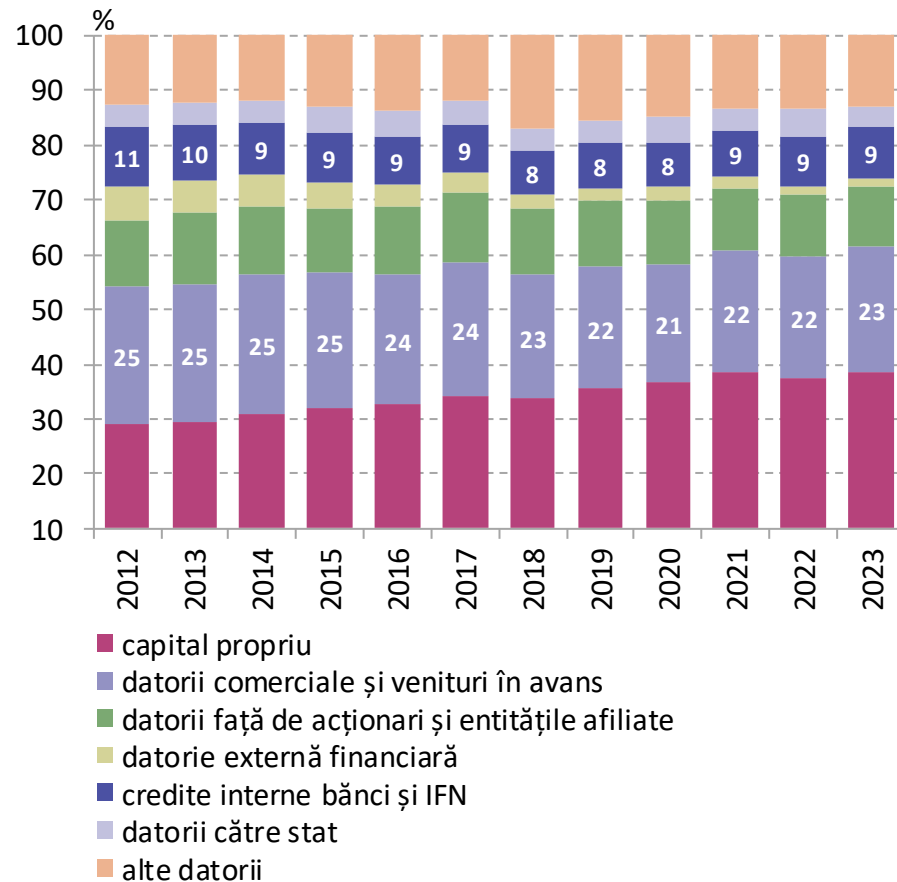
Sursa: MF, BNR

Sursa: MF, BNR

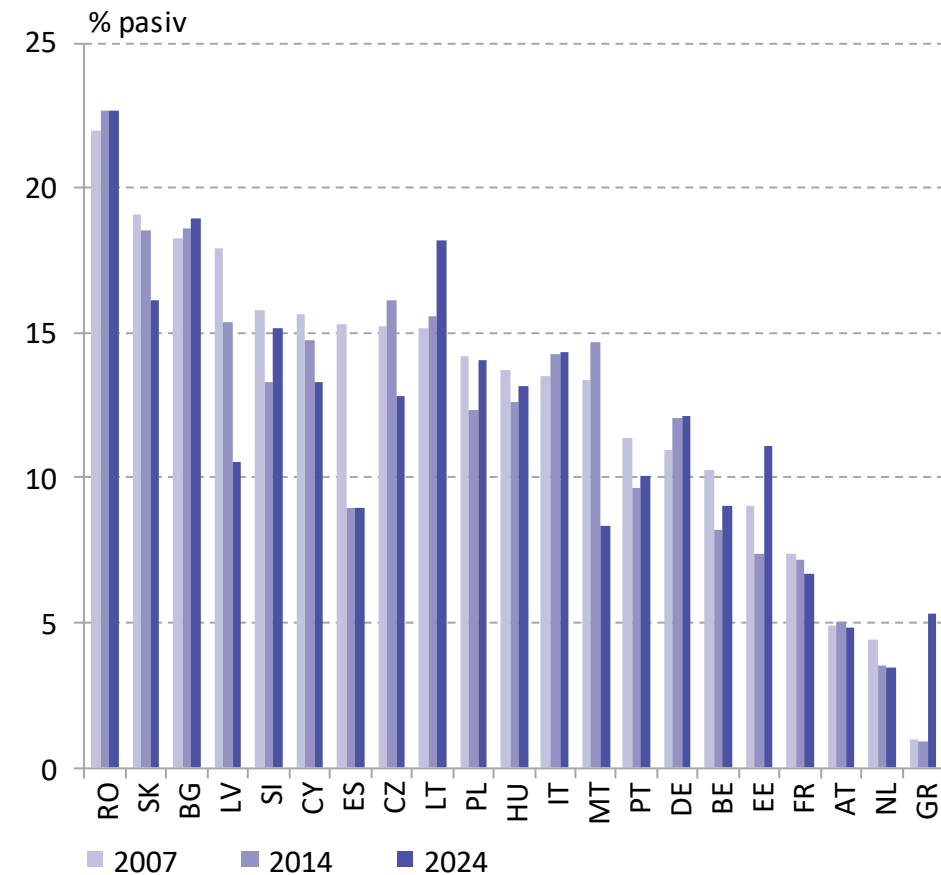
Modelul de finanțare a companiilor nefinanciare din România, orientat cu precădere către surse interne și pe termen scurt, de unde și acumularea datoriilor comerciale, limitează dezvoltarea sectorului și reduce capacitatea acestuia de gestionare a șocurilor.

Structura pasivului companiilor nefinanciare din România

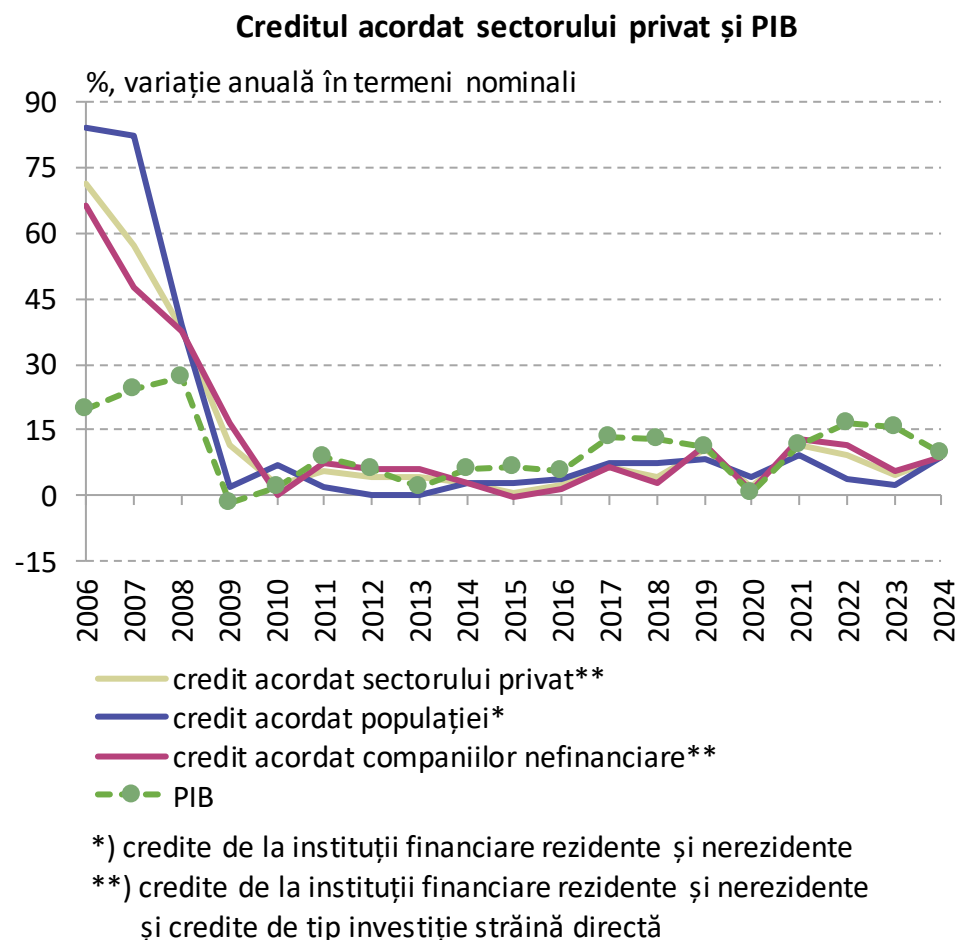
Sursa: MF, BNR

Datorii comerciale ale companiilor nefinanciare

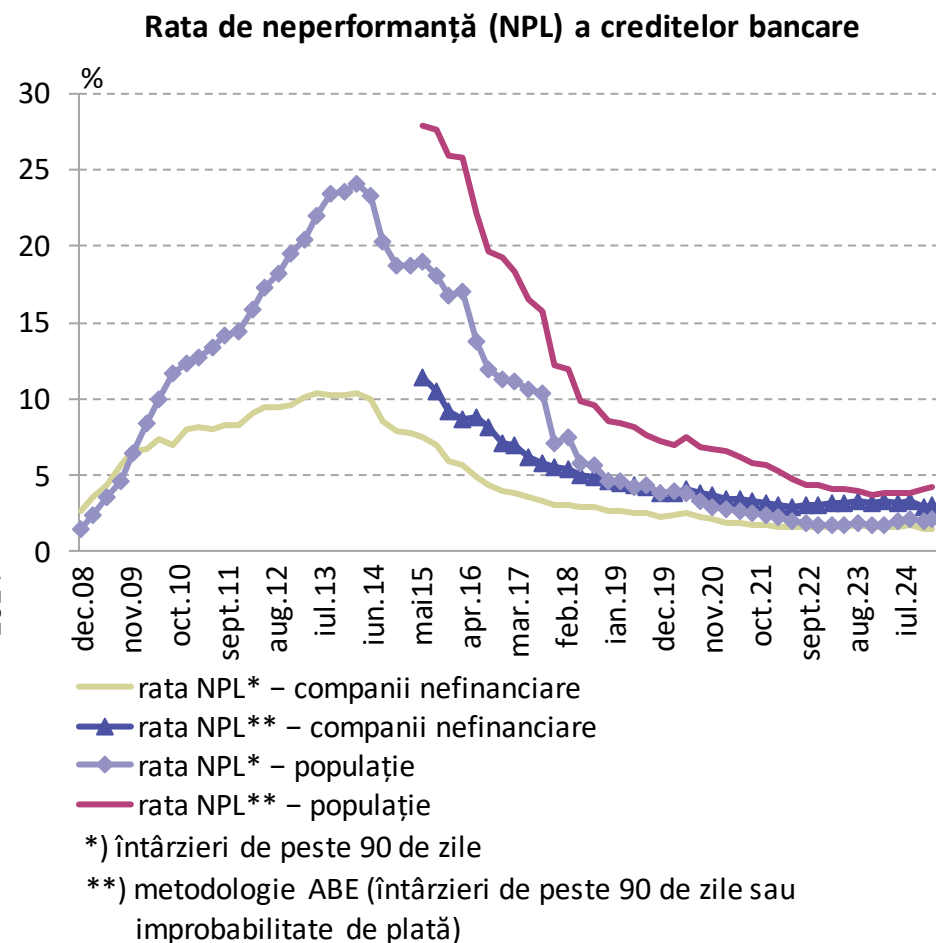

Sursa: BCE (Conturile financiare naționale)

Dezvoltarea cadrului politicilor prudentiale după criza financiară din 2008 a contribuit la o evoluție sustenabilă a creditării, perioadele de creștere mai rapidă a creditului acordat sectorului real fiind caracterizate de dinamici mai reduse ale ratelor de neperformanță.

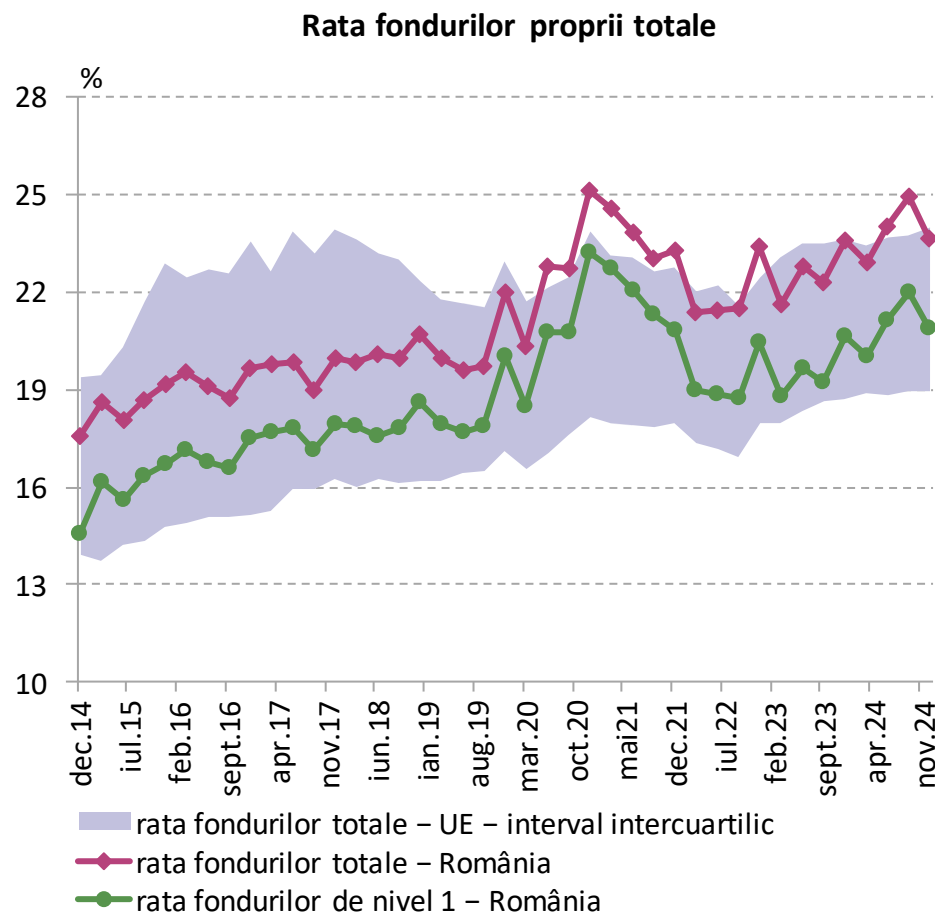

Sursa: BNR, INS

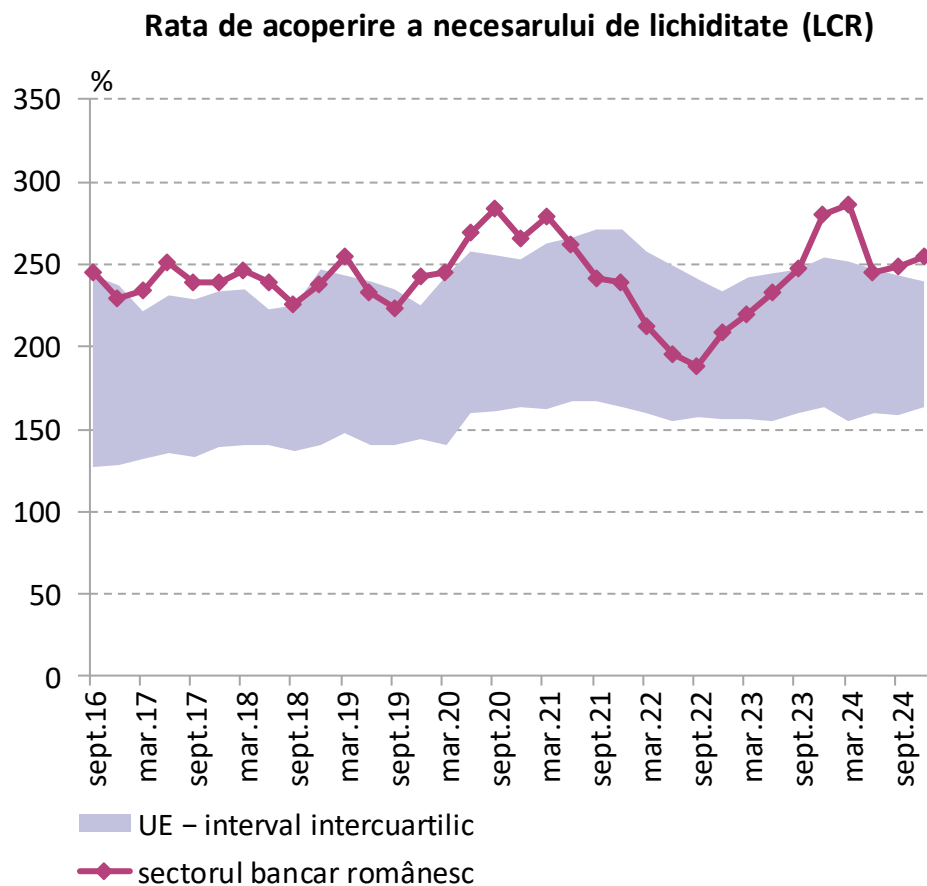

Sursa: BNR

Sectorul bancar românesc a continuat să își îmbunătățească reziliența la șocuri, inclusiv capacitatea de finanțare a economiei, indicatorii prudențiali situându-se peste valorile medii ale UE, atât în ceea ce privește solvabilitatea, cât și lichiditatea.

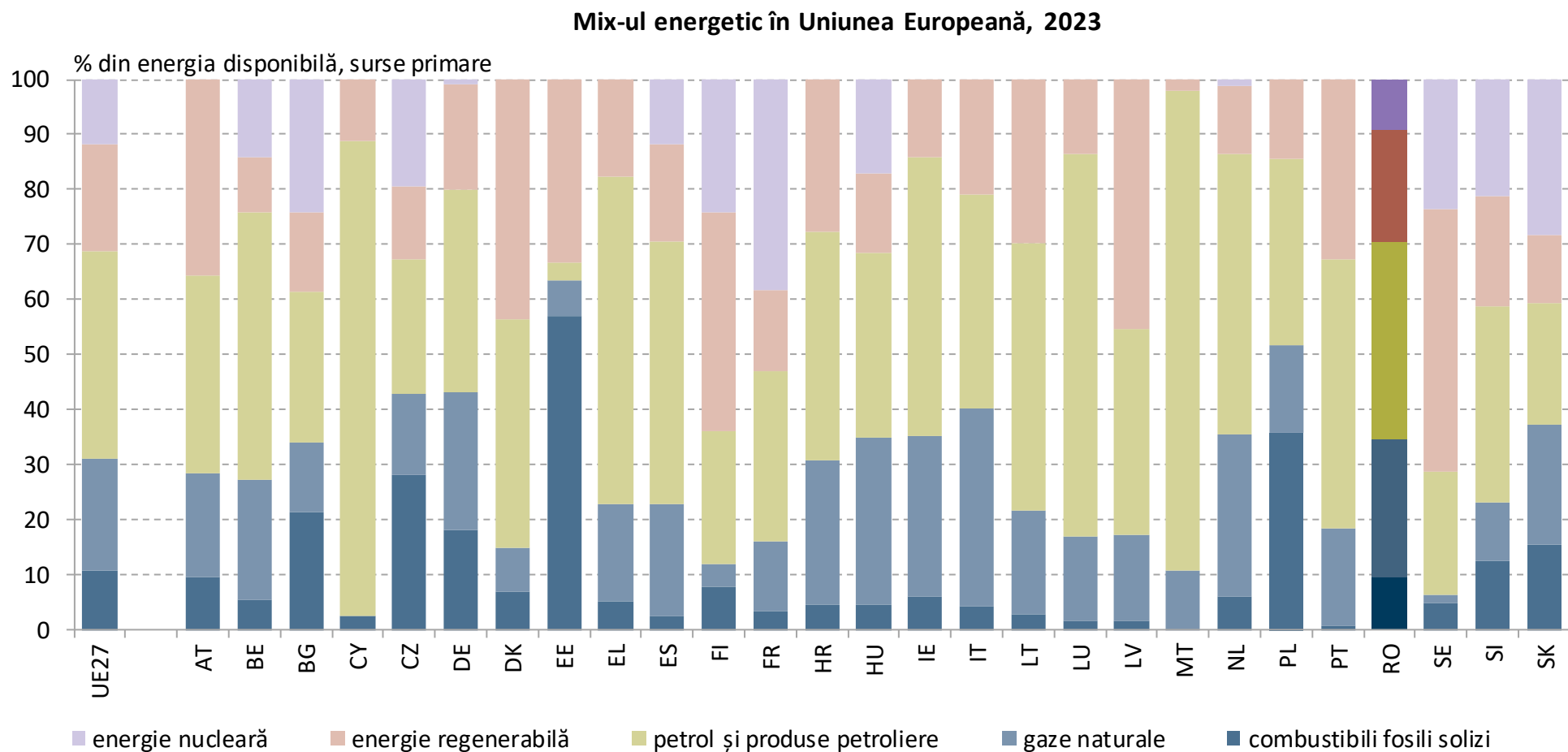

Sursa: BNR, ABE

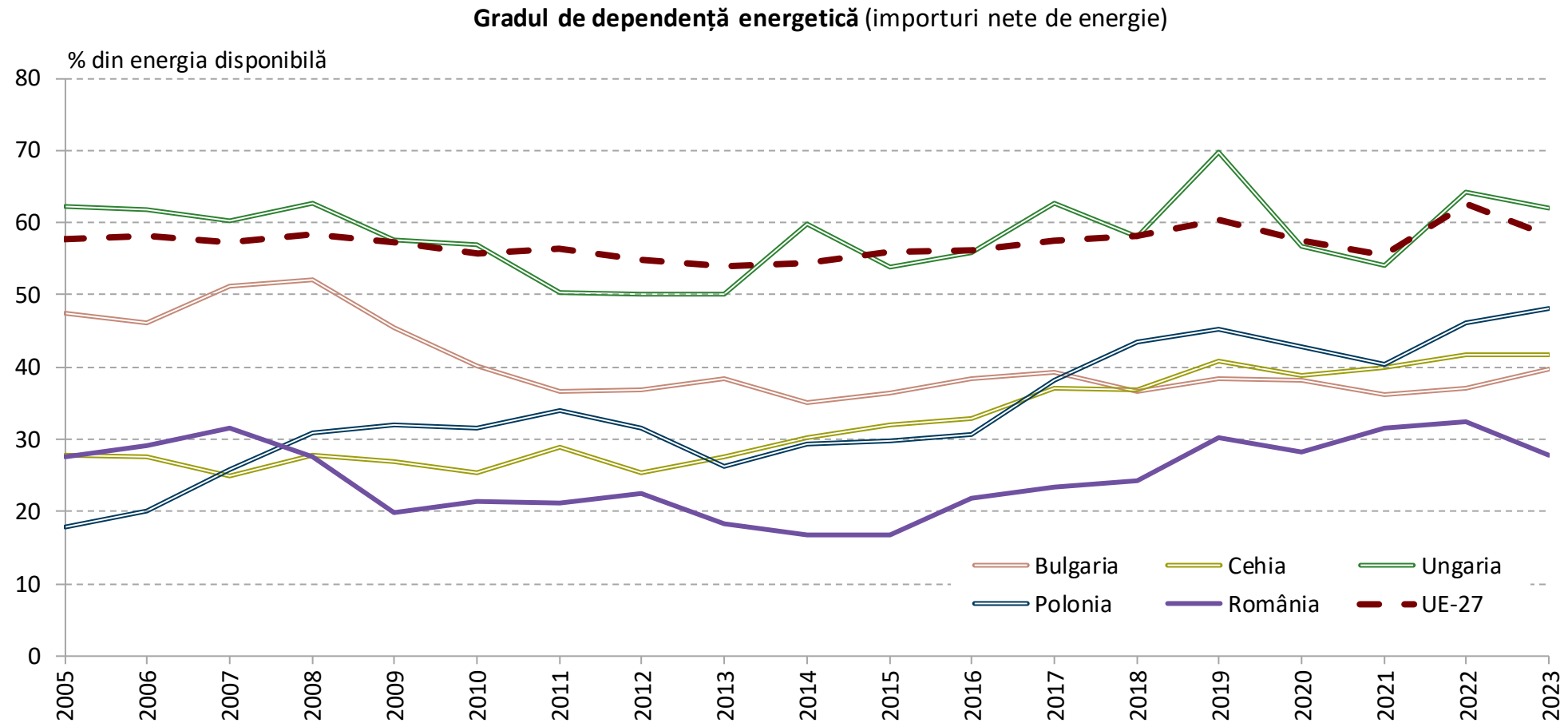
Sursa: BNR, ABE

Mix-ul energetic al României are o structură similară celui al Uniunii, fiind bazat în mică măsură pe combustibili fosili. Ponderea energiei regenerabile este adesea considerabilă, iar proiectul off-shore de exploatare a gazelor naturale va genera beneficii semnificative.

Sursa: Eurostat, calcule BNR

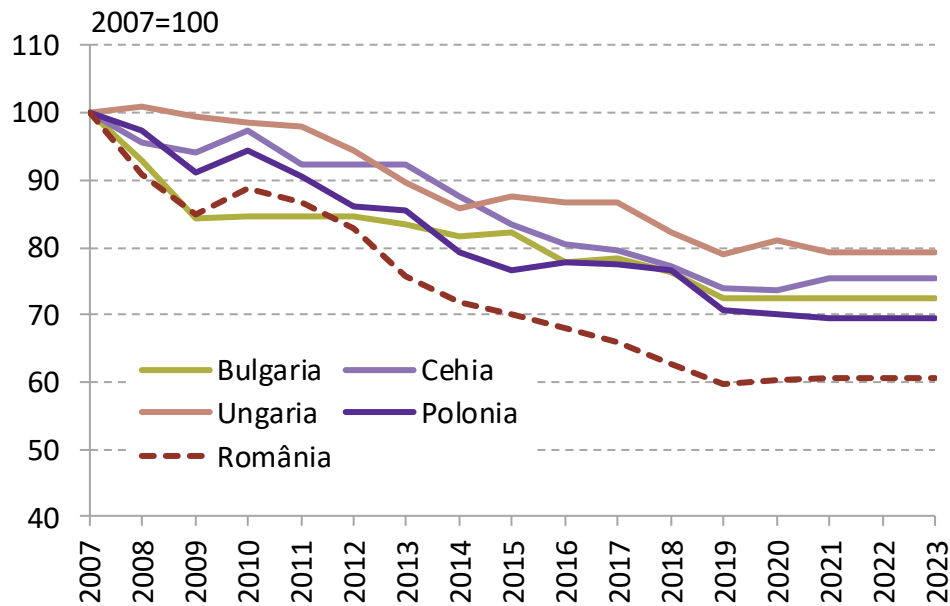
În domeniul energiei, România beneficiază de avantaje competitive majore în plan regional, prin cel mai redus grad de dependență energetică regională, ceea ce face ca România să poată avea un rol deosebit de important, pe termen mediu, în planul securității energetice europene.

Sursa: Eurostat

România a înregistrat progrese semnificative privind eficiența utilizării surselor de energie primară în economie. Cantitatea de energie consumată pe unitatea de PIB (în USD) s-a redus cu aproximativ 40%, iar emisiile poluante s-au diminuat cu 26%.

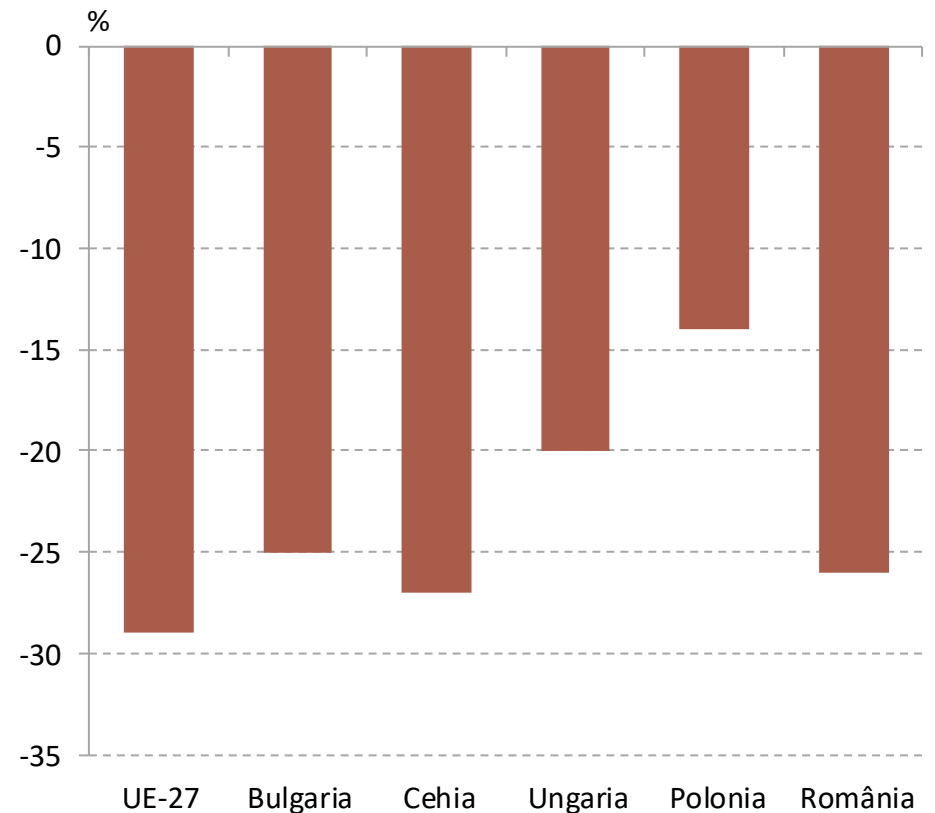
Evoluția intensității energetice a economiei

Notă: Nivelul de intensitate energetică a energiei primare este calculat ca raportul dintre producția de energie și PIB măsurat la paritatea puterii de cumpărare. Intensitatea energetică oferă o imagine privind cantitatea de energie utilizată pentru a produce o unitate de producție economică (PIB). Un nivel mai scăzut indică faptul că este utilizată mai puțină energie pentru o unitate de producție.

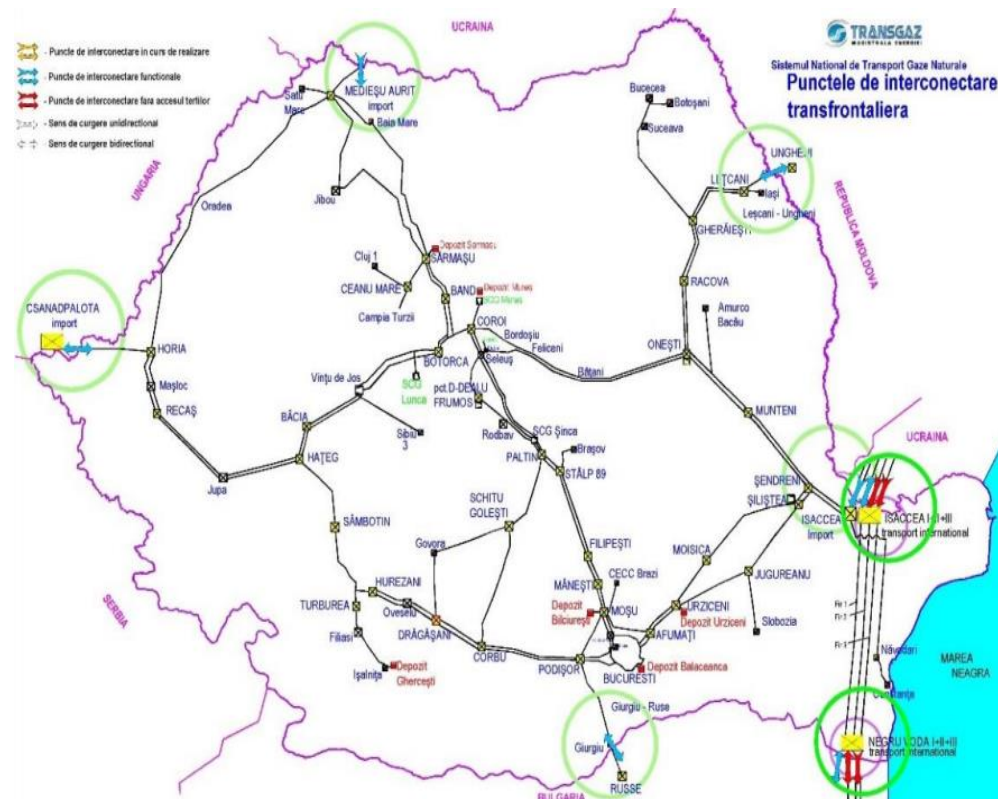
Sursa: World Bank, World Development Indicators Database (EG.EGY.PRIM.PP.KD), 2025

Variația emisiilor de gaze cu efect de seră, 2023 versus 2007

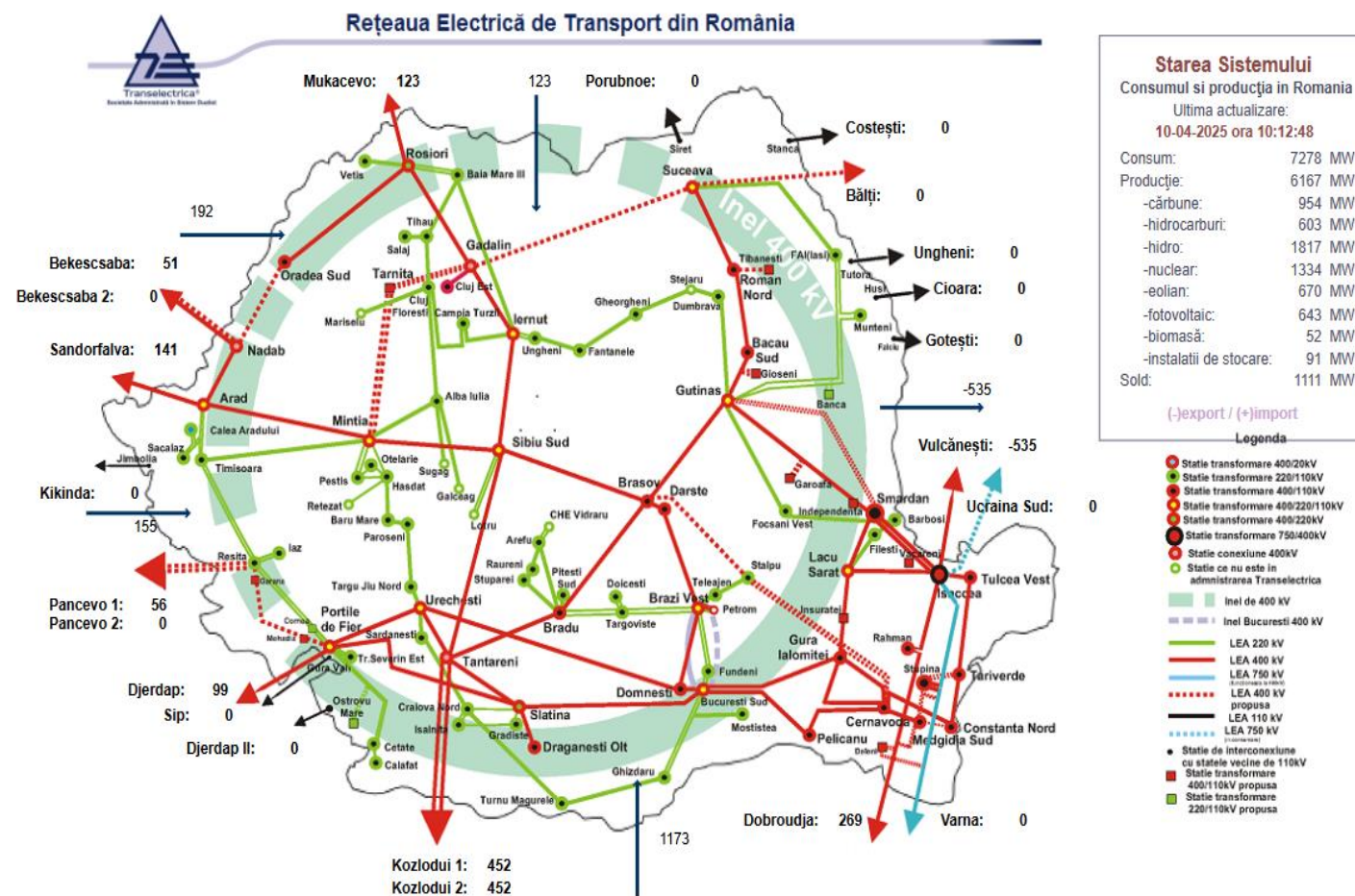

Sursa: Comisia Europeană, EDGAR – Emissions Database for Global Atmospheric Research, 2024

România este destul de bine conectată la rețelele europene de gaze naturale, dar și la piața europeană de energie electrică, dată fiind infrastructura energetică în continuă dezvoltare, pentru a răspunde necesităților complexe actuale, inclusiv în relația cu Republica Moldova.

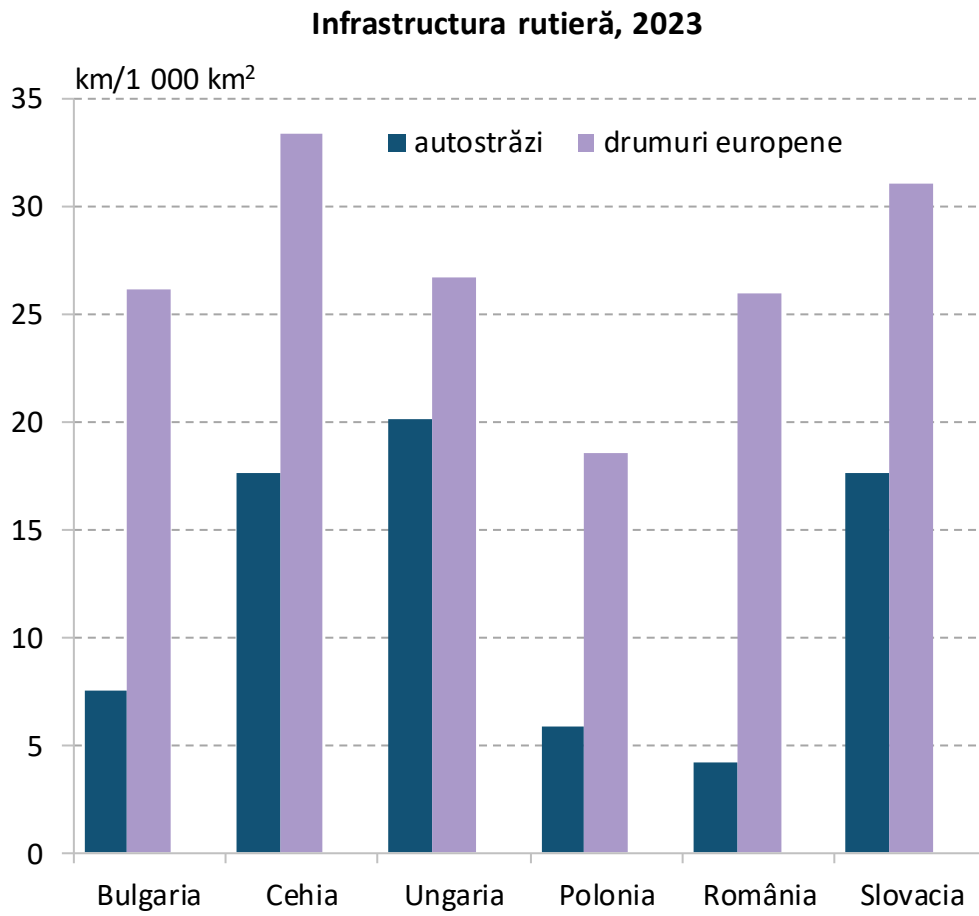

Sursa: Transgaz

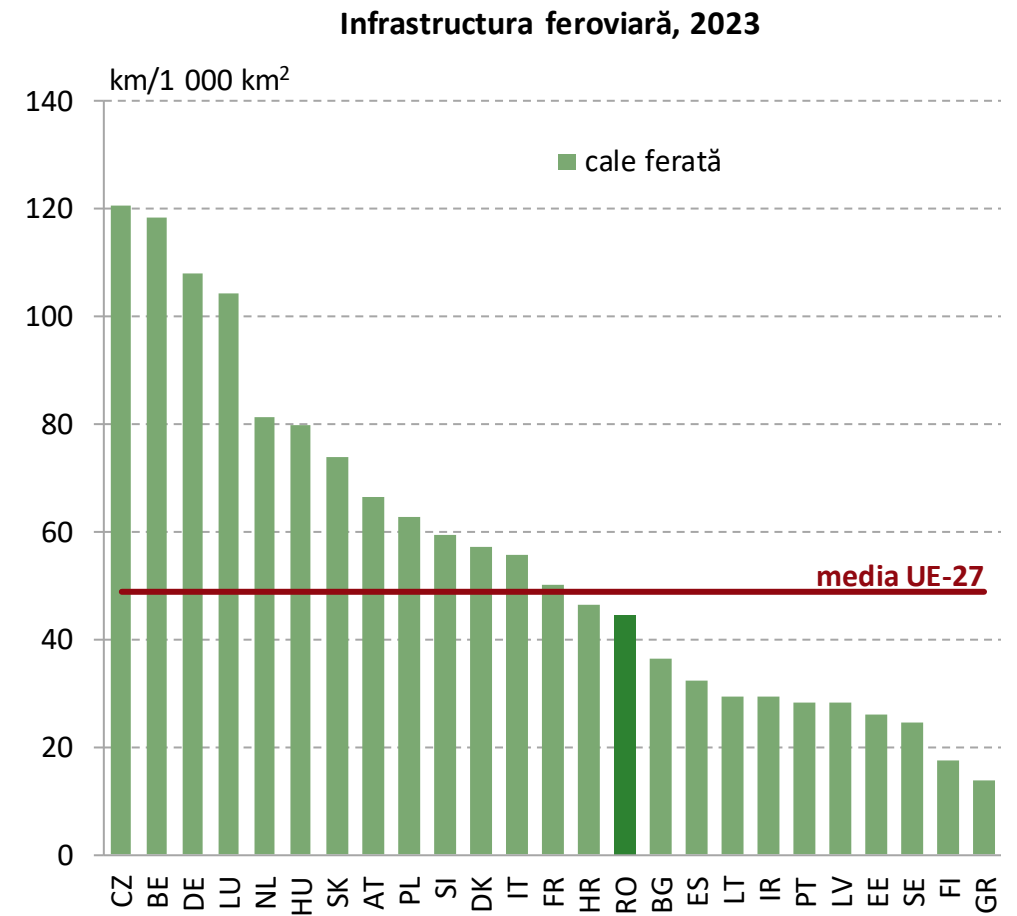

Sursa: Transelectrica

România se poziționa în 2023 pe ultimul loc din regiune în privința infrastructurii rutiere. Densitatea rețelei de cale ferată este în proximitatea mediei europene, dar mult mai restrânsă decât cele din țările apropiate. În ultimii ani, România a recuperat parțial din aceste decalaje.

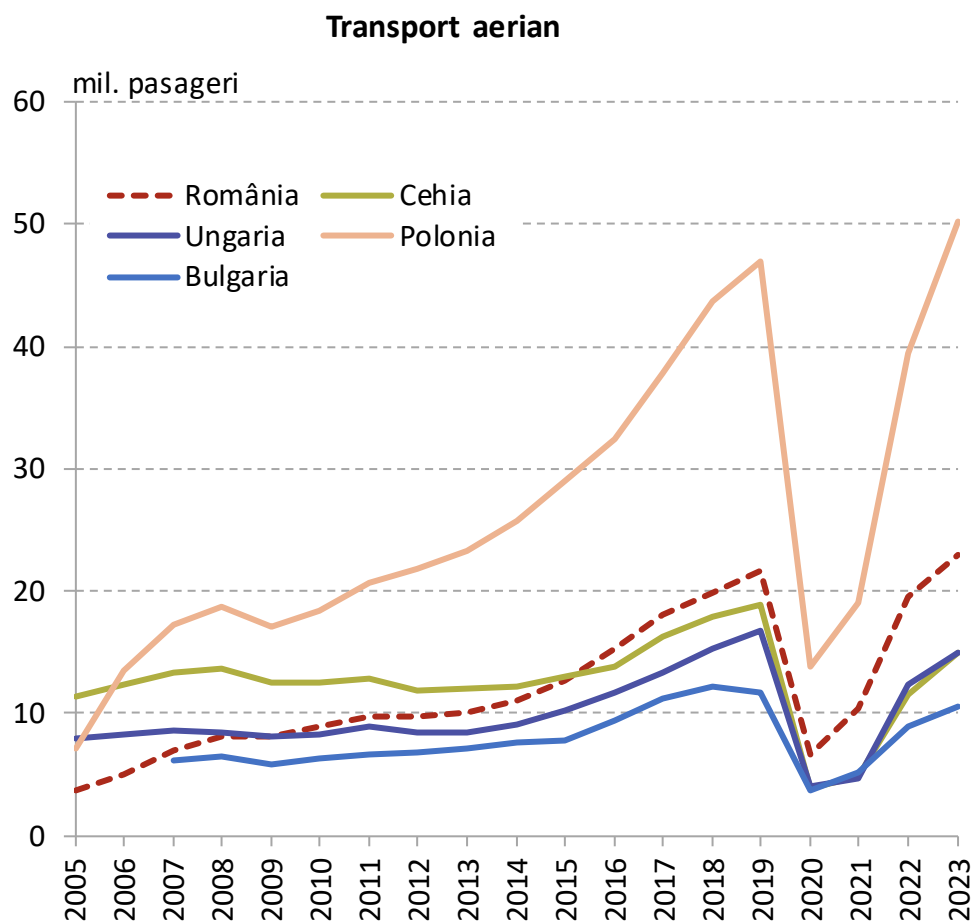

Sursa: Eurostat

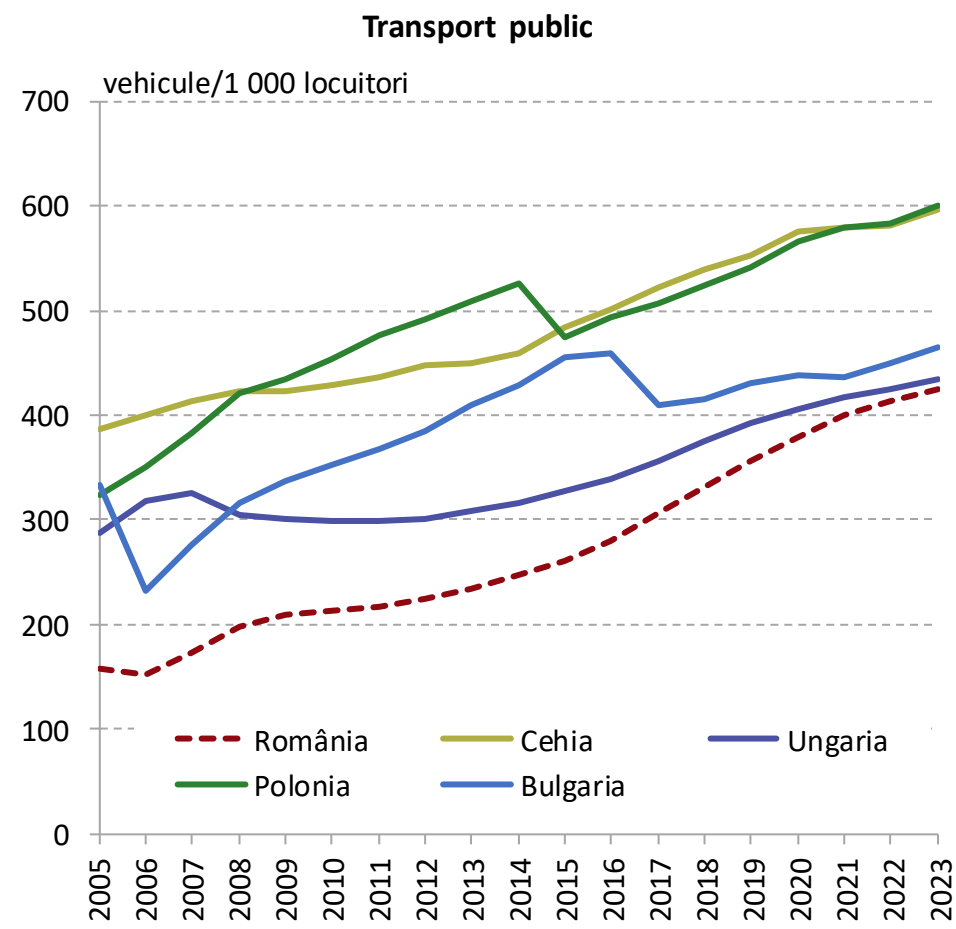

Sursa: Eurostat

În ultimele două decenii, modernizarea infrastructurii aeroportuare a permis îmbunătățirea sensibilă a conectivității aeriene internaționale. În paralel, s-a produs o creștere intensivă a numărului de mijloace de transport urban, îndeosebi prin intermediul fondurilor europene.

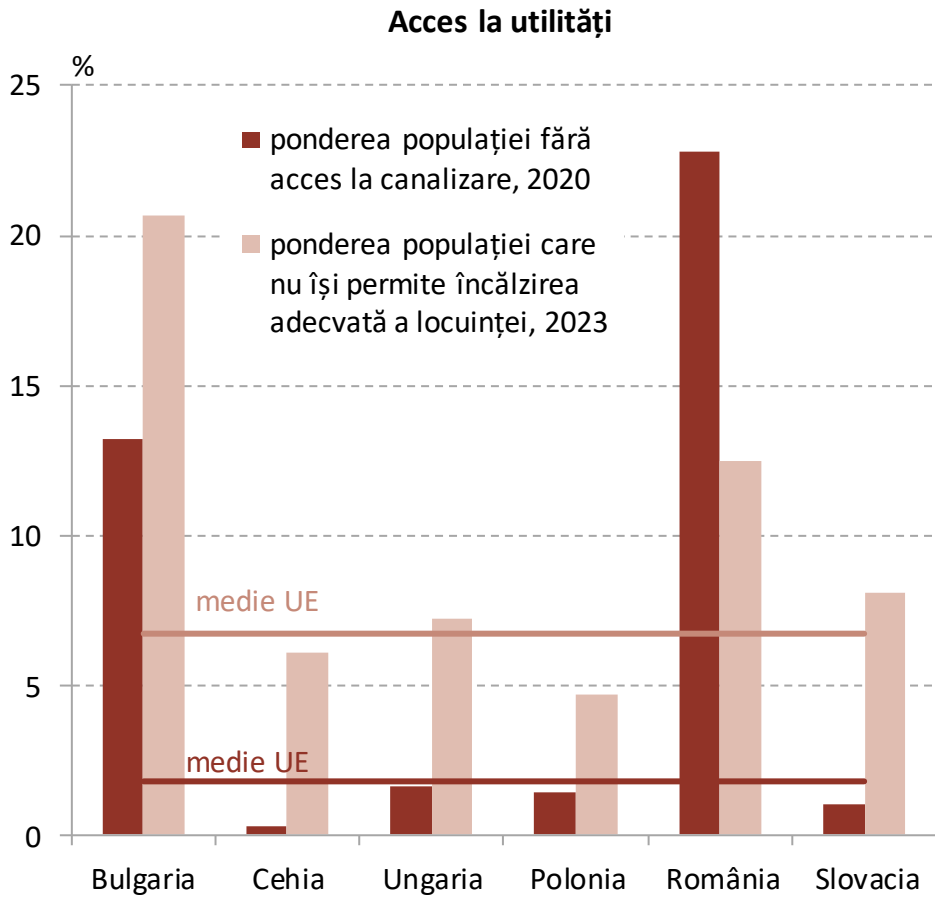

Sursa: Eurostat

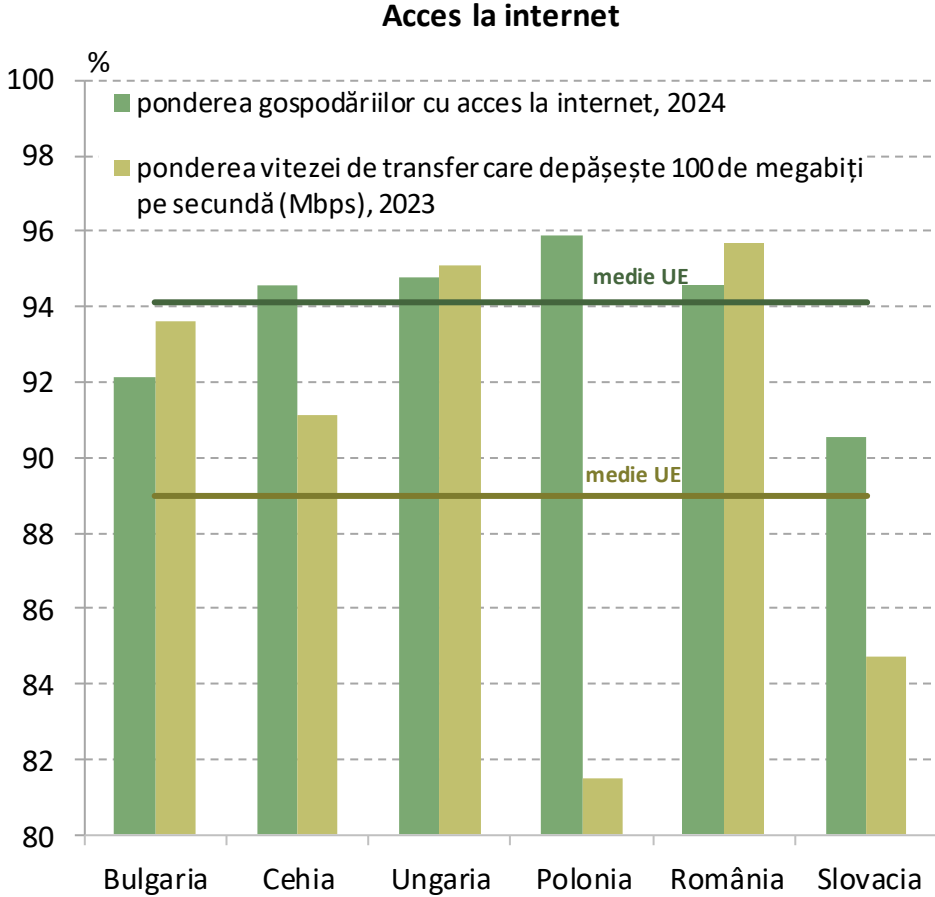

Sursa: Eurostat

România se situează peste media UE în ceea ce privește accesul la internet și viteza de transfer. Pe de altă parte, accesul la infrastructura de canalizare și încălzire rămâne problematic pentru o parte destul de importantă a populației, de unde și provocările de dezvoltare în mediul rural.

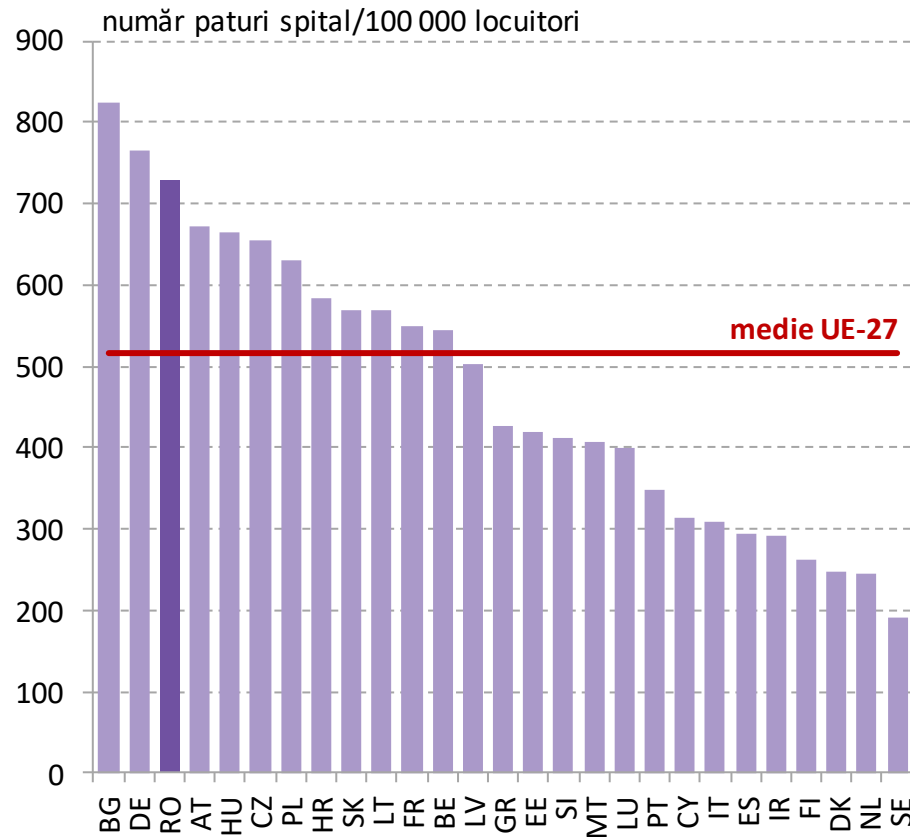
Sursa: Eurostat

Sursa: Eurostat

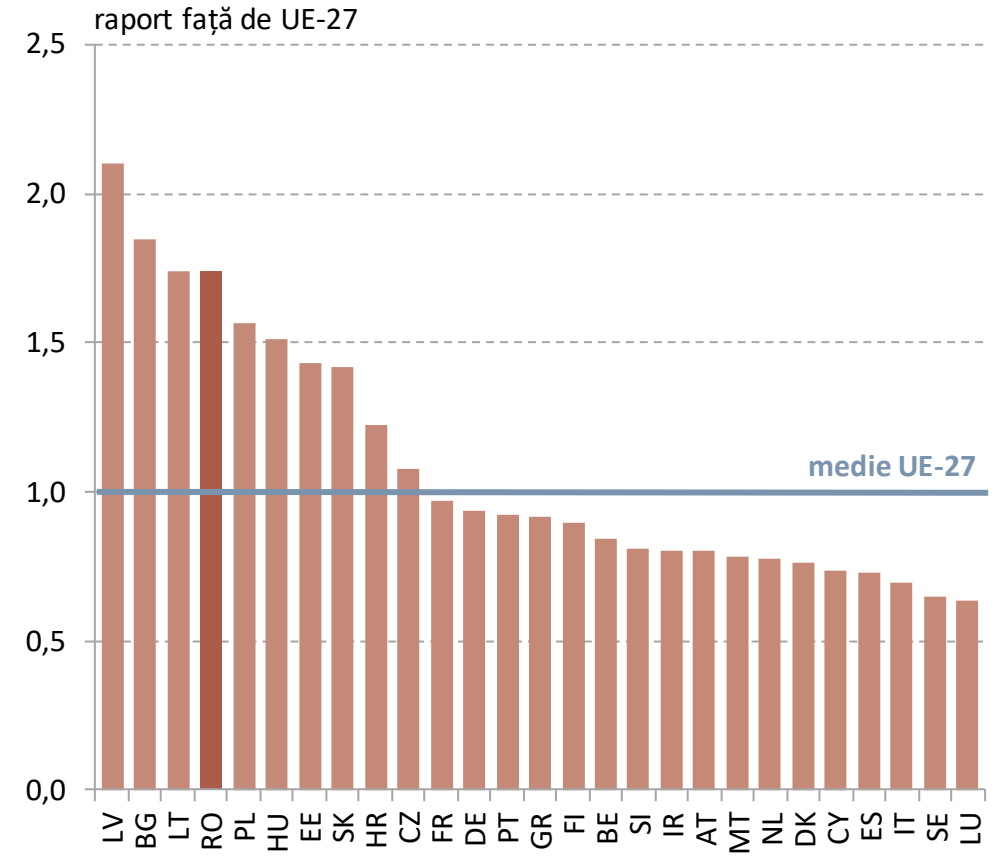
Accesul la serviciile medicale este peste media UE, dar anumiți indicatori calitativi privind, de exemplu, mortalitatea prematură, au asociate valori ridicate comparativ cu majoritatea statelor din regiune și cu media Uniunii, ceea ce indică nevoia de prioritizare a investițiilor.

Capacitatea de spitalizare, 2022

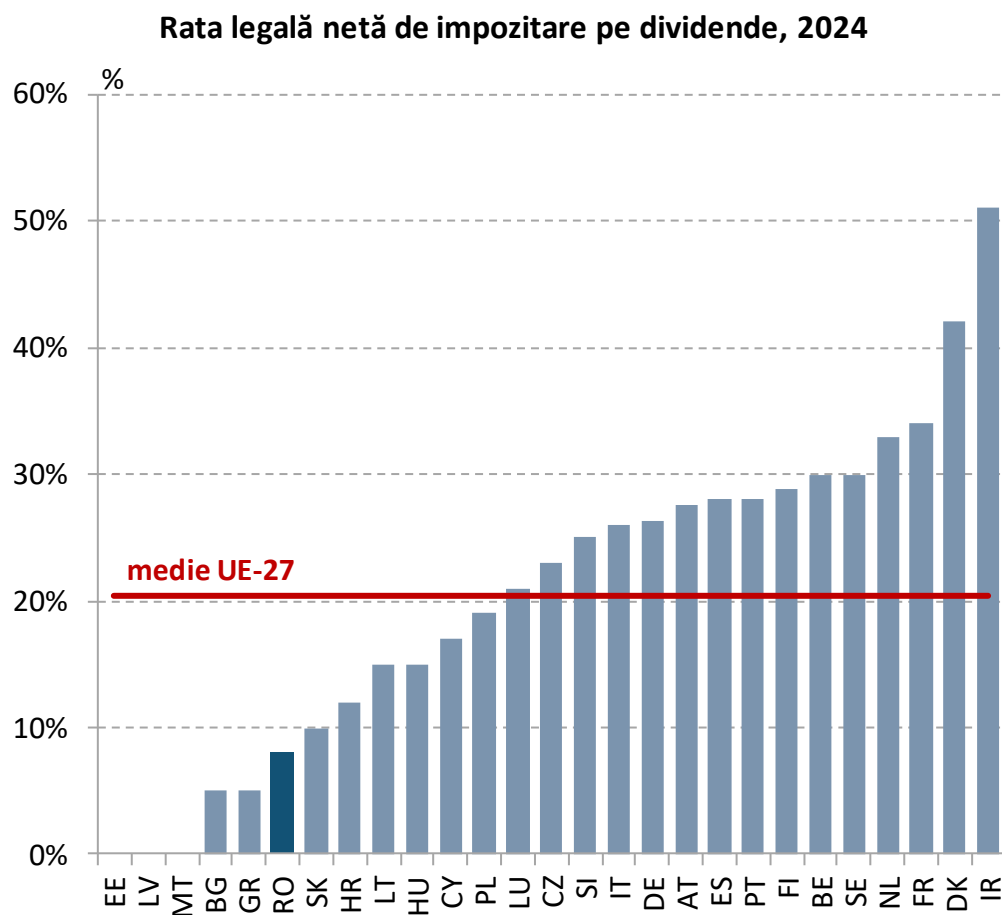
Sursa: Eurostat

Mortalitatea prematură, 2022

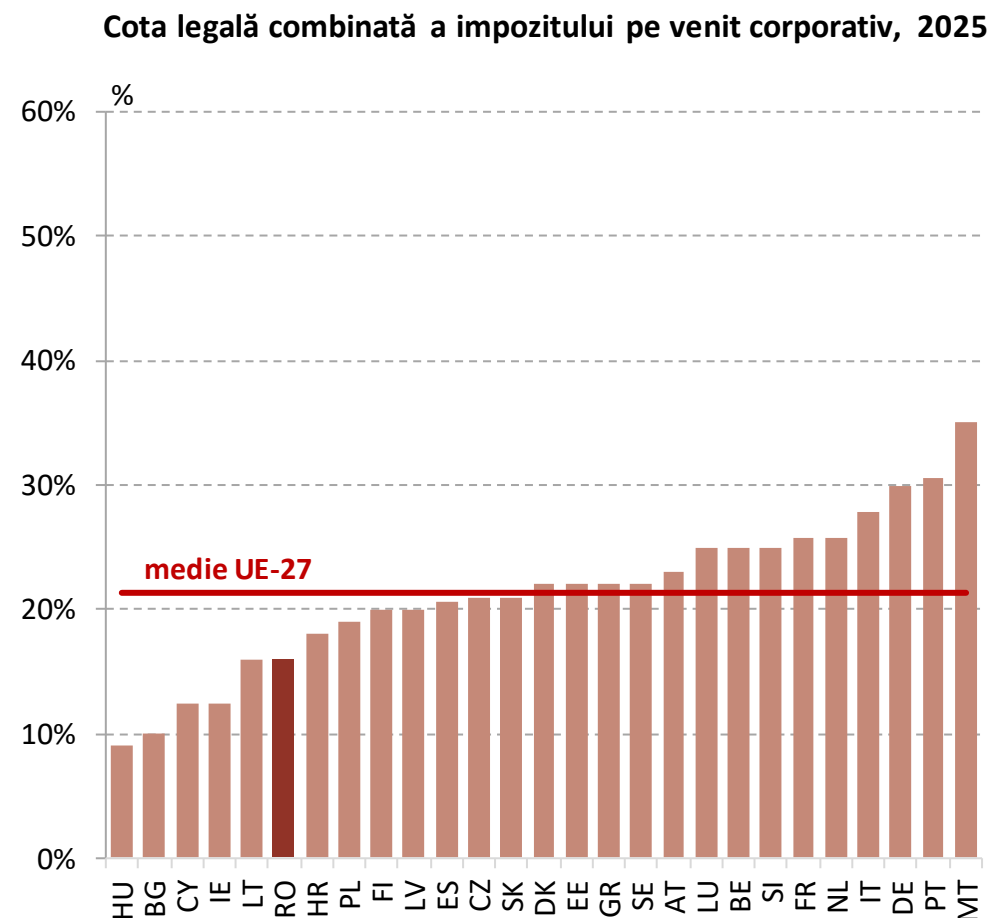

Sursa: Eurostat

Pentru a beneficia de competitivitate fiscală în atragerea investițiilor străine directe, impozitarea capitalului în România se află sub media UE, țările din Europa Centrală și de Est adoptând o impozitare a companiilor mai redusă și cât mai simplu de aplicat (cota unică).

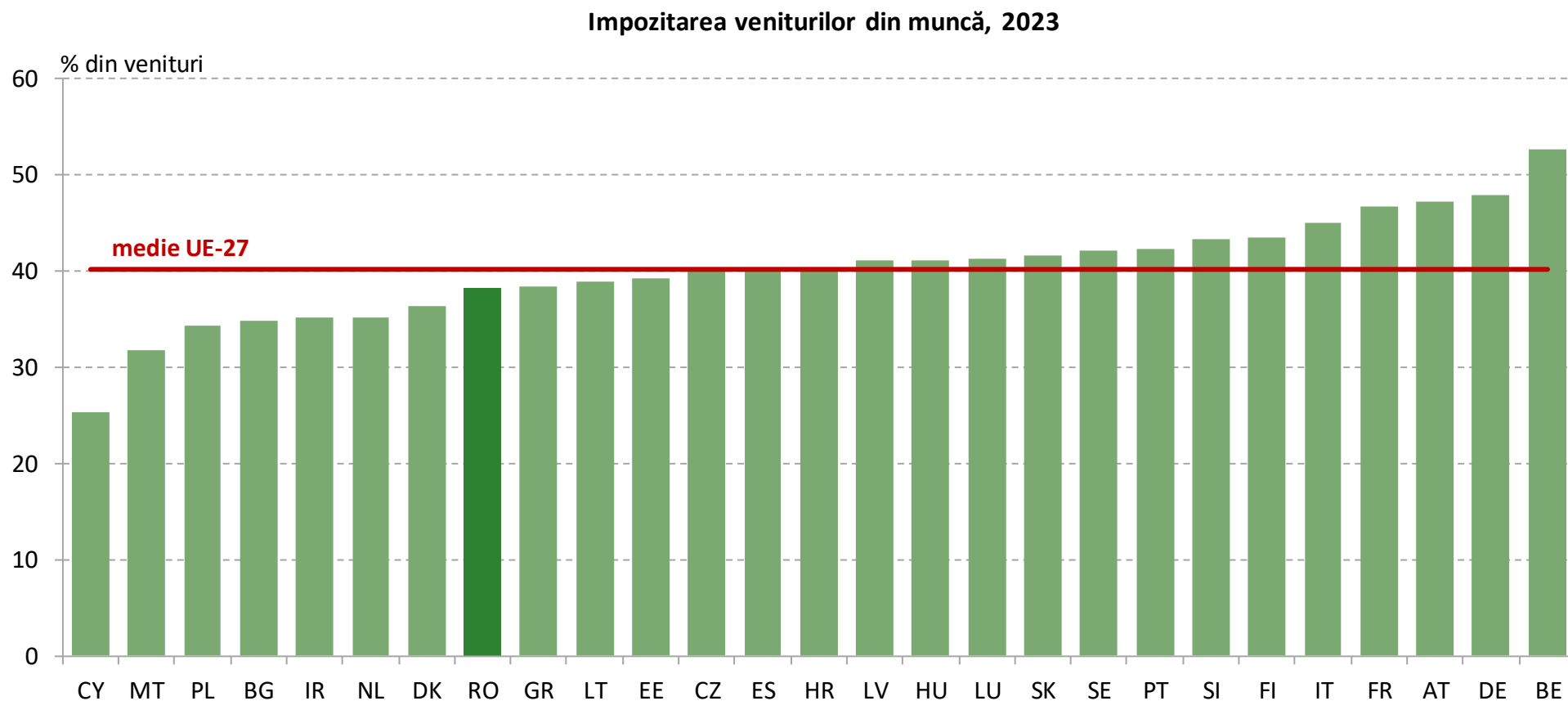

Sursa: Tax Foundation Europe

Sursa: Tax Foundation Europe

În legătură cu impozitarea muncii, România se poziționează în proximitatea mediei UE, iar facilitățile fiscale de care au beneficiat numeroase sectoare (IT, construcții, sectorul agricol, industria alimentară) au fost retrase în vederea consolidării situației bugetare.

Notă: Referința este un singur lucrător fără copii care câștigă salariul mediu al unei țări.

Sursa: Eurostat

III.

Muncă

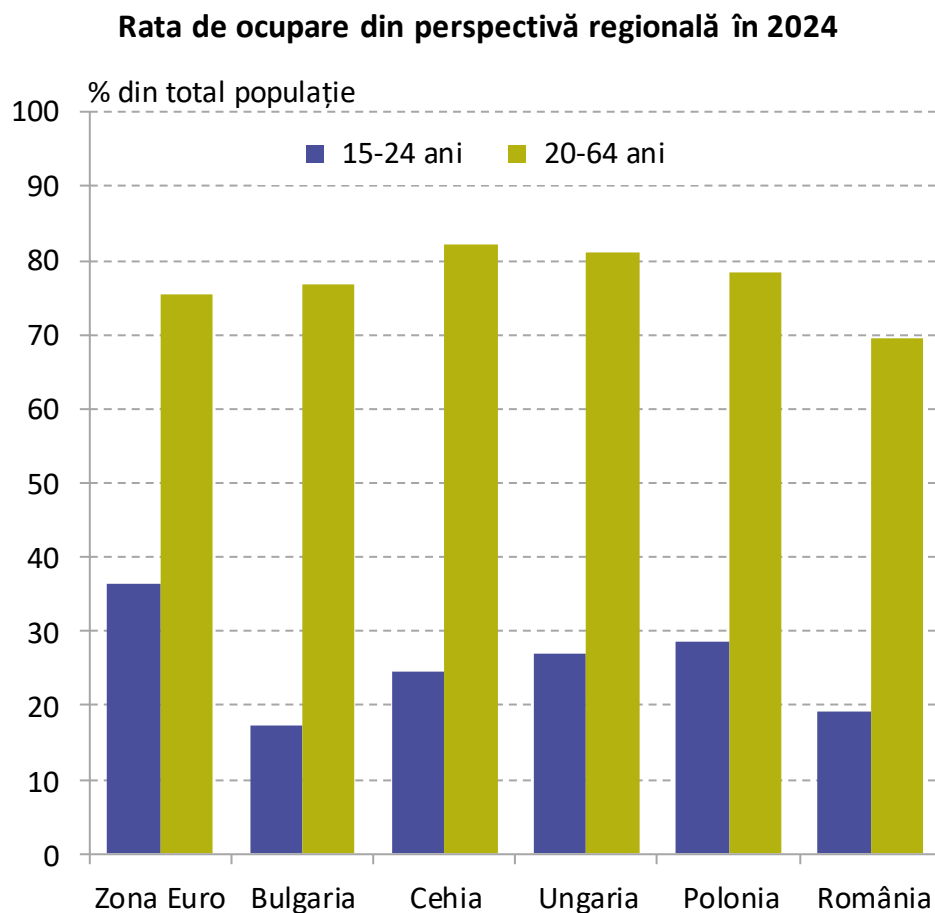
Ocupare

Șomaj

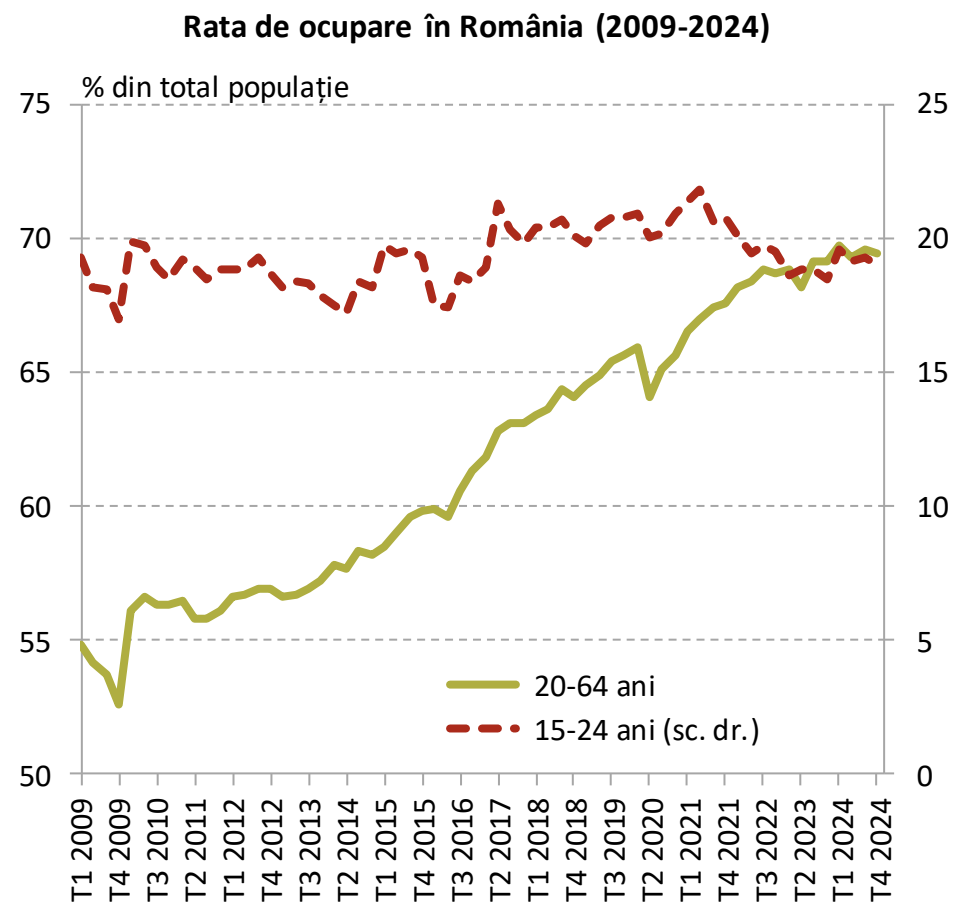
Productivitate

- În ultimele două decenii, piața muncii din România a înregistrat progrese notabile, cu creșteri ale ocupării și ale productivității muncii; totodată, unele sectoare se caracterizează prin deficite de resursă umană calificată.
- Rata de ocupare totală se menține încă sub media UE, fiind relevante în continuare disparitățile regionale și nivelurile scăzute pentru anumite categorii, precum tinerii sau femeile, unde sunt decalaje de recuperat.
- Rata șomajului a scăzut considerabil, însă progresele au fost limitate de anumite rigidități structurale, precum mobilitatea geografică redusă și discrepanțele între calificările forței de muncă și cerințele angajatorilor.
- Salariul real s-a triplat, reflectând o îmbunătățire semnificativă a puterii de cumpărare, evoluția fiind determinată de câștigurile de productivitate, într-un context de stabilitate financiară și de aliniere la standardele UE.

Rata de ocupare a muncii a crescut semnificativ, recuperând din decalajele față de țările UE. O provocare rămâne, în continuare, alături de nivelul mai scăzut în cazul anumitor categorii (în principal tineri și femei), persistența disparităților regionale și a diferențelor urban-rural.

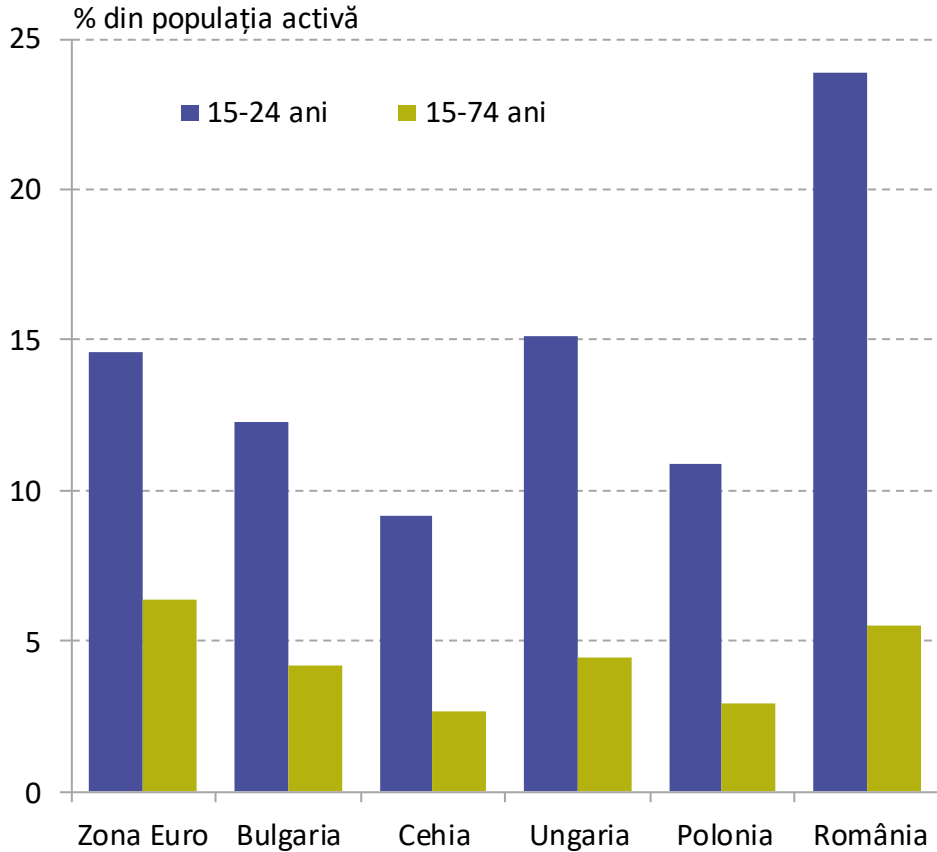
Sursa: Eurostat

Sursa: Eurostat

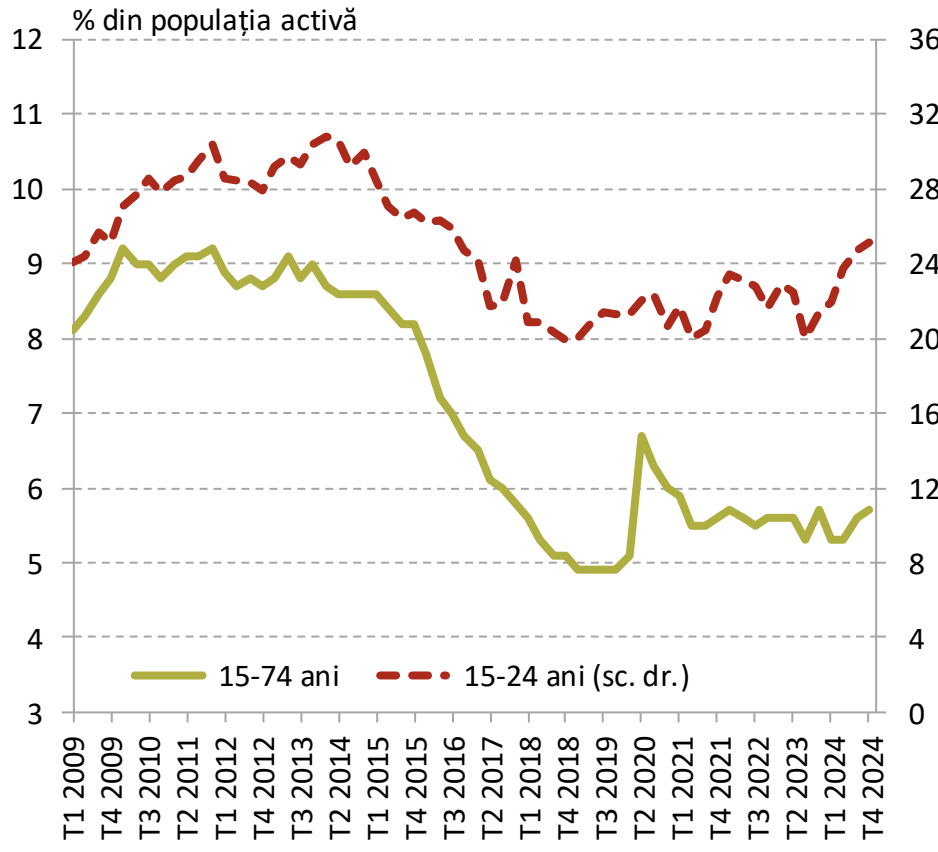
Rata șomajului a înregistrat scăderi importante, evoluții mai ample fiind în prezent împiedicate de trăsăturile structurale ale pieței muncii, precum factorii demografici, mobilitatea redusă a forței de muncă, necorelări între calificările solicitate de companii și cele deținute de candidați.

Rata șomajului din perspectivă regională în 2024

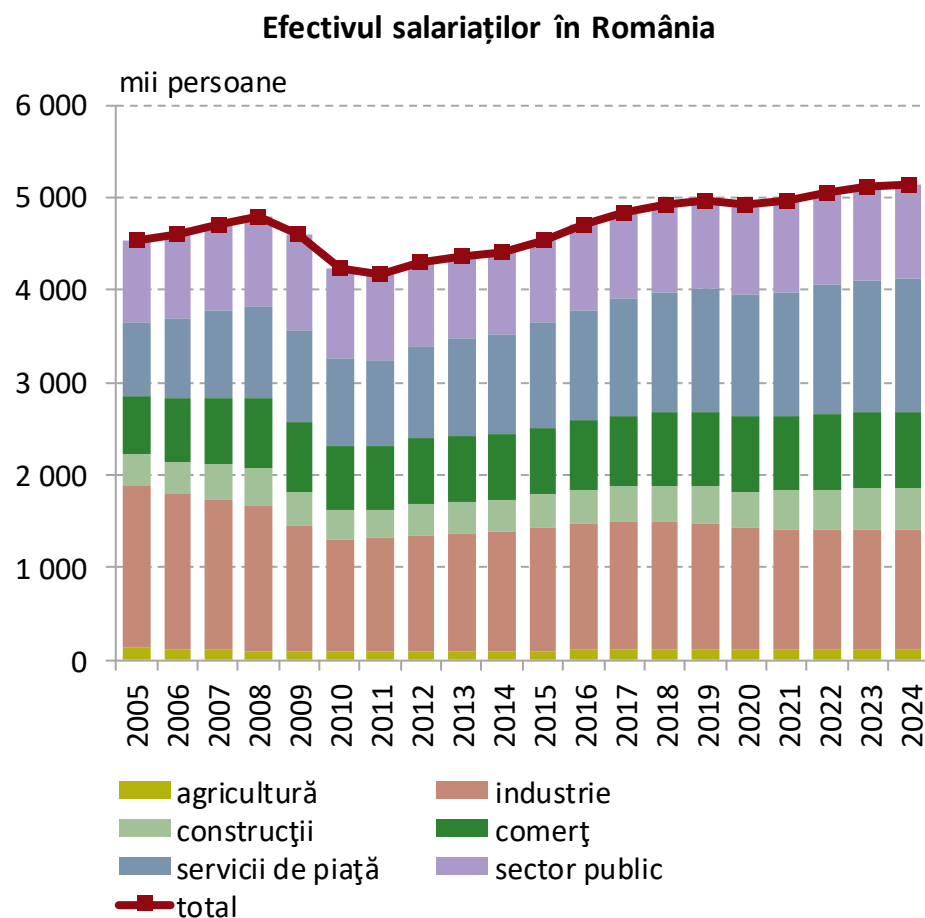
Sursa: Eurostat

Rata șomajului în România (2009-2024)

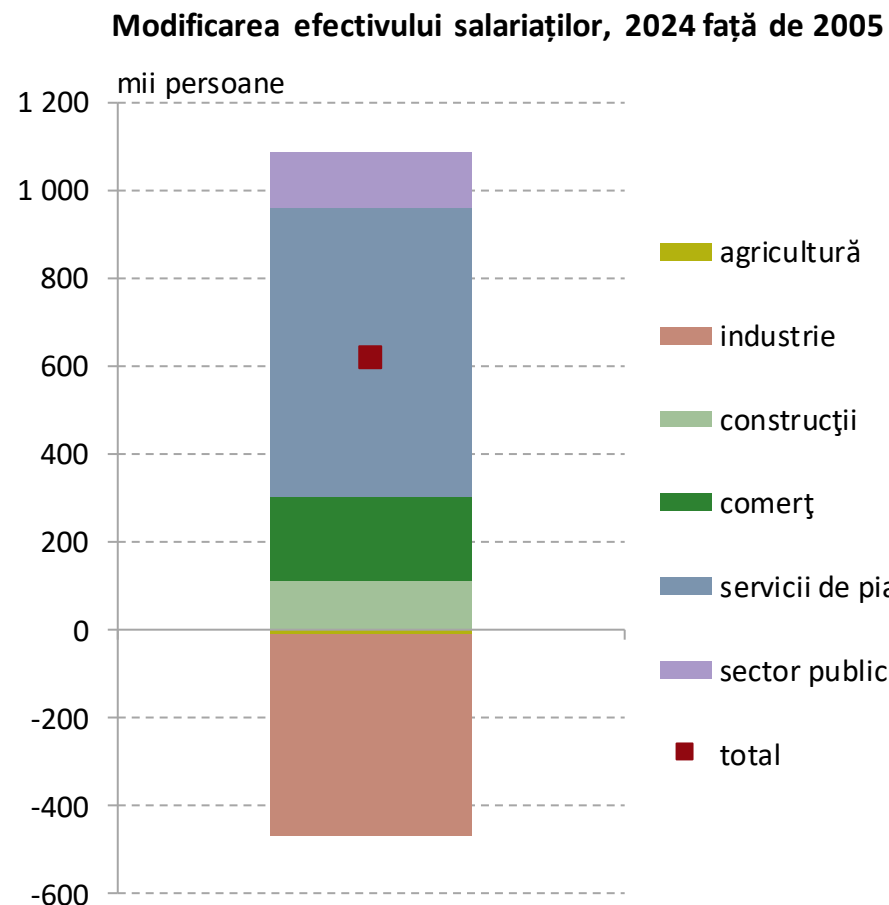

Sursa: Eurostat

Numărul de salariați în economie a crescut, în contextul în care dinamica sectorului serviciilor și al industriei reflectă tranziția către activități economice cu valoare adăugată mai ridicată, ceea ce a contribuit și la o anumită restructurare a pieței muncii și a calificărilor necesare.

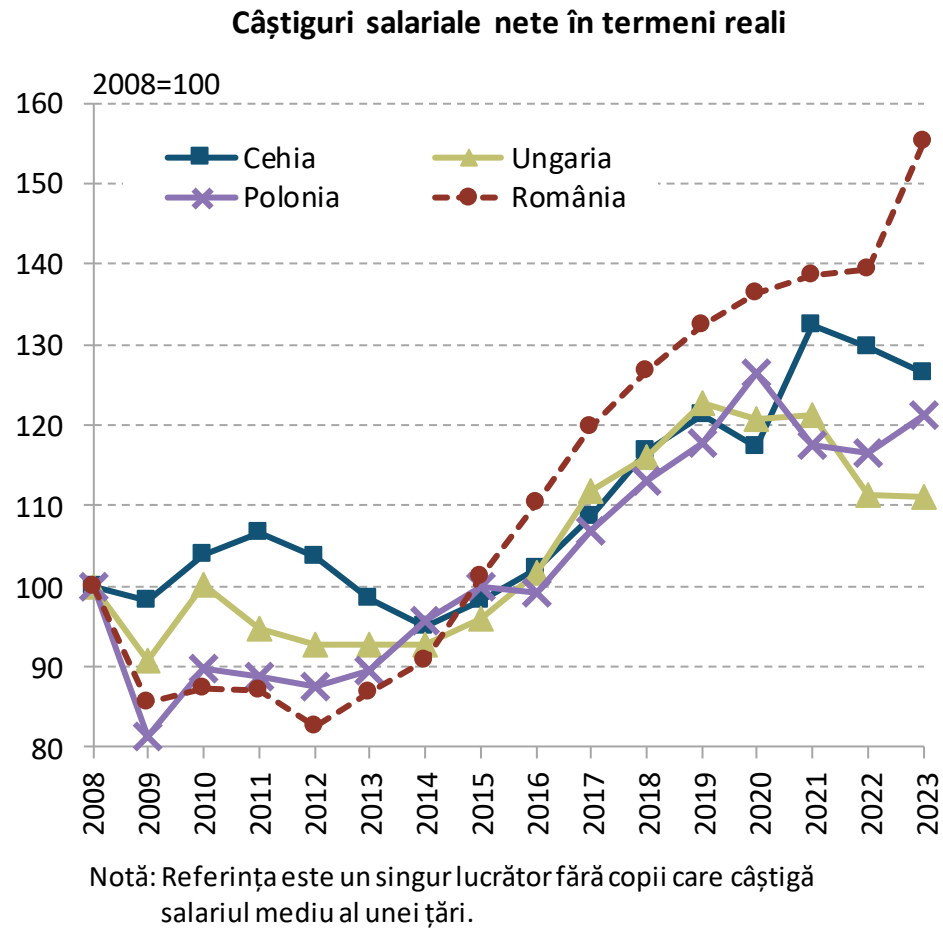

Sursa: INS

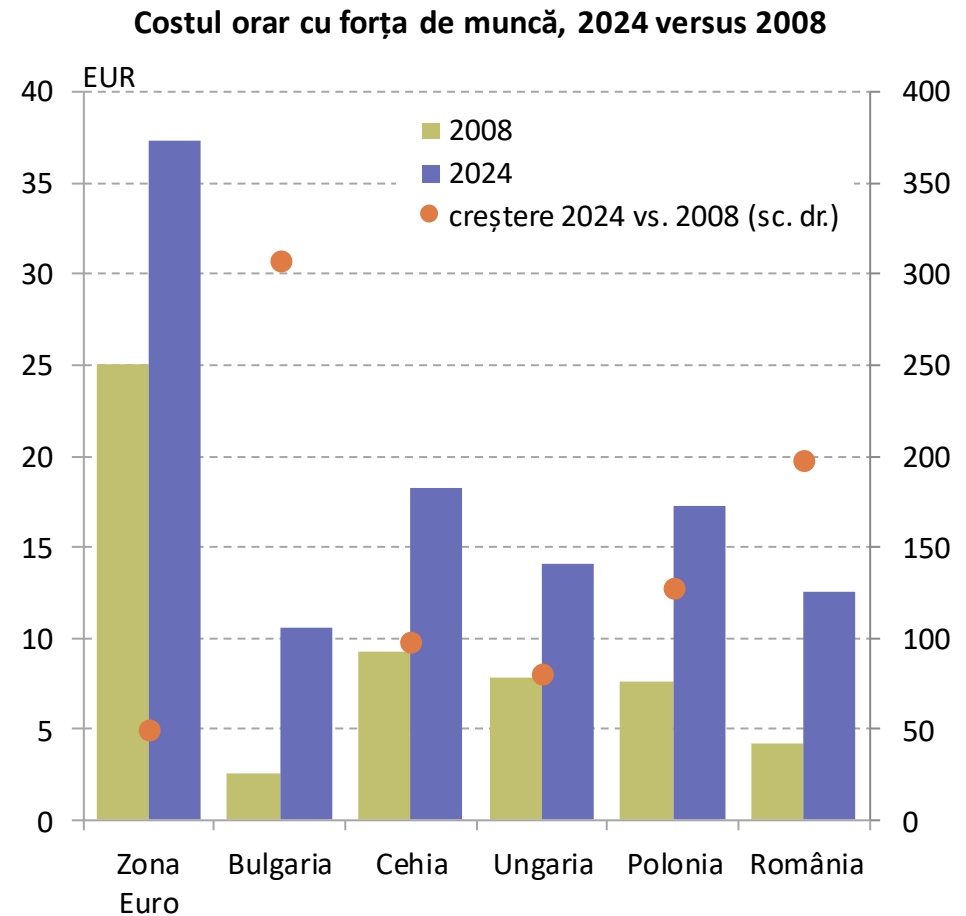

Sursa: INS

Câștigurile salariale reale au crescut semnificativ, pe de o parte pe seama productivității, dar și a unor factori precum alinierea la standardele UE și politicile privind salariul minim. Au crescut considerabil costurile cu forța de muncă, generând îngrijorări privind competitivitatea și inflația.

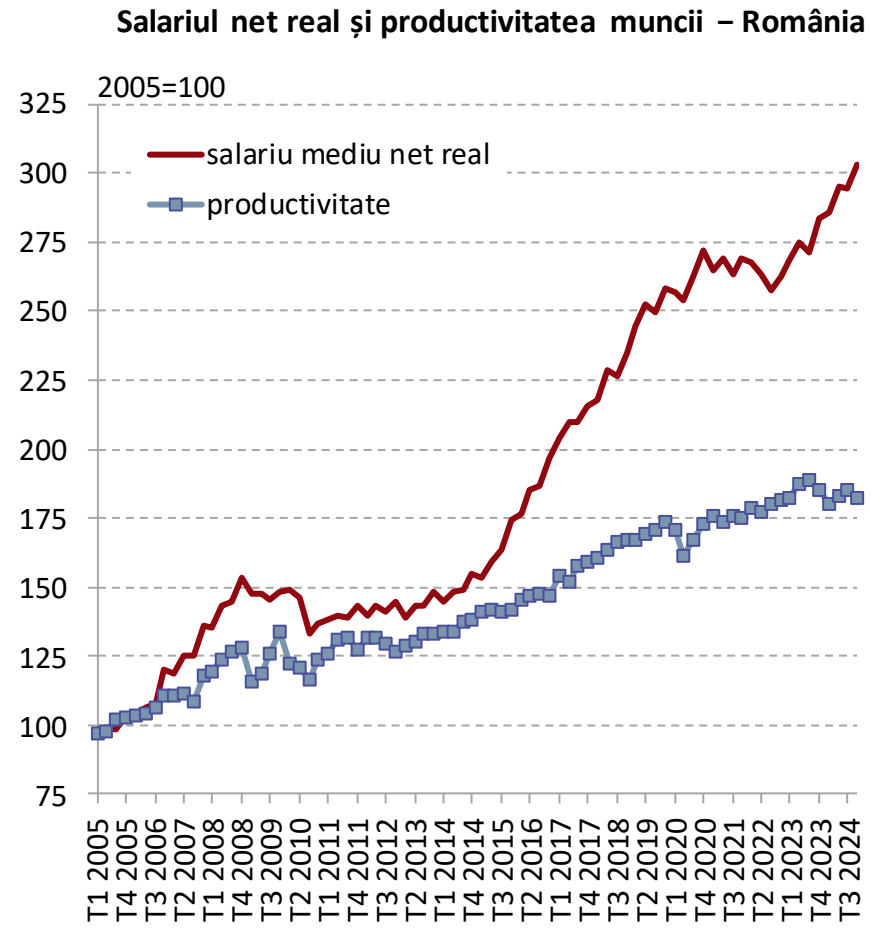

Sursa: Eurostat, calcule BNR

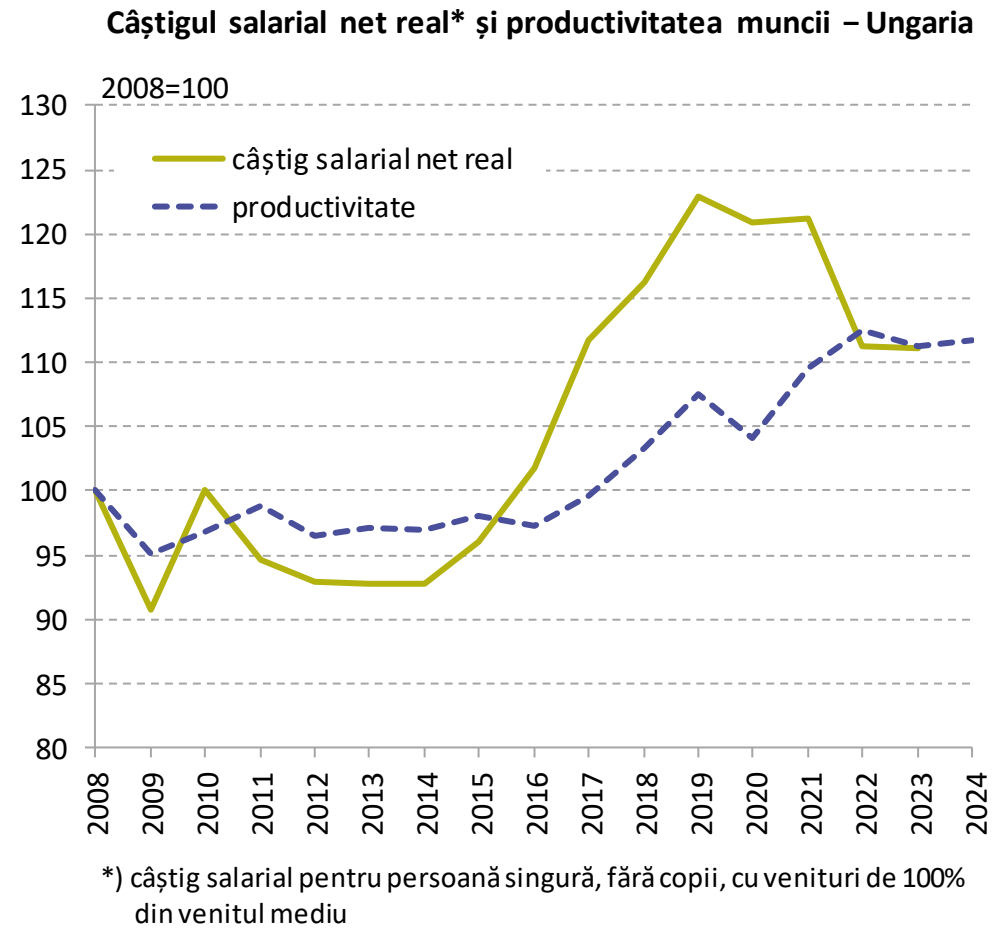

Sursa: Eurostat

În ultimele două decenii, în România, salariul mediu net s-a triplat, iar productivitatea muncii a crescut, chiar dacă într-un ritm mai puțin alert. Diferențele de dinamică, îndeosebi cele din ultimii ani, generează acum noi provocări, legate de costul muncii și, implicit, de competitivitate.

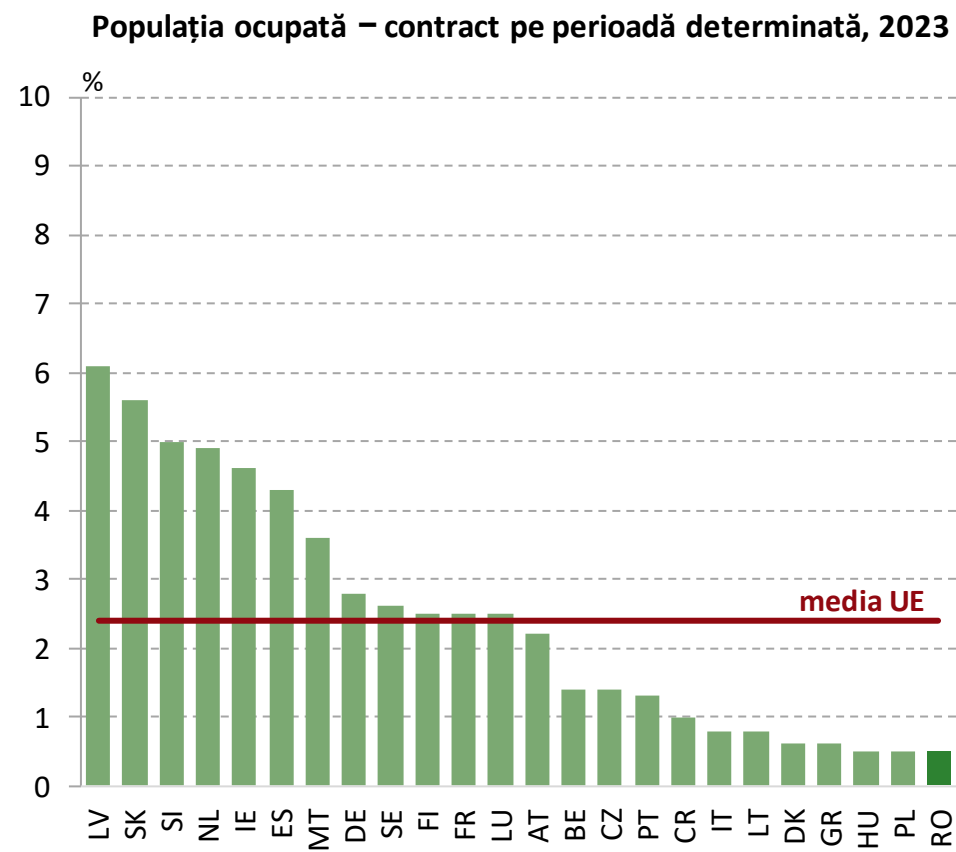
Sursa: INS

*) câștig salarial pentru persoană singură, fără copii, cu venituri de 100% din venitul mediu

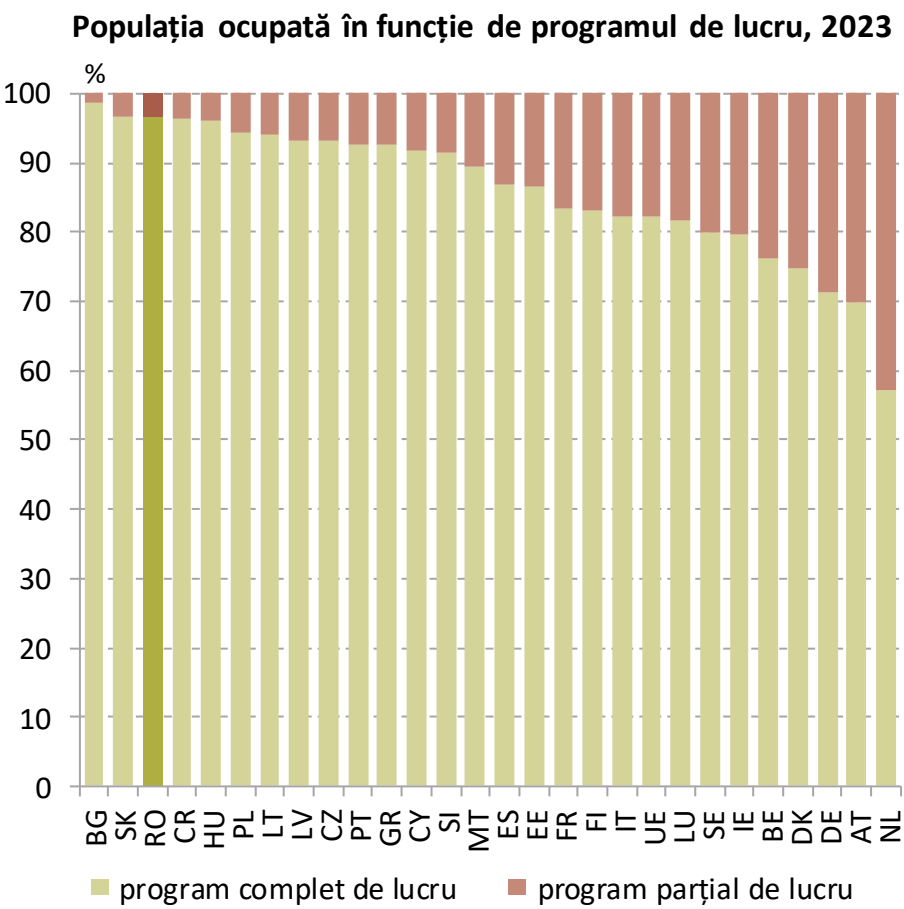
Sursa: Eurostat, calcule BNR

Flexibilizarea pieței muncii prin creșterea procentului de angajați în regim de contract temporar sau program parțial poate reprezenta un răspuns adecvat în raport cu provocările generate de caracteristicile structurale ale pieței muncii, dar și de obiectivele privind echilibrul muncă-viață.

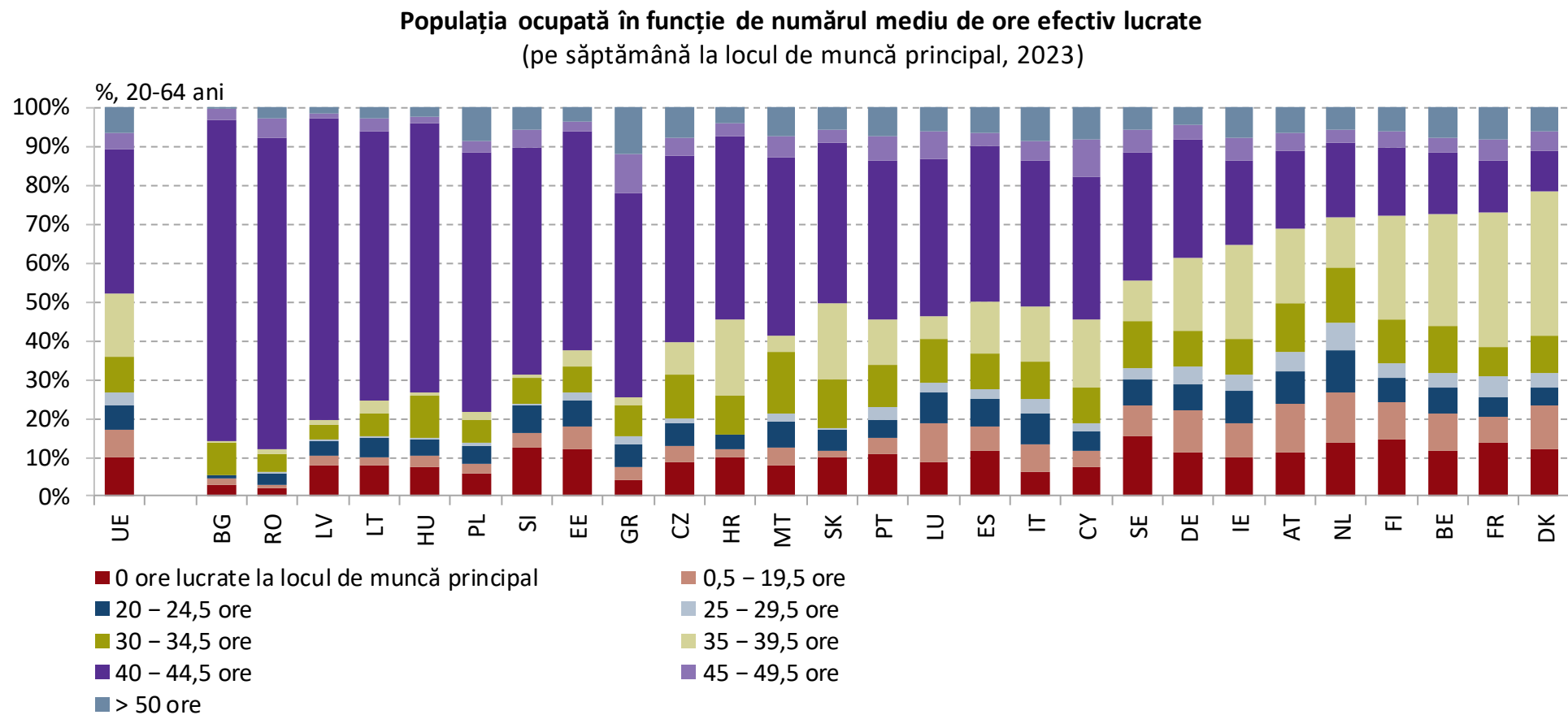
Notă: Lipsă date în cazul a trei țări membre UE (Bulgaria, Cipru, Estonia).

Sursa: Eurostat

Sursa: Eurostat

De altfel, numărul redus de angajați în regim de contract temporar sau cu program parțial se reflectă, alături de participarea redusă la programe de formare profesională, și în numărul de ore lucrate efectiv săptămânal.

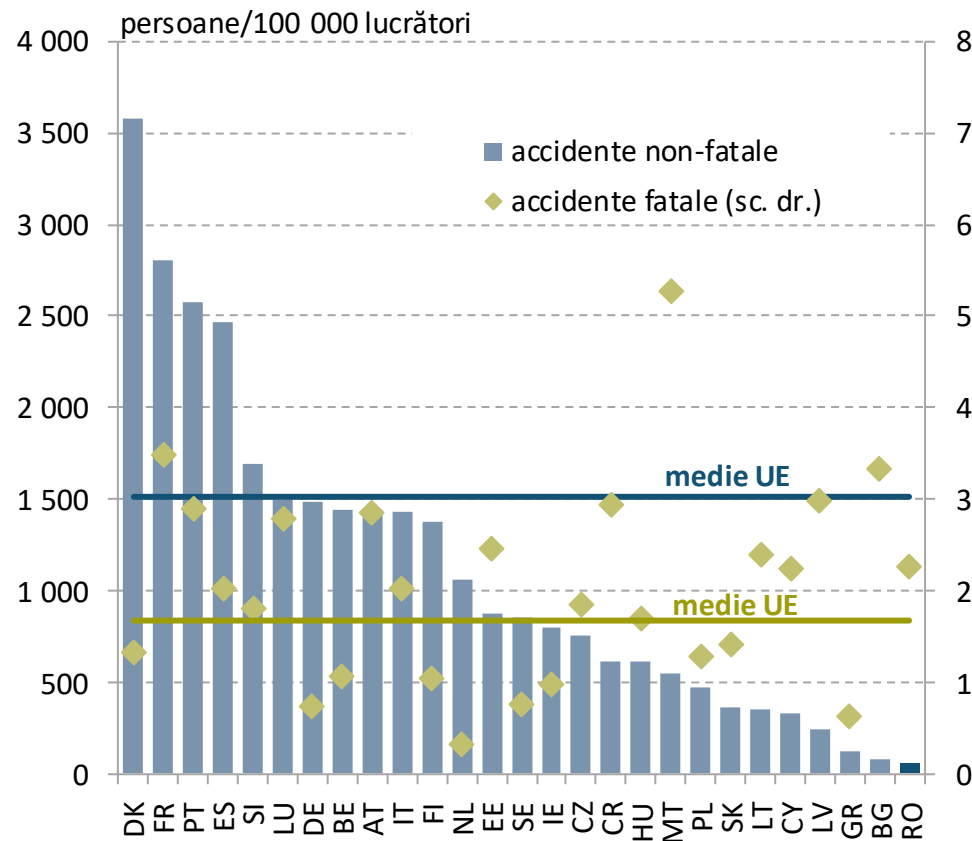

Notă: Pentru intervalul 25-29,5 ore, Bulgaria și Croația nu sunt reprezentate din cauza fiabilității scăzute a datelor.

Sursa: Eurostat

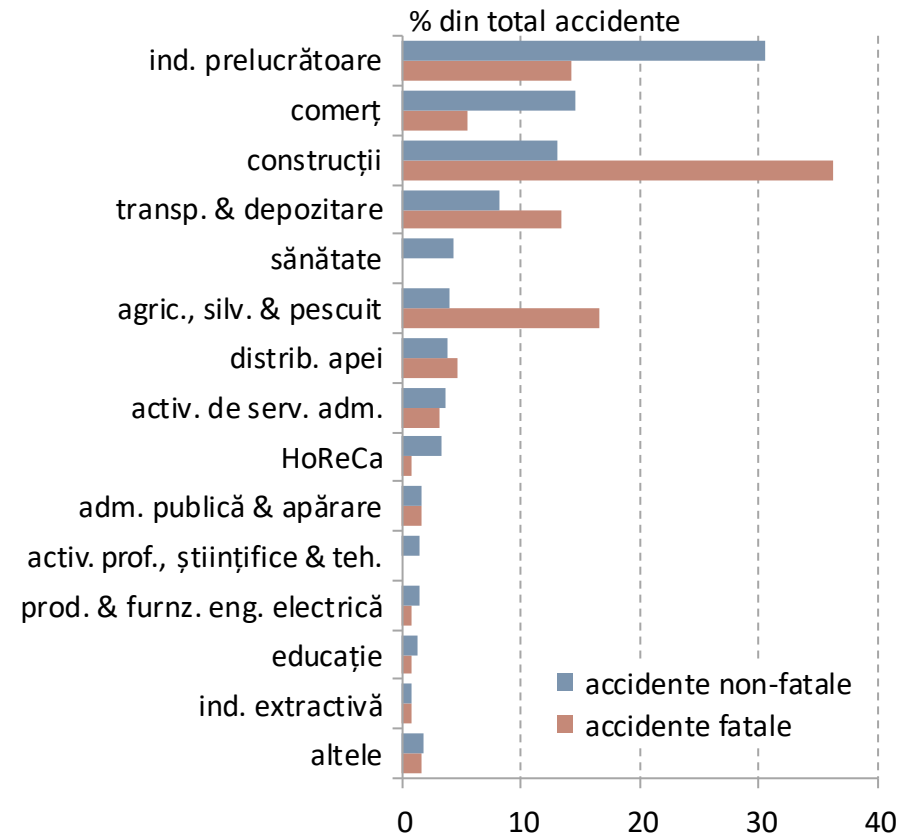
Siguranța la locul de muncă a crescut considerabil, astfel încât România avea, în 2022, cea mai mică rată de incidență în cazul accidentelor de muncă non-fatale, cu diferențe la nivel de sectoare ce țin, în principal, de conținutul efectiv al activităților desfășurate.

Rata de incidență a accidentelor în muncă, 2022

Sursa: Eurostat

Accidente în muncă în funcție de sectoare economice, 2022

Sursa: Eurostat

IV.

Calitatea vieții

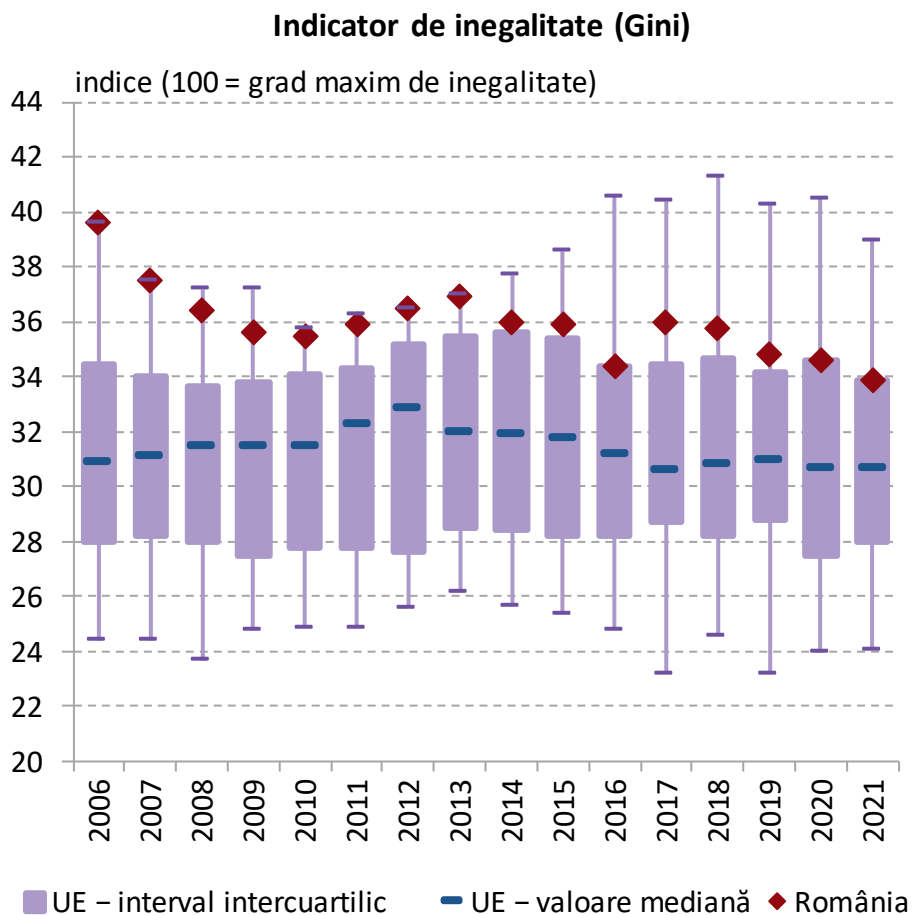
Inegalități

Incluziune socială

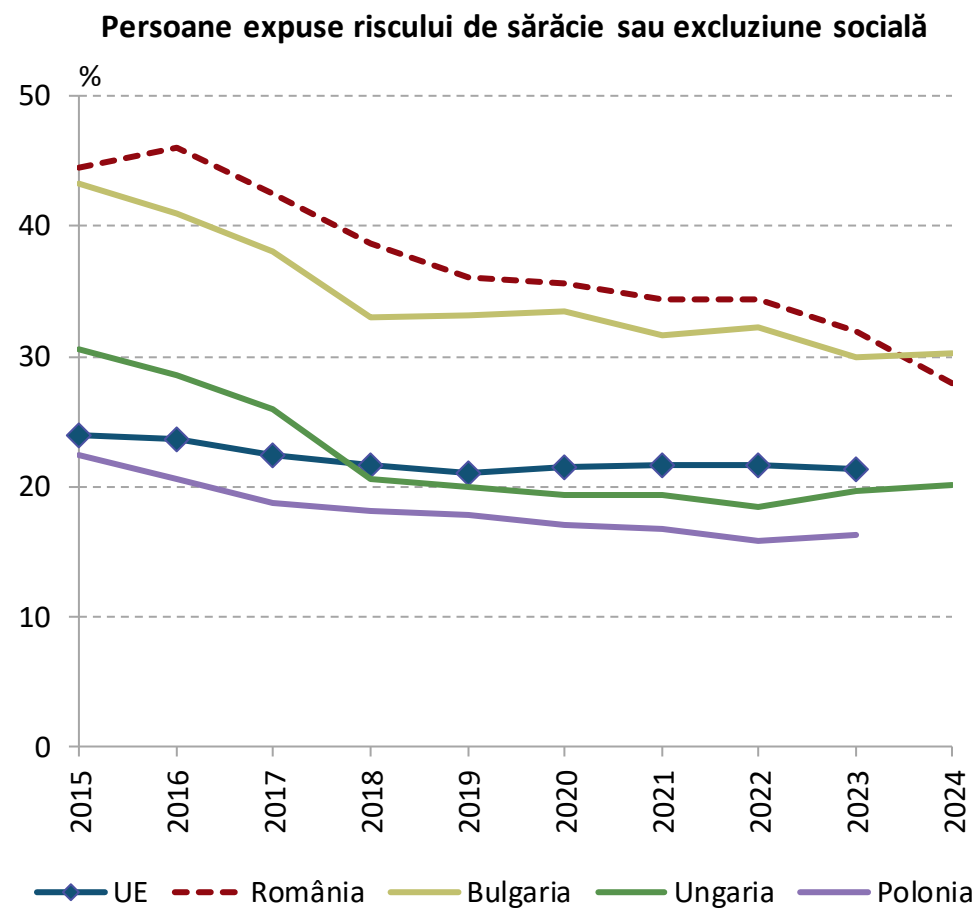
Speranța de viață

- Percepția privind calitatea vieții rămâne peste media UE, în pofida unui ușor regres din ultimul an. Condițiile de locuire s-au îmbunătățit consistent în ultimii zece ani, în linie cu progresele obținute în sectorul construcțiilor.
- Dezvoltarea economică a contribuit la reducerea inegalității veniturilor. Totuși, România continuă să înregistreze valori relativ ridicate ale acestor indicatori în raport cu mediile aferente de la nivelul Uniunii Europene.
- Îmbunătățirea nivelului de trai a contribuit la reducerea generalizată a riscului de sărăcie, însă se mențin disparități importante în ceea ce privește populația din mediul rural, de unde nevoia de regândire a politicilor sociale.
- În ultimul deceniu, România a înregistrat cea mai pronunțată creștere a speranței de viață din regiune, aspect reflectat și de creșterea gradului de satisfacție privind condițiile de trai, dar persistă unele dezechilibre sociale.

Dezvoltarea economică din ultimii ani a contribuit la o reducere semnificativă a inegalității veniturilor și la diminuarea riscului general de sărăcie, deși statisticile reflectă încă nevoia unei accelerări a recuperării decalajelor regionale și, mai ales, la nivelul dezvoltării rurale.

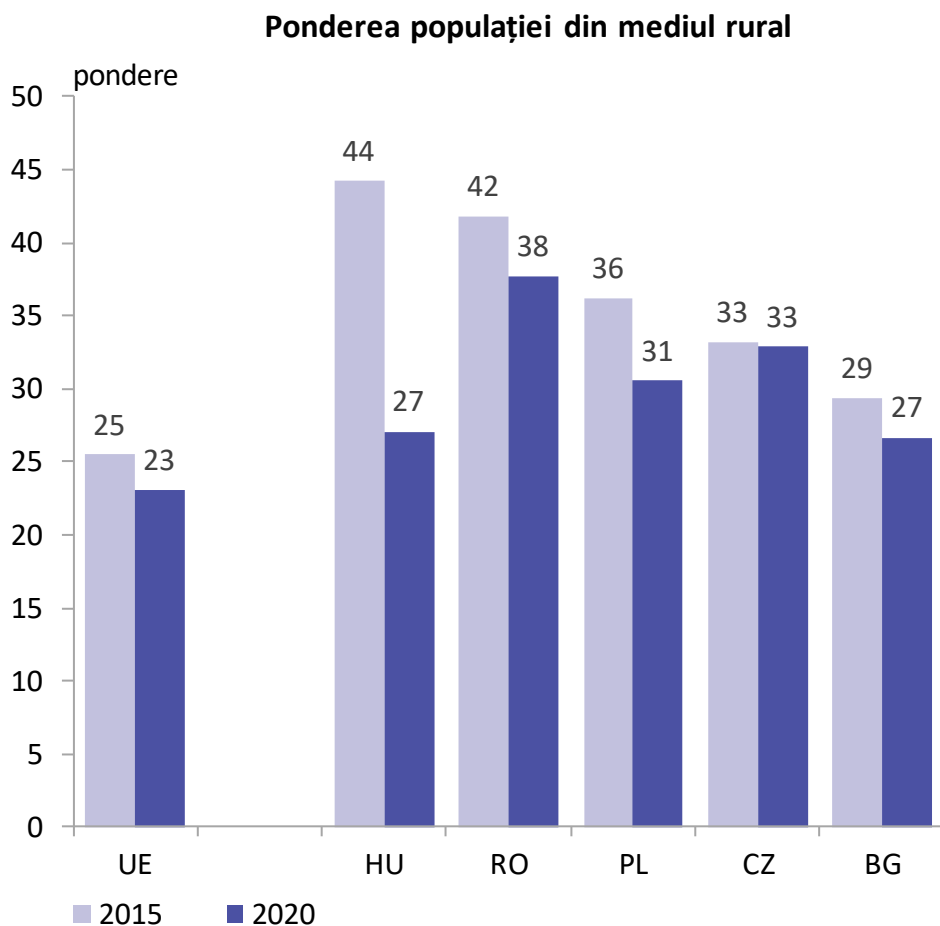

Sursa: Eurostat

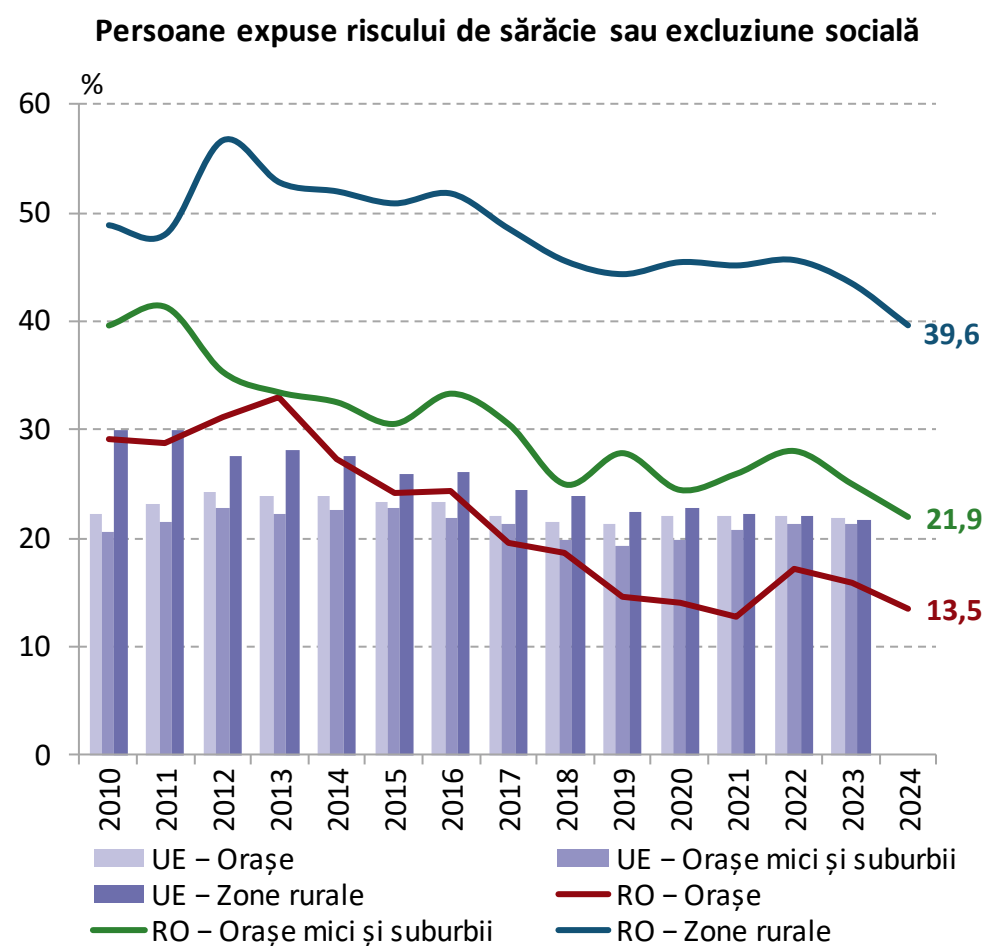

Sursa: Eurostat

O parte importantă a populației României locuiește în mediul rural. Deși îmbunătățirea nivelului de trai din ultimii ani a condus la o reducere generalizată a riscului de sărăcie, incidența riscului de sărăcie în zonele rurale continuă să depășească semnificativ media UE și situația din regiune.

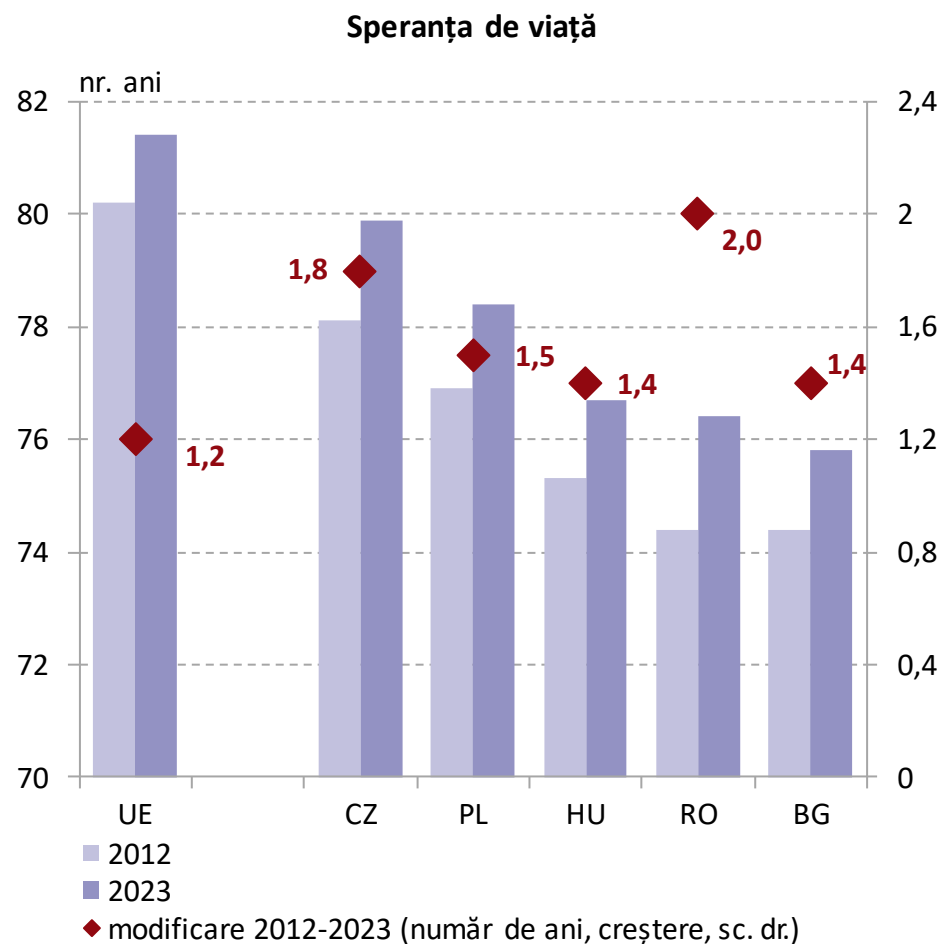

Sursa: Eurostat

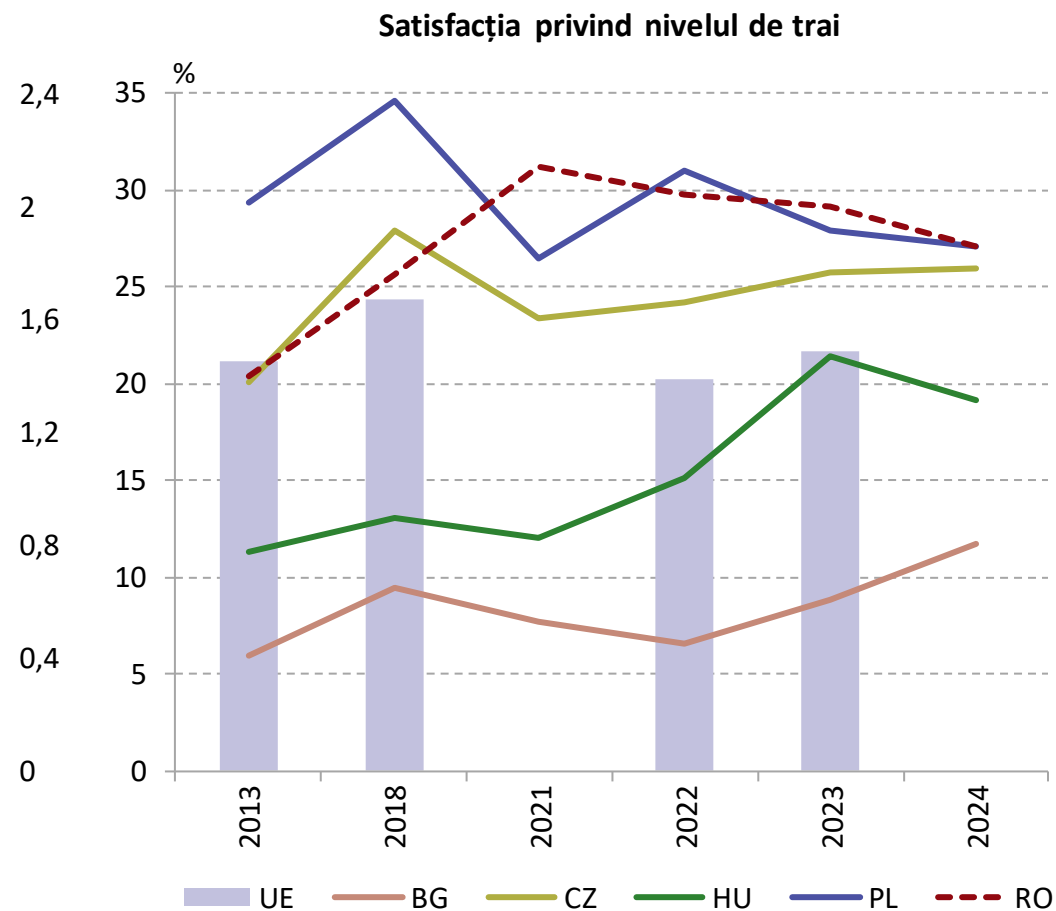

Sursa: Eurostat

În ultimul deceniu, România a înregistrat cea mai pronunțată creștere a speranței de viață între țările din regiune, și un avans considerabil al satisfacției privind nivelul de trai. Crizele specifice ultimilor ani au avut un impact mai redus asupra percepției privind calitatea vieții.

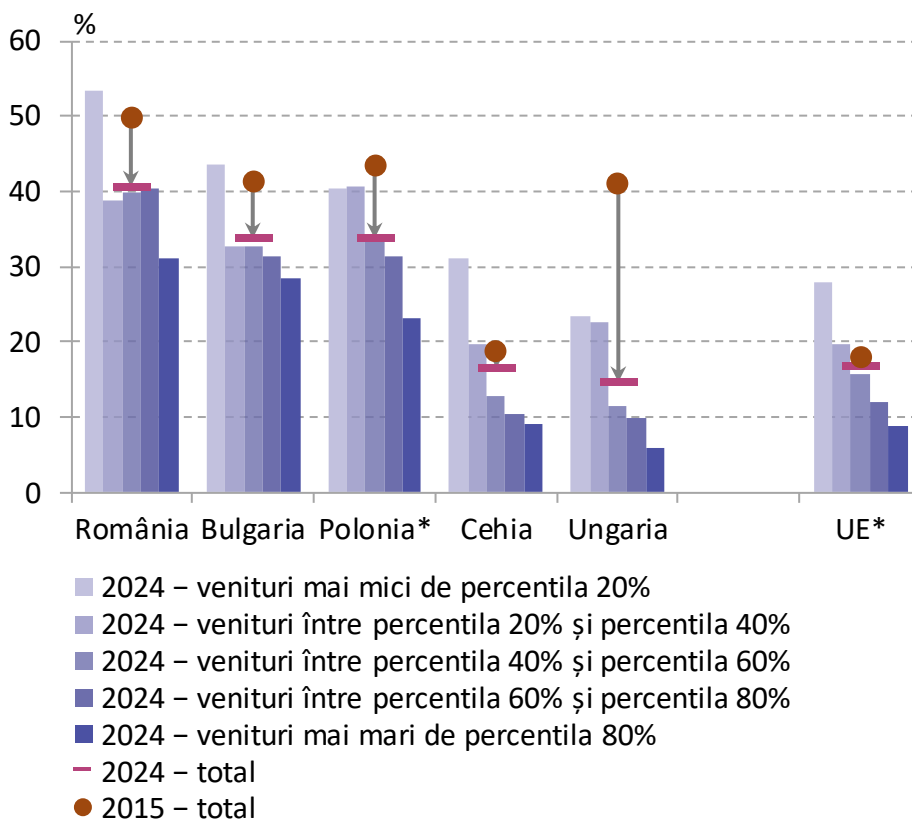
Sursa: Eurostat

Sursa: Eurostat

Condițiile de locuire au înregistrat îmbunătățiri, rata de supraaglomerare a spațiilor locative a scăzut, iar costurile locative s-au diminuat – raportat la venitul disponibil, astfel încât valorile mediane coboară acum sub cele înregistrate la nivel european.

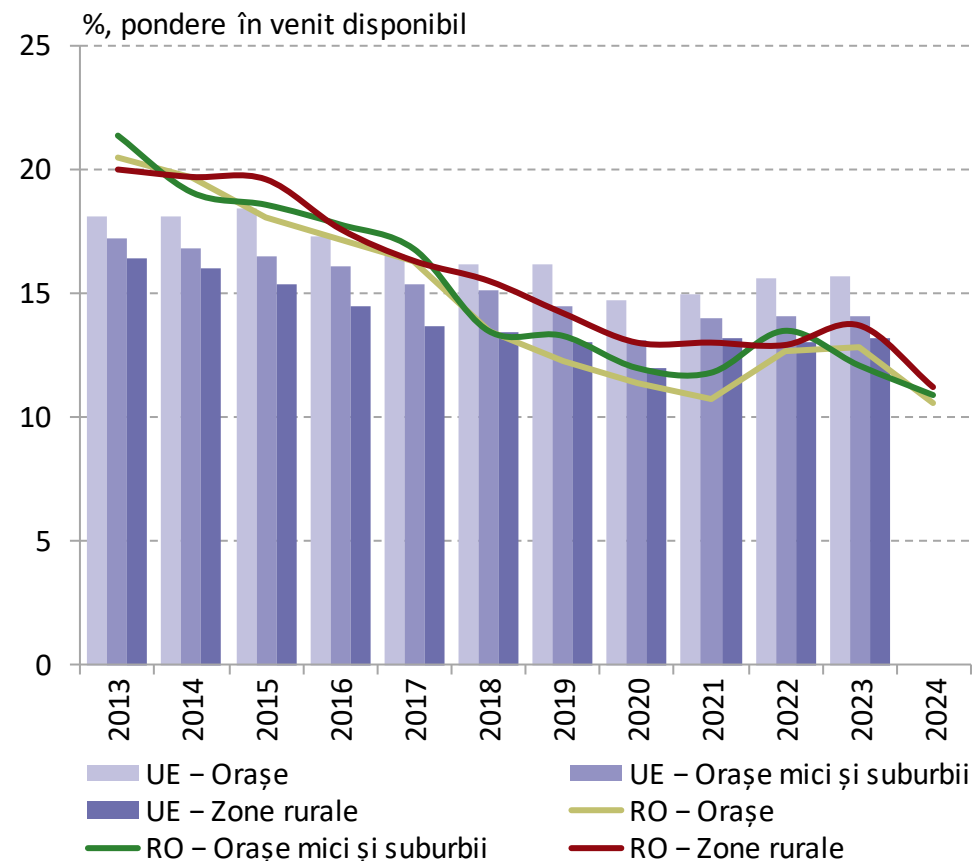
Rata supraaglomerării locuințelor

*) date 2023

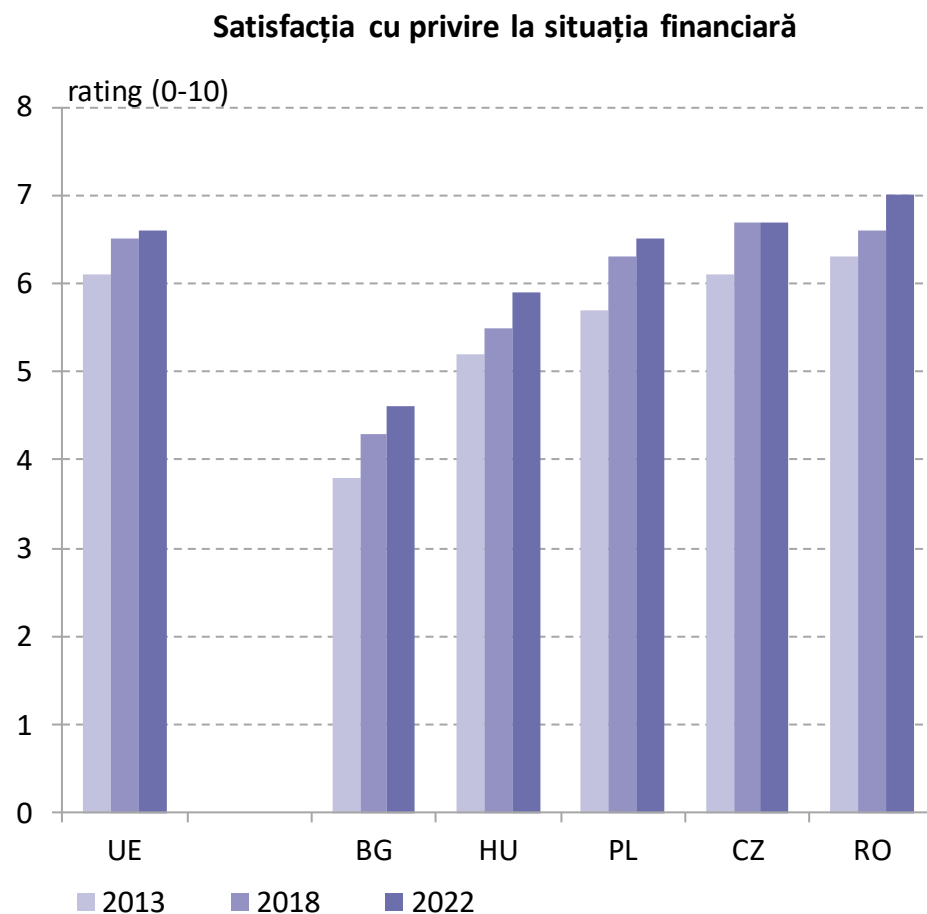
Sursa: Eurostat

Costuri locative (valori mediane) în funcție de gradul de urbanizare

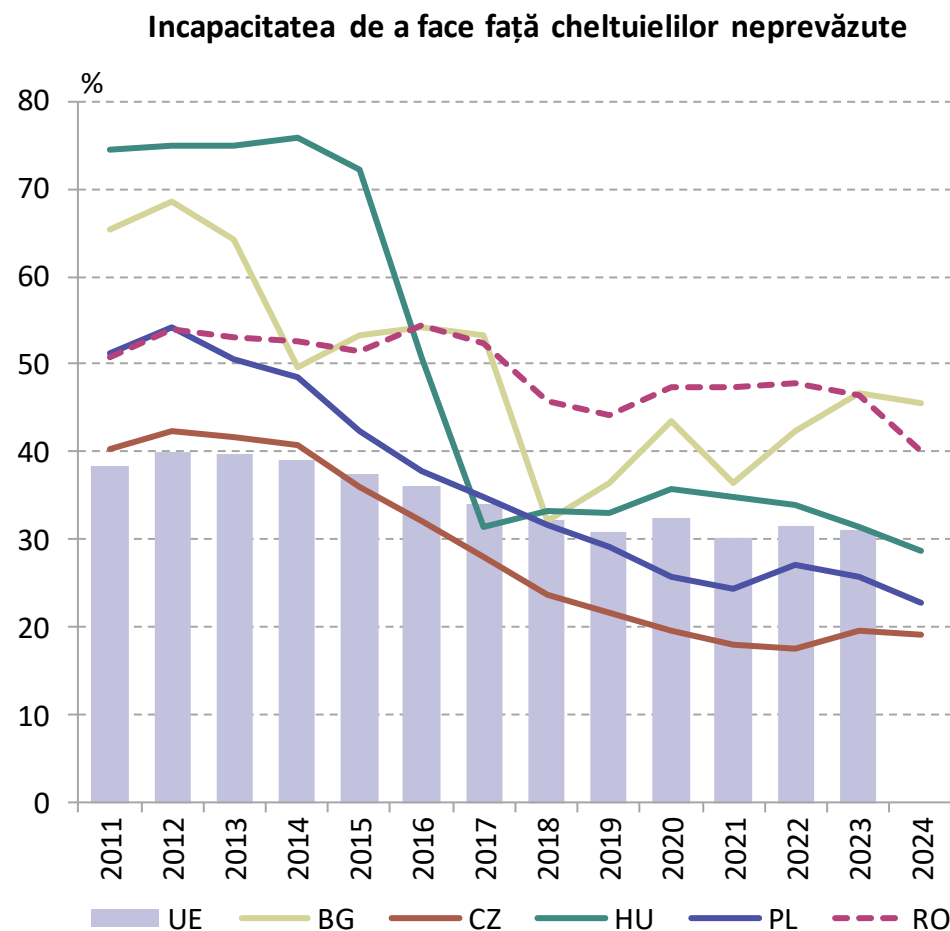

Sursa: Eurostat

Percepția populației asupra siguranței financiare s-a ameliorat, susținută de evoluțiile favorabile ale venitului real. Ca efect, ponderea persoanelor în incapacitate de a face față cheltuielilor neprevăzute a urmat o tendință descendentă, dar mai lentă în cazul României.

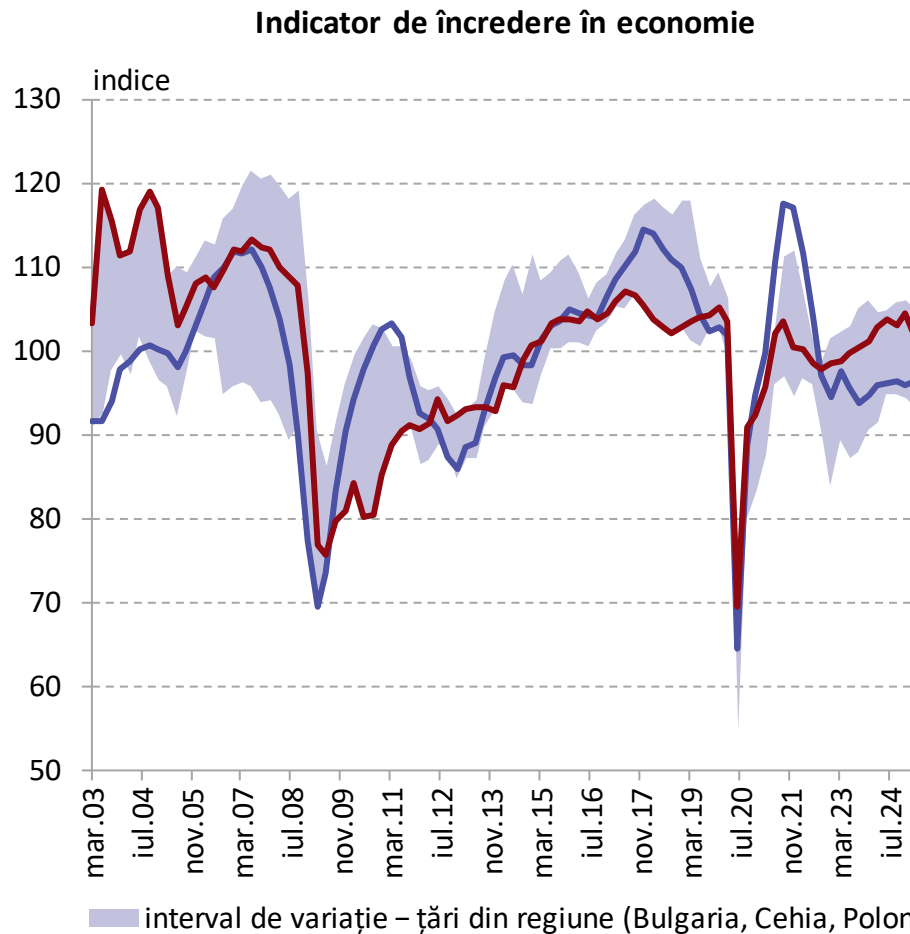

Sursa: Eurostat

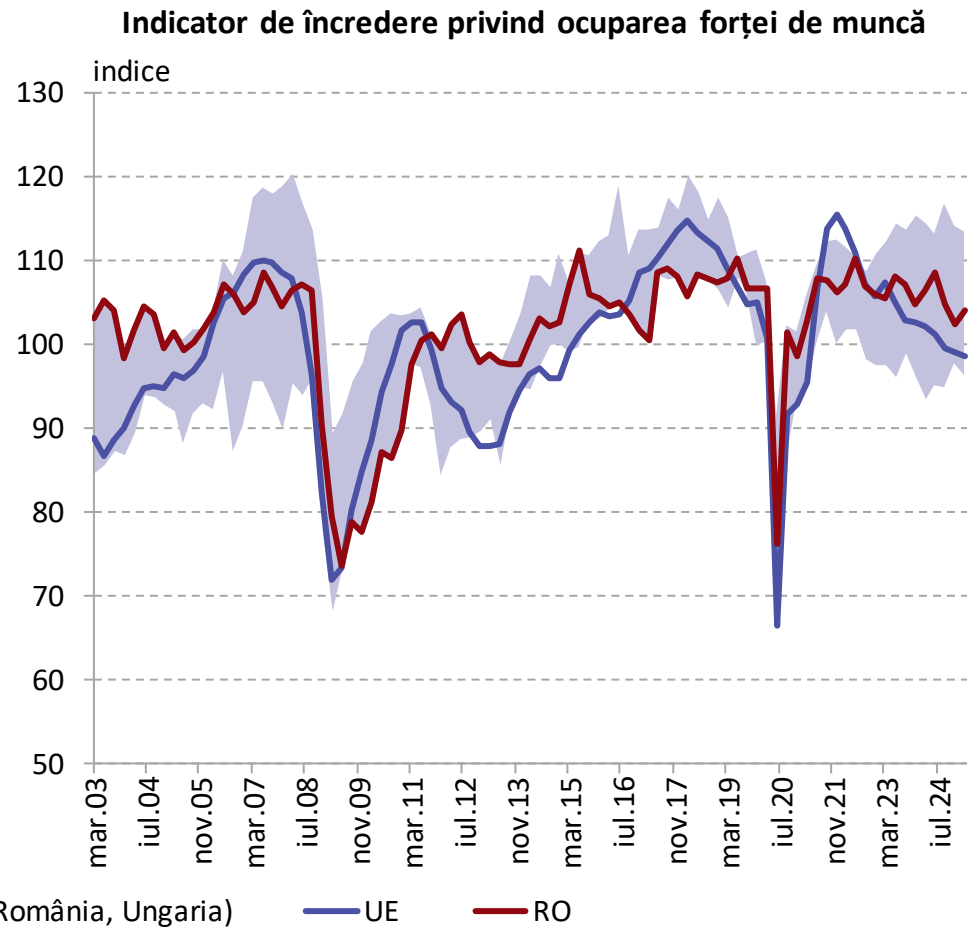

Sursa: Eurostat

Încrederea consumatorilor și a mediului de afaceri în perspectivele economice și ale pieței muncii din România s-a menținut, în ultimii ani, la niveluri superioare mediei UE și a țărilor din regiune, în pofida contextului internațional și regional dificil, caracterizat de un nivel ridicat de incertitudine.

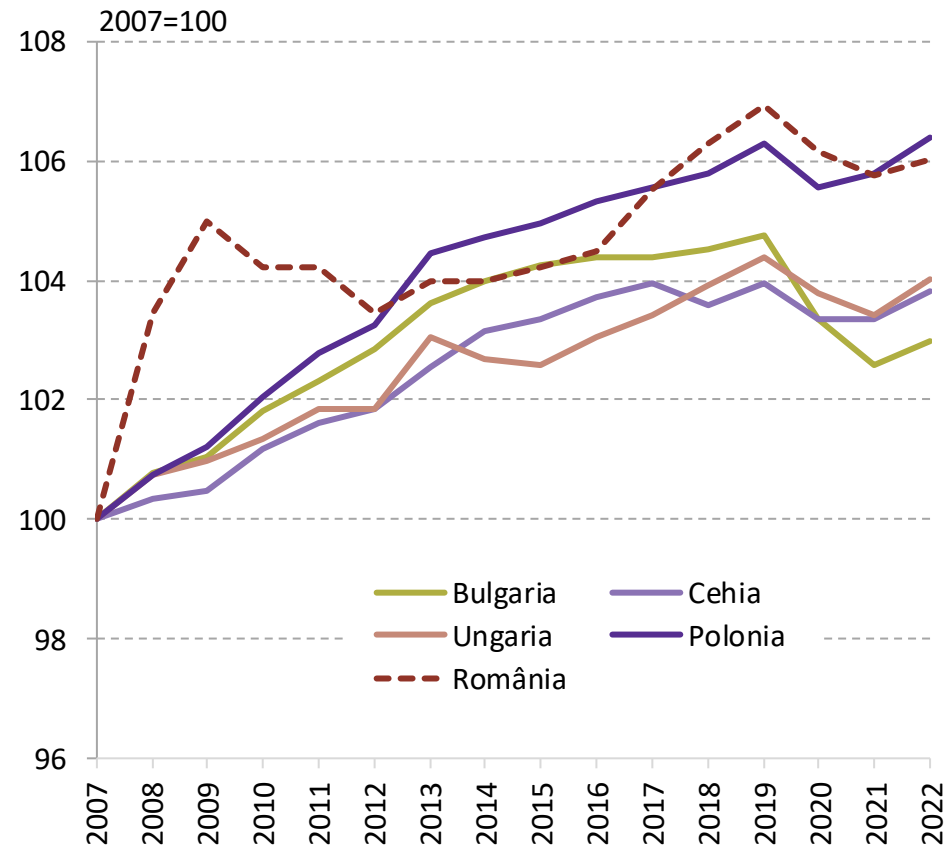
Sursa: Eurostat

Sursa: Eurostat

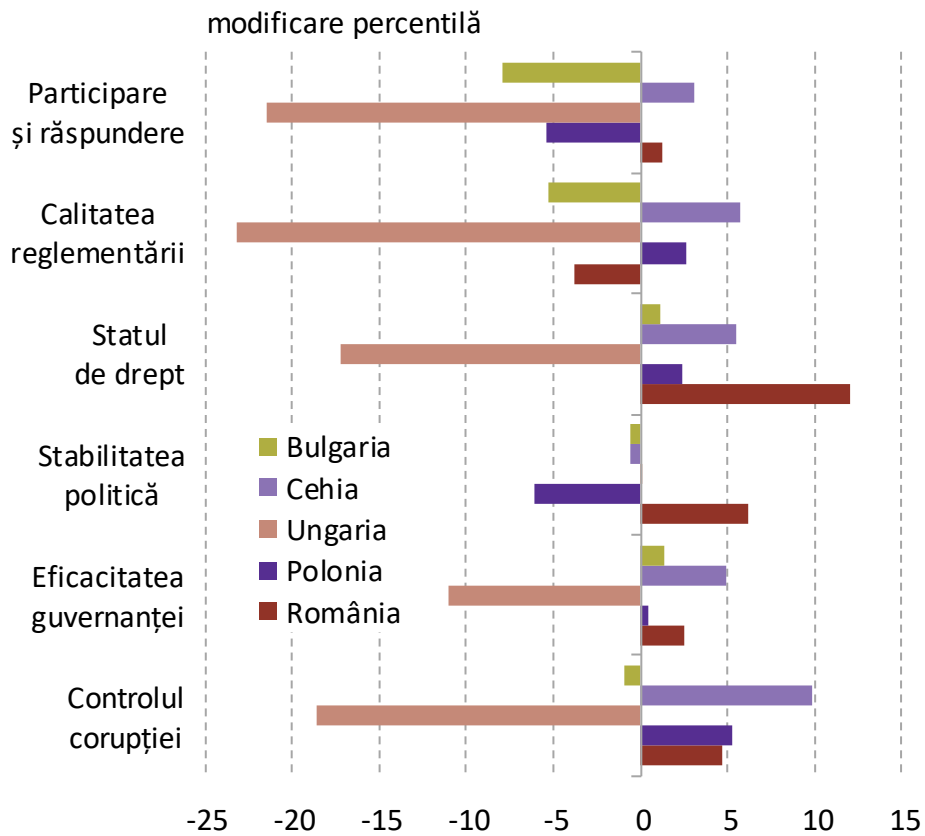
Indicatorii privind calitatea vieții, potrivit indicelui dezvoltării umane, și cei privind percepția asupra guvernării din România au înregistrat creșteri importante în perioada post-aderare, fiind consemnat un ritm susținut de recuperare a decalajelor față de toate țările din regiune.

Evoluția indicelui dezvoltării umane

Sursa: Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP)

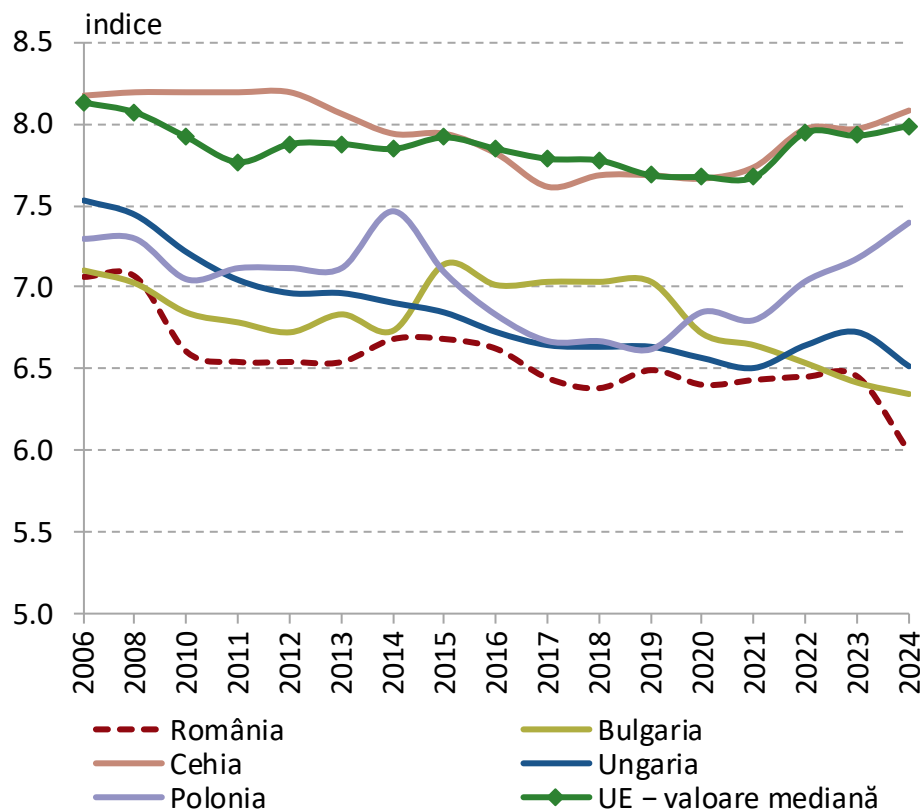
Evoluția indicatorilor globali de guvernare, 2023 versus 2007

Sursa: Banca Mondială, Worldwide Governance Indicators (WGI)

În ceea ce privește indicele regimului democratic, poziționarea României sub mediana de la nivel european este specifică regiunii Europei Centrale și de Est, evoluțiile interne din ultimii ani reflectându-se în deteriorarea mai multor componente ale indicatorului.

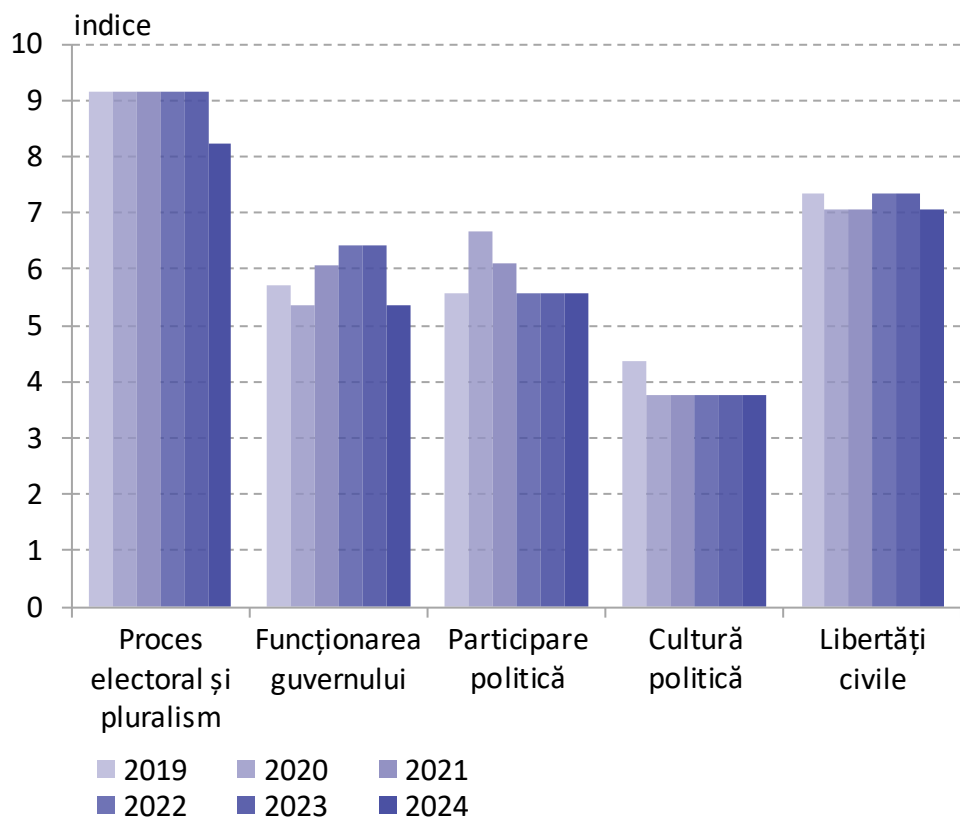
Indicele democrației EIU

Notă: Democrații depline (10-8), democrații defectuoase (8-6), regimuri hibride (6-4), regimuri autoritare (4-0).

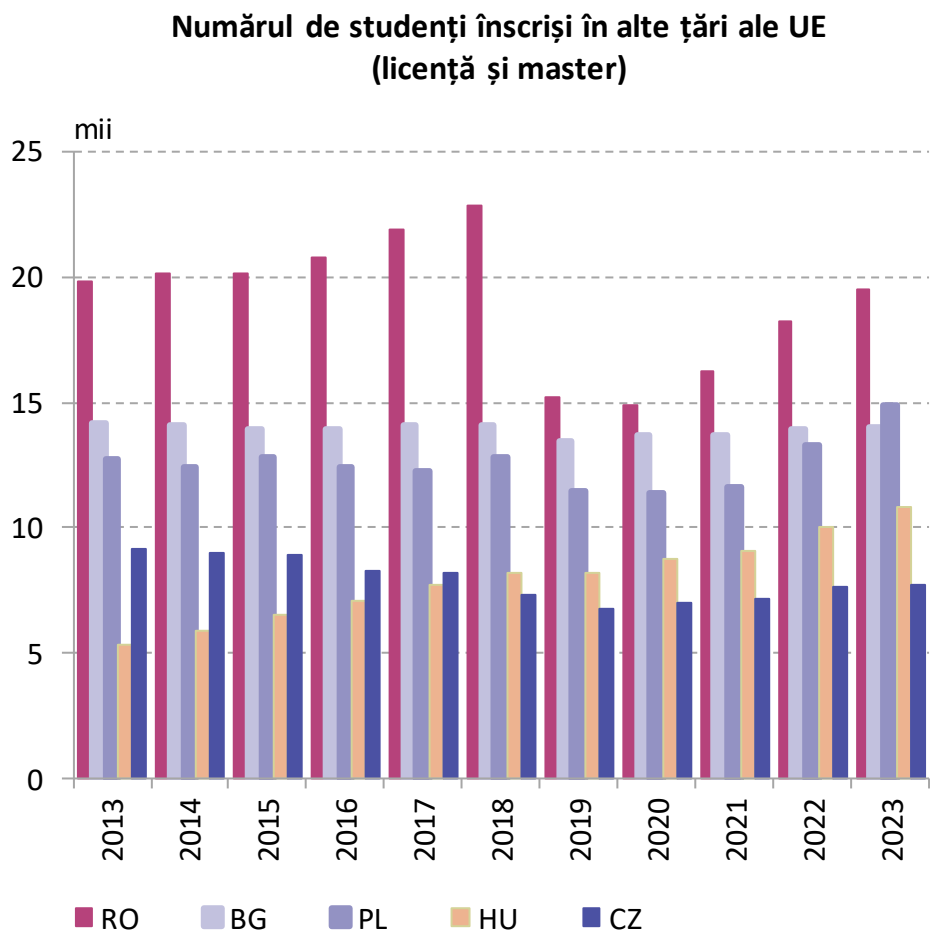
Sursa: EIU

Componentele indicelui democrației EIU pentru România

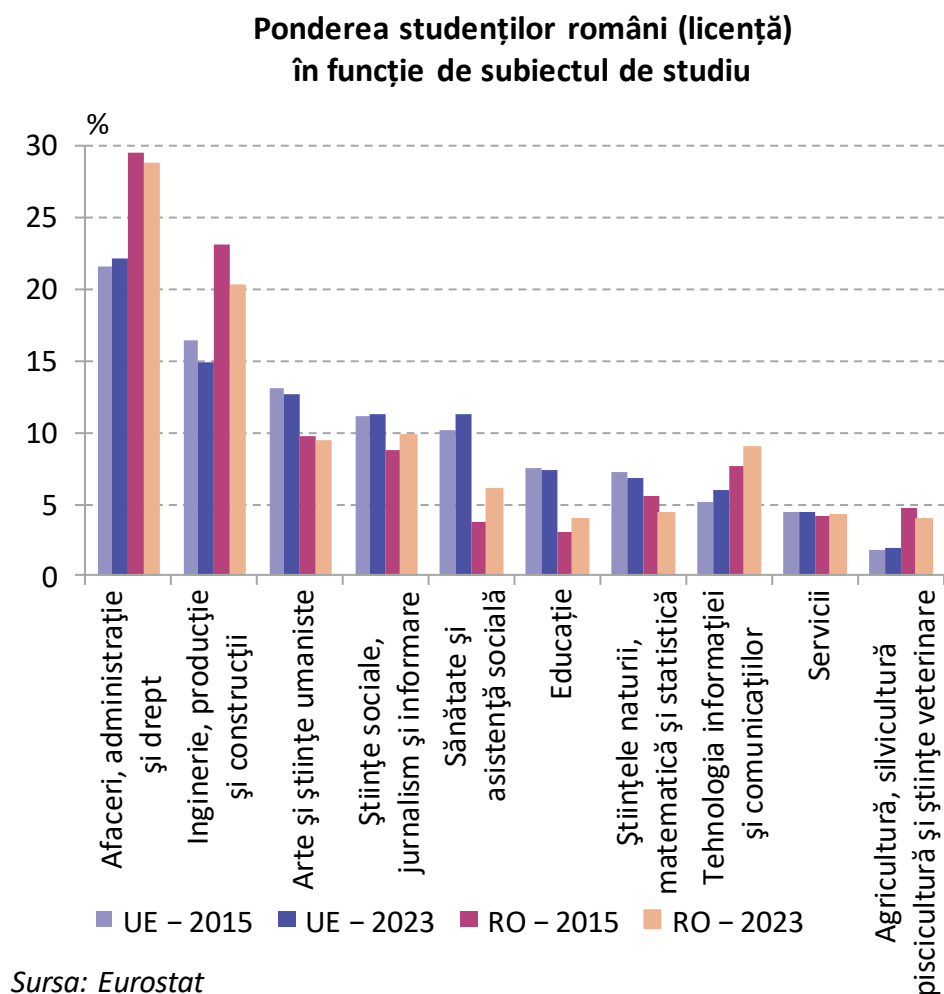

Sursa: EIU

România se caracterizează prin cel mai mare număr de studenți înscriși în universități din Europa Centrală și de Est, în creștere după perioada pandemiei. Domeniile sănătății și educației sunt sub media UE, însă interesul pentru tehnologia informației și comunicațiilor este în continuă creștere.

Sursa: Eurostat

Sursa: Eurostat

V.

Fonduri europene

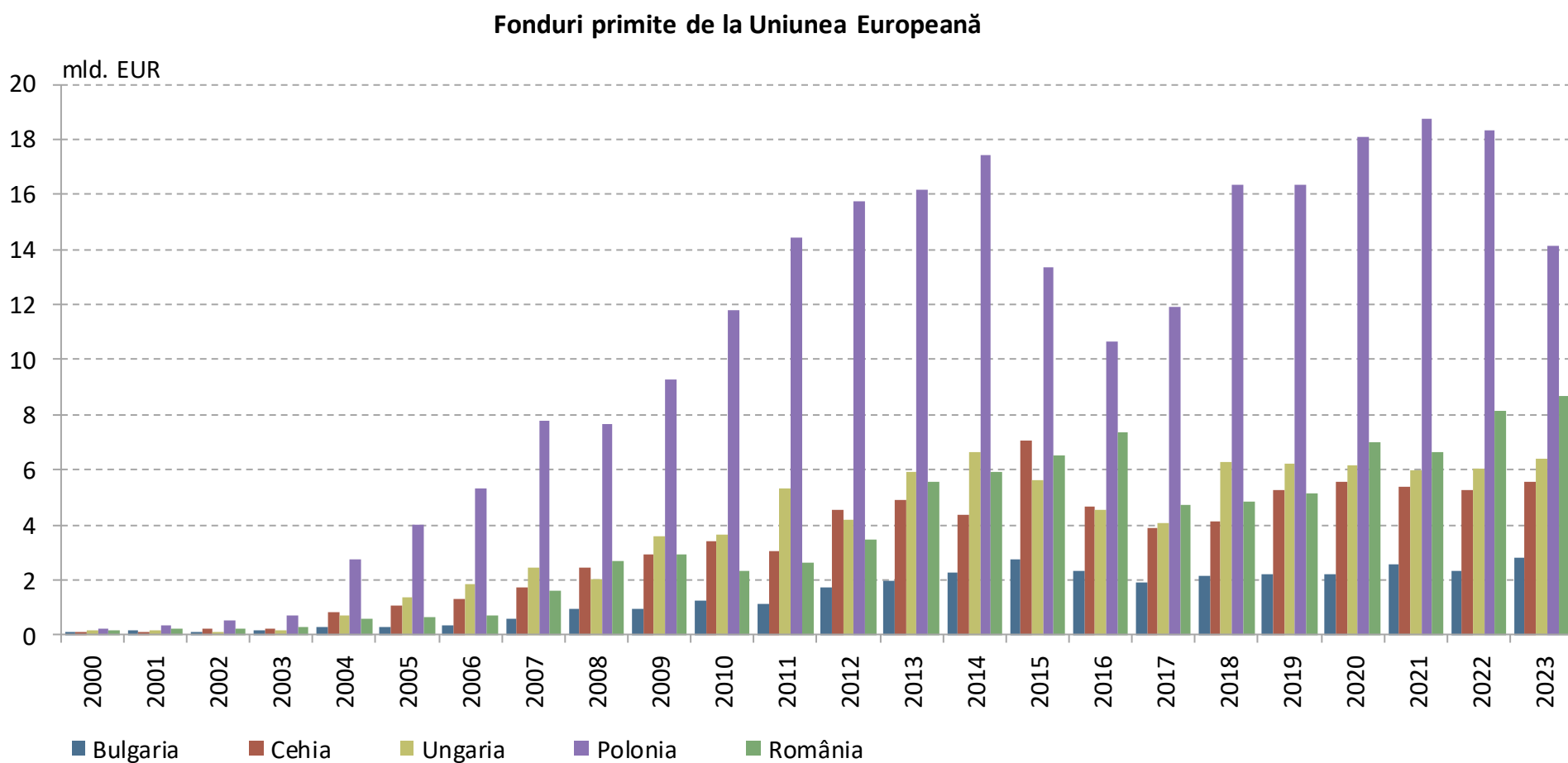
Coeziune

Dezvoltare regională

Investiții și reforme PNRR

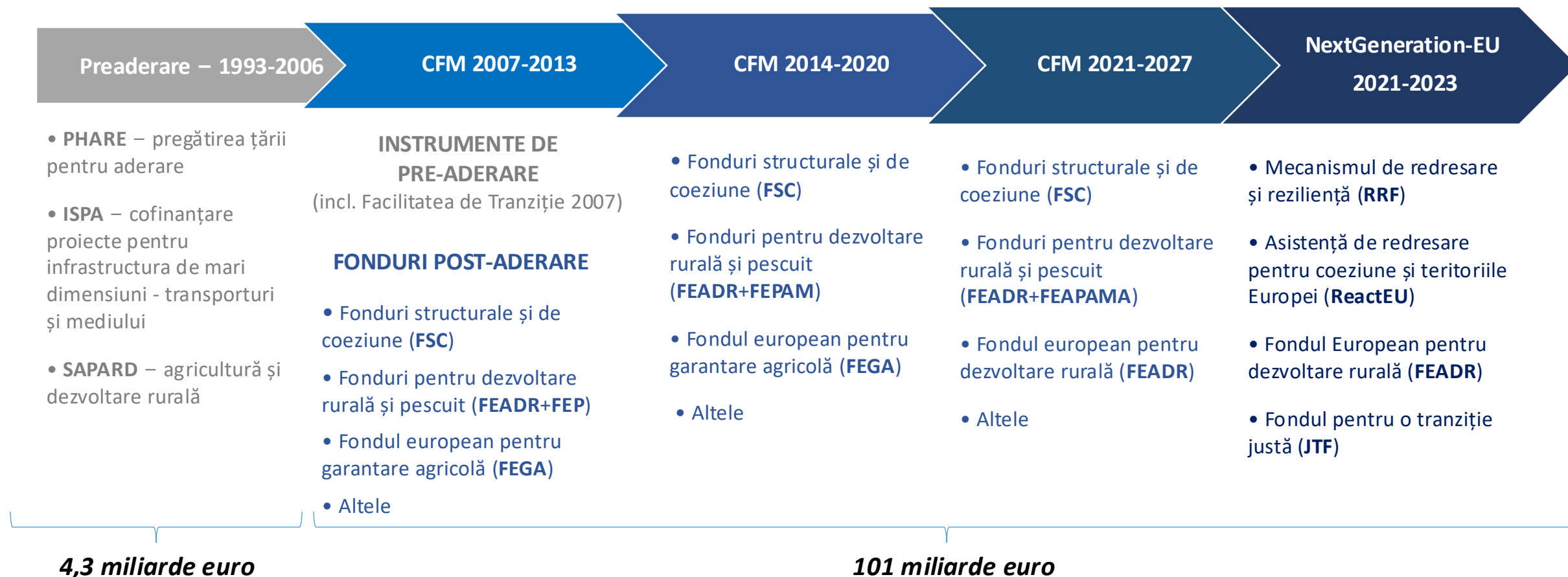
- Fondurile europene au constituit pentru România, în ultimele decenii, o sursă esențială de accelerare a dezvoltării economice și sociale a țării, prin intermediul celor aproape 100 miliarde euro fonduri absorbite.
- Fondurile UE primite anual au depășit cu mult contribuțiile României la bugetul UE, beneficiul net total de aproximativ 70 miliarde euro fiind în creștere, pe măsura implementării NextGenerationEU și CFM 2021-2027.
- Sume consistente au fost direcționate către dezvoltare regională și coeziune, agricultură și dezvoltare rurală, iar mecanismele specifice au asigurat finanțarea redresării și rezilienței post-criză.
- În pofida unor blocaje, Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) este un catalizator și o importantă sursă de finanțare pentru reforme și investiții pe care România trebuie să le implementeze în următorii ani.

Fondurile europene au constituit, pentru toate țările din regiune, o sursă importantă de finanțare a unor reforme și investiții importante, care au contribuit semnificativ la reducerea decalajelor de dezvoltare, creșterea coeziunii și rezilienței, precum și la sprijinirea tranziției la economia viitorului.

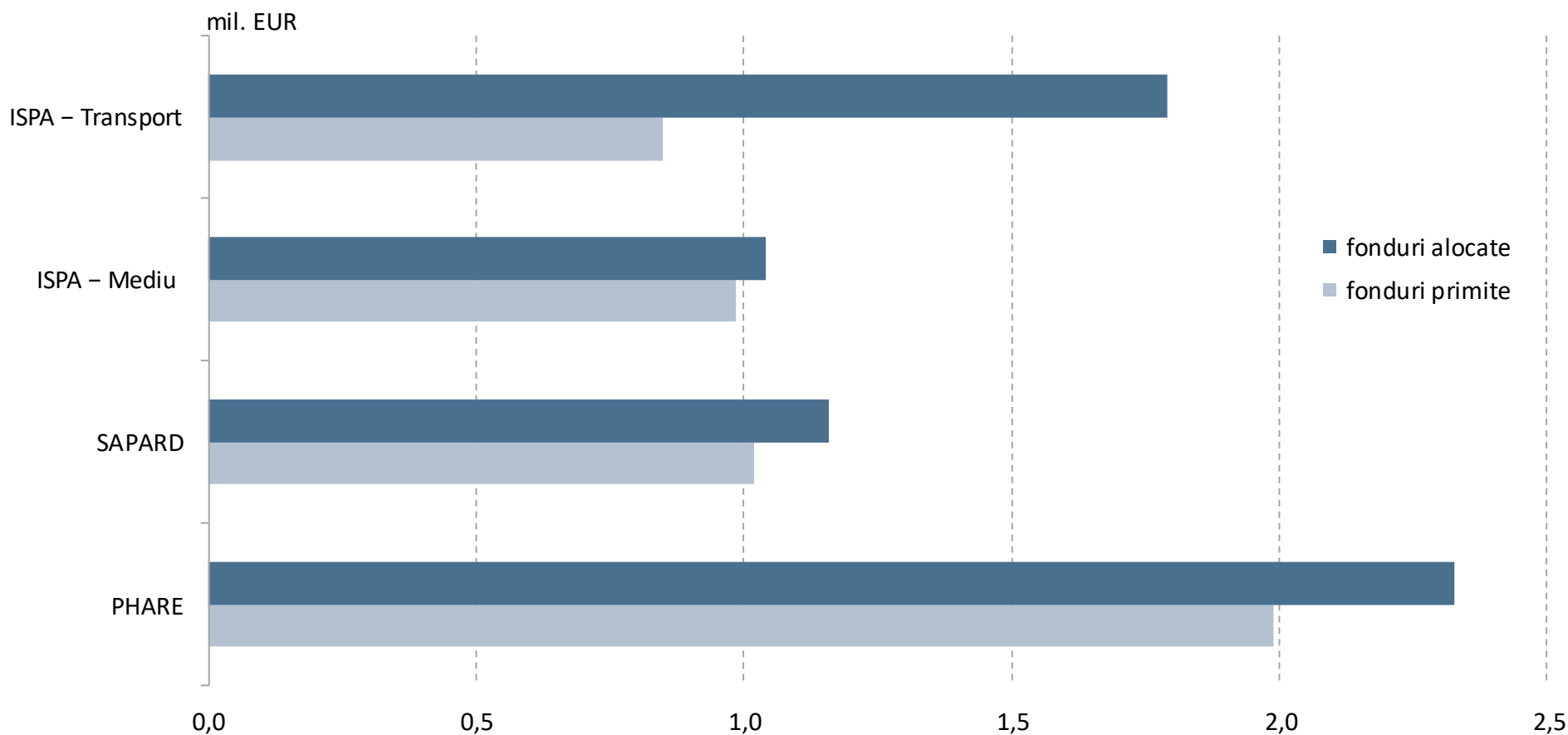
Sursa: Spending and revenue – European Commission 2000-2023

Pentru România, din cele peste 100 miliarde euro fonduri europene primite, sub 5% au fost destinate sprijinirii procesului de aderare, restul fiind fonduri destinate alinierii la obiectivele generale ale integrării europene, inclusiv în privința gestionării efectelor unor perioade de criză.

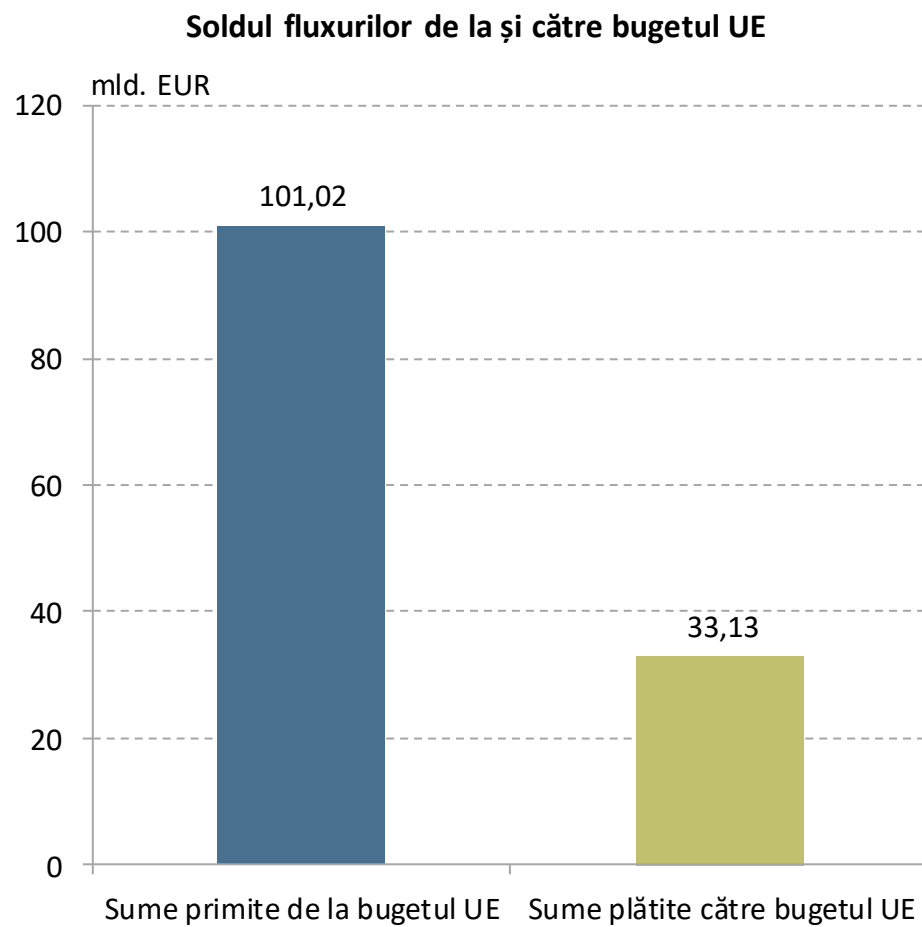
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Ministerul Finanțelor, execuția la 28.02.2025; calcule BNR

În pregătirea aderării europene, cele mai consistente alocări pentru România au fost cele aferente instrumentelor de preaderare precum PHARE și ISPA – prioritatea transport, iar în ceea ce privește sumele primite de la Comisia Europeană, cele aferente PHARE și SAPARD.

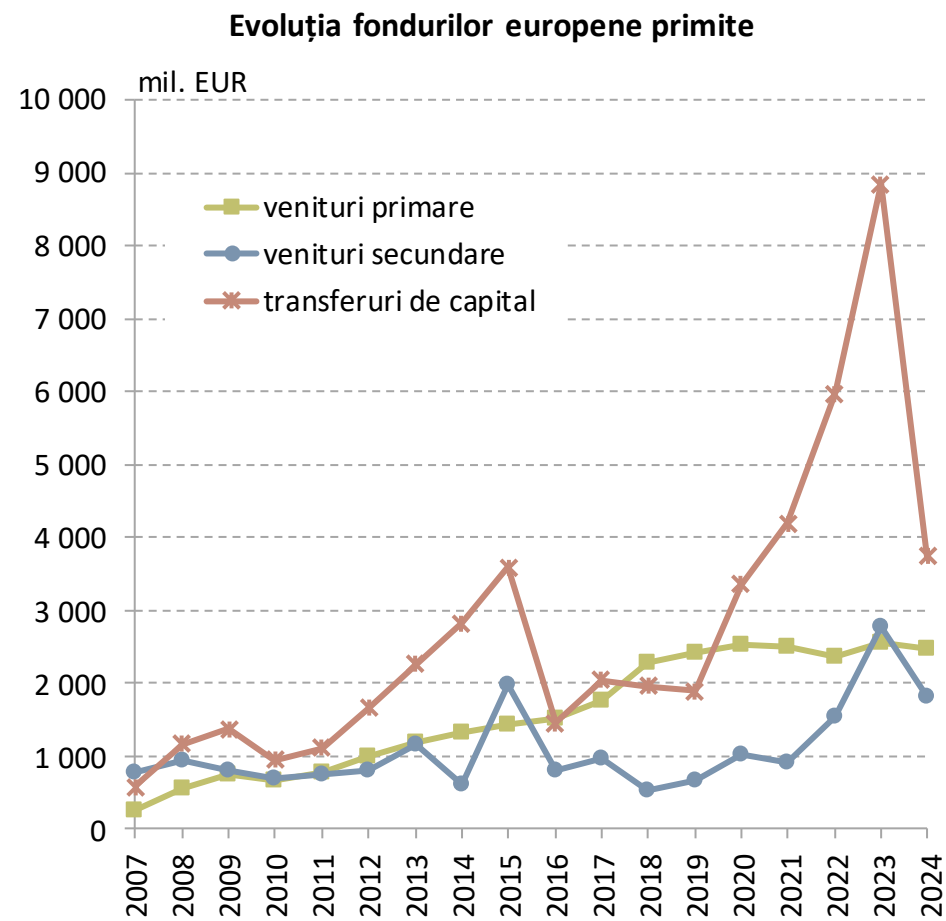

Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

În perioada 2007-2023, fondurile europene primite anual au depășit cu mult contribuțiile României la bugetul UE, beneficiul net total fiind de aproximativ 70 miliarde euro. Vârfurile de creștere au fost înregistrate în privința transferurilor de capital în anii 2015 și 2022-2023.

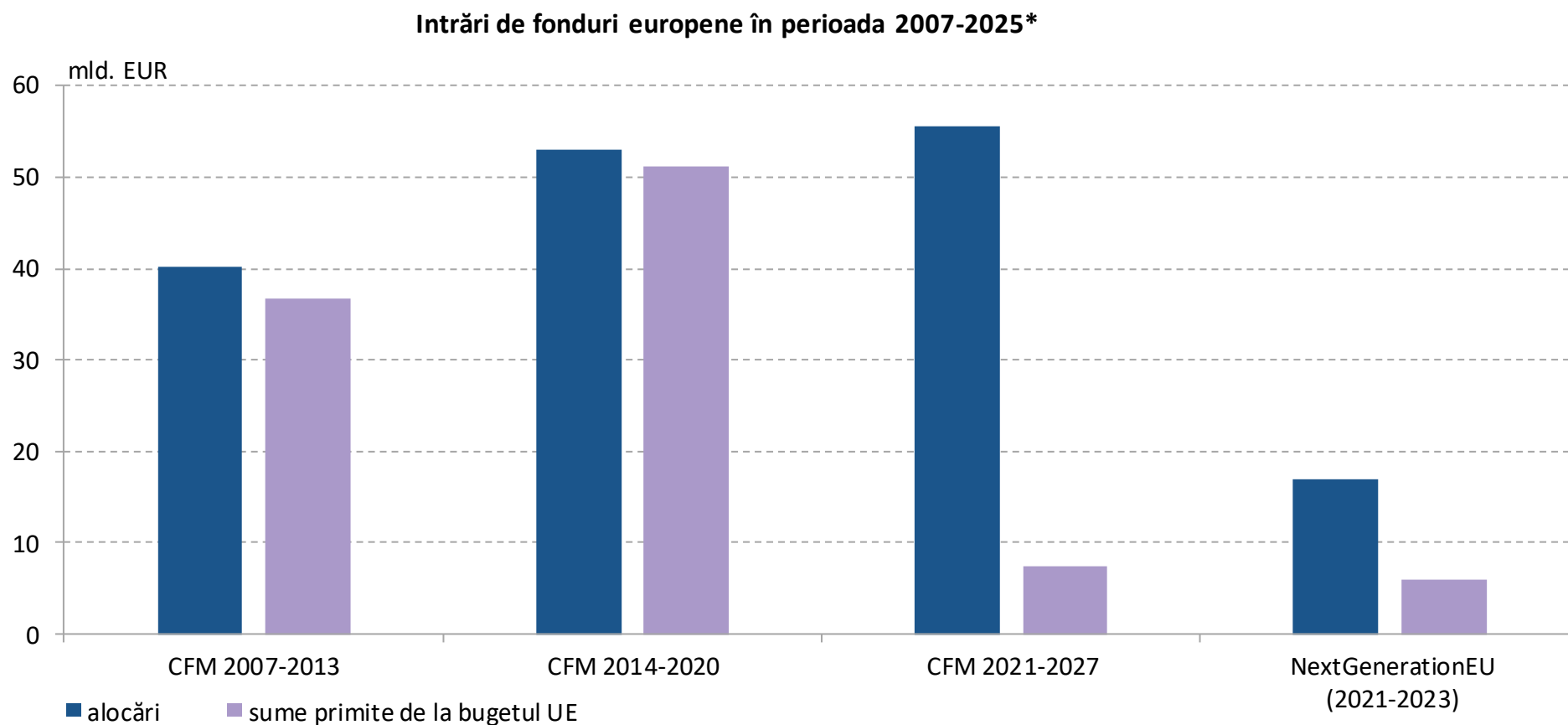

Sursa: MF, execuția la 28.02.2025

Sursa: BNR

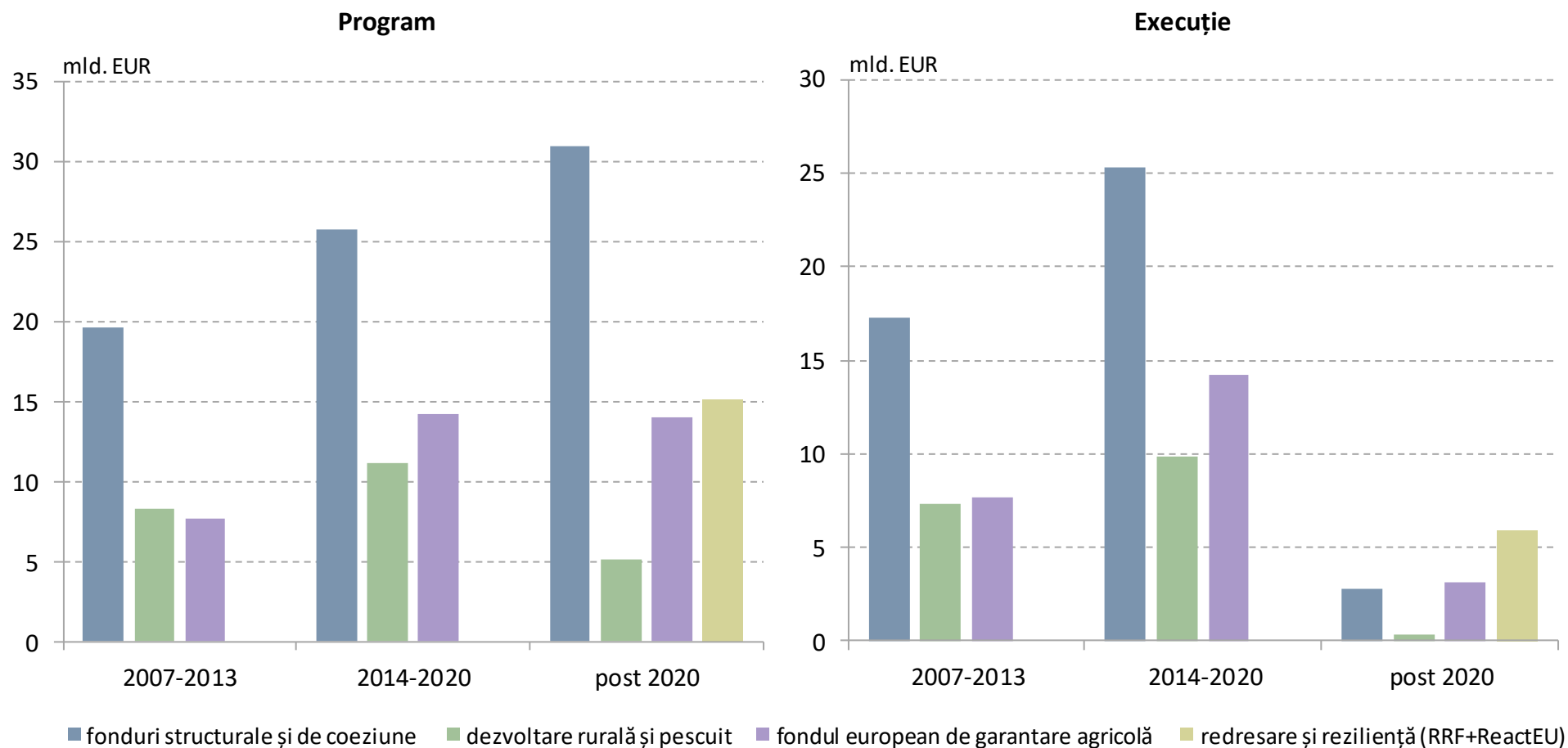
Începând cu anul 2007, în privința sumelor primite de la bugetul UE, România a încasat, în medie aproximativ 6 miliarde euro pe an. Cu actuala perioadă de programare în plină implementare și în contextul noilor provocări, la nivel european se discută deja despre bugetul UE post-2027.

*) execuția la 28.02.2025

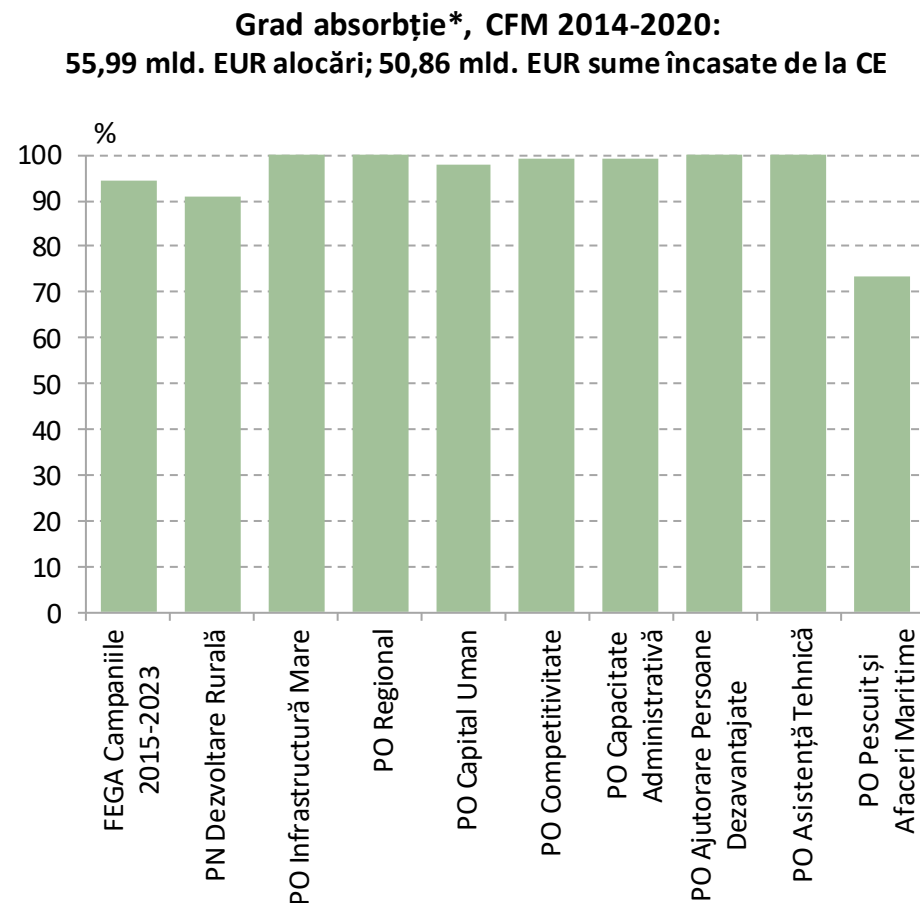
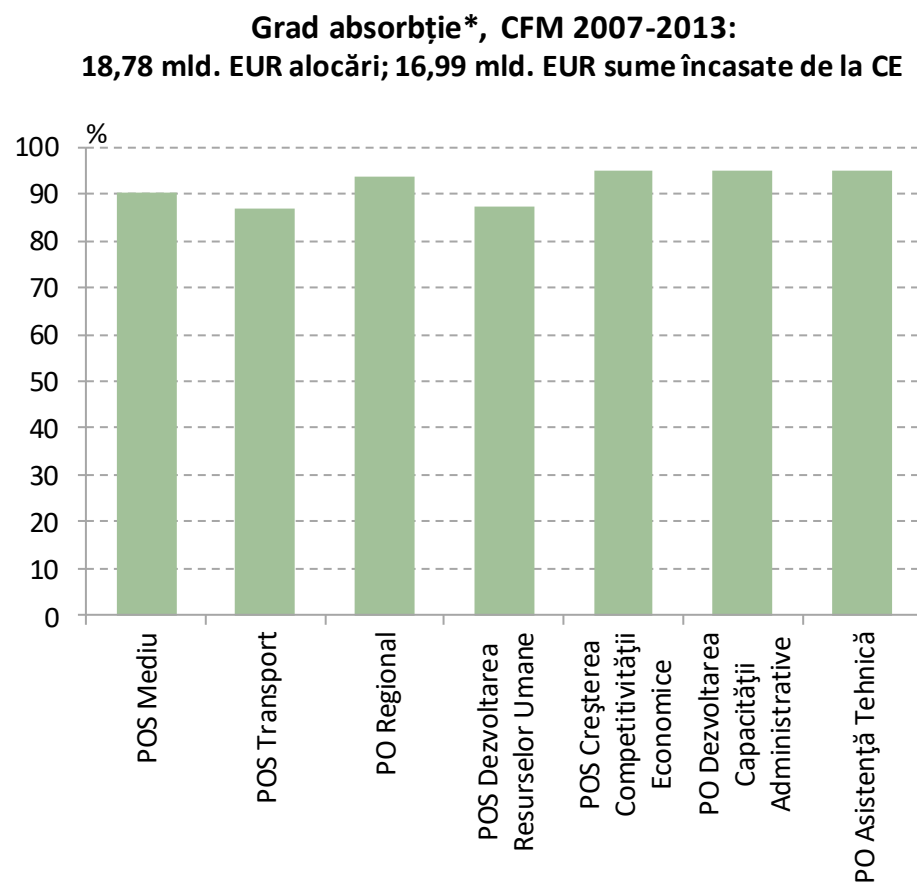
Sursa: MF, calcule BNR

Dintre finanțările post-aderare, sume consistente au fost direcționate către dezvoltarea regională și coeziune, urmate de agricultură și dezvoltare rurală. În plus, mecanisme specifice au asigurat finanțarea redresării și rezilienței în perioada post-pandemie.

Sursa: MF

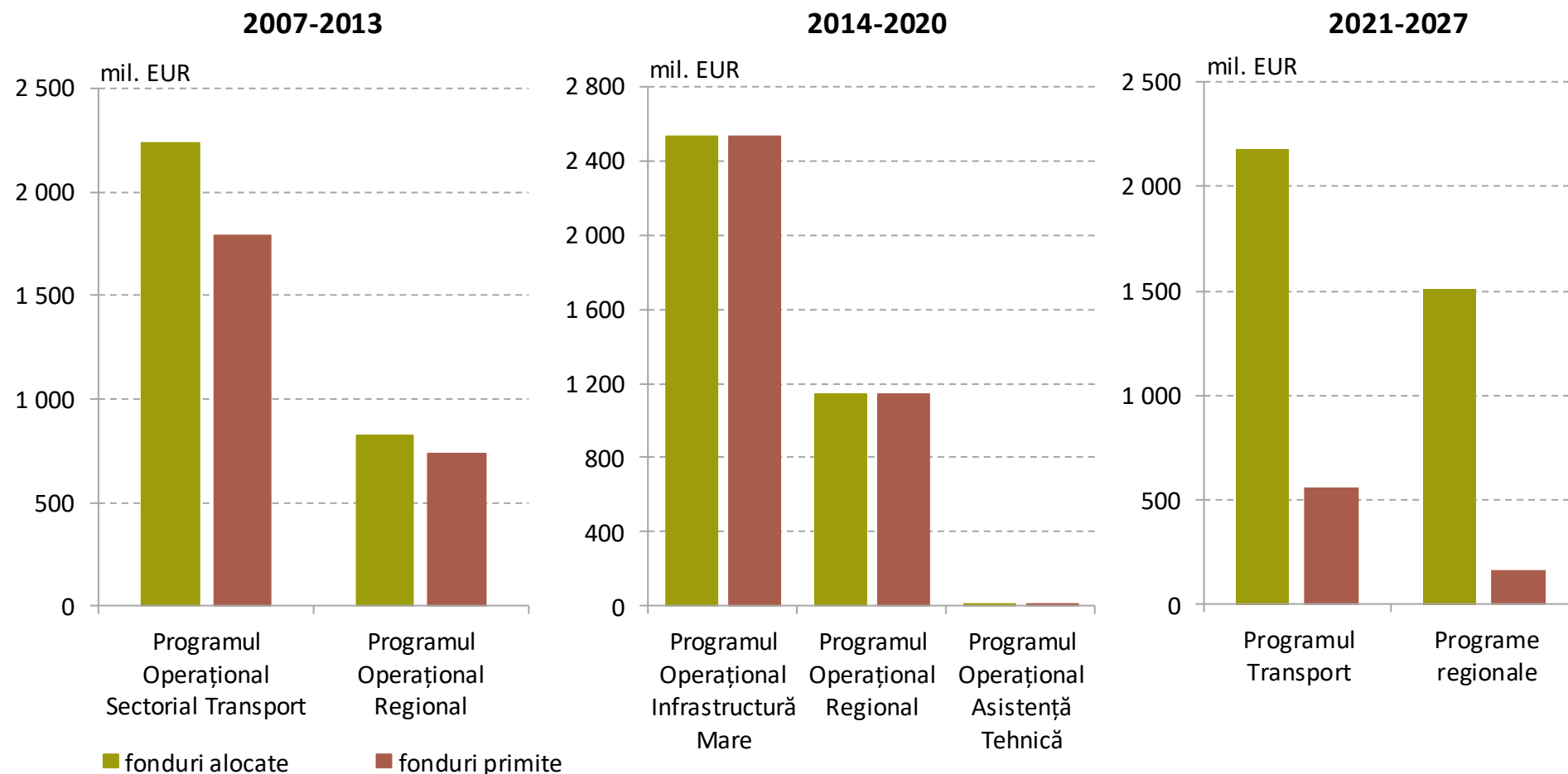
Pentru proiectele din Fondurile Structurale și de Investiții, Fondul de ajutor european pentru persoanele defavorizate și plățile din Fondul European de Garantare Agricolă, nivelul absorbției a fost unul ridicat, în medie de peste 90 la sută, la finalul anului 2024.

*) raport între sume încasate de la CE (inclusiv prefinanțări) și, respectiv, alocări

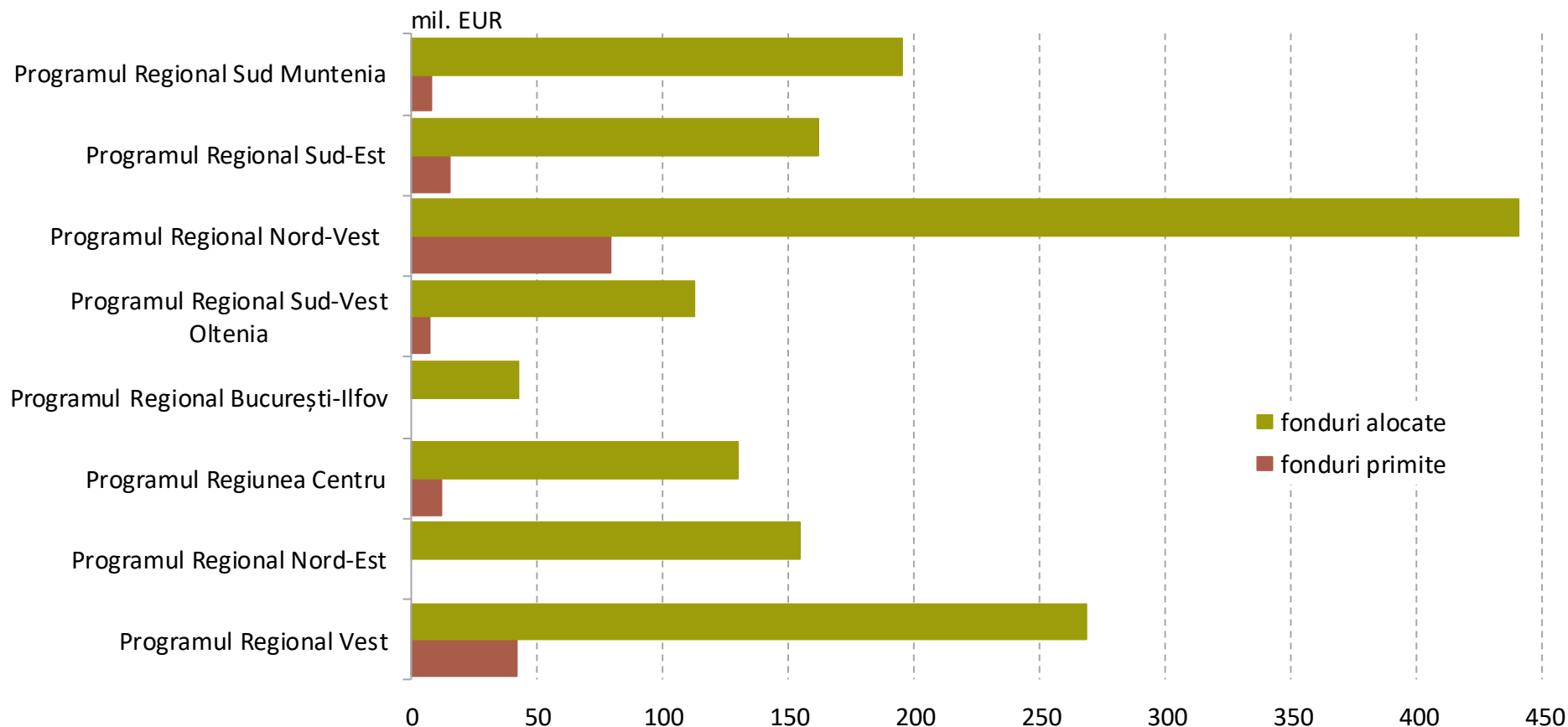
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Pentru dezvoltarea rețelei de transport rutier, începând din 2007 România a beneficiat de alocări de fonduri europene în sumă totală de circa 10,4 miliarde euro. Două treimi din această sumă totală au fost efectiv utilizate pentru finanțarea de proiecte de profil.

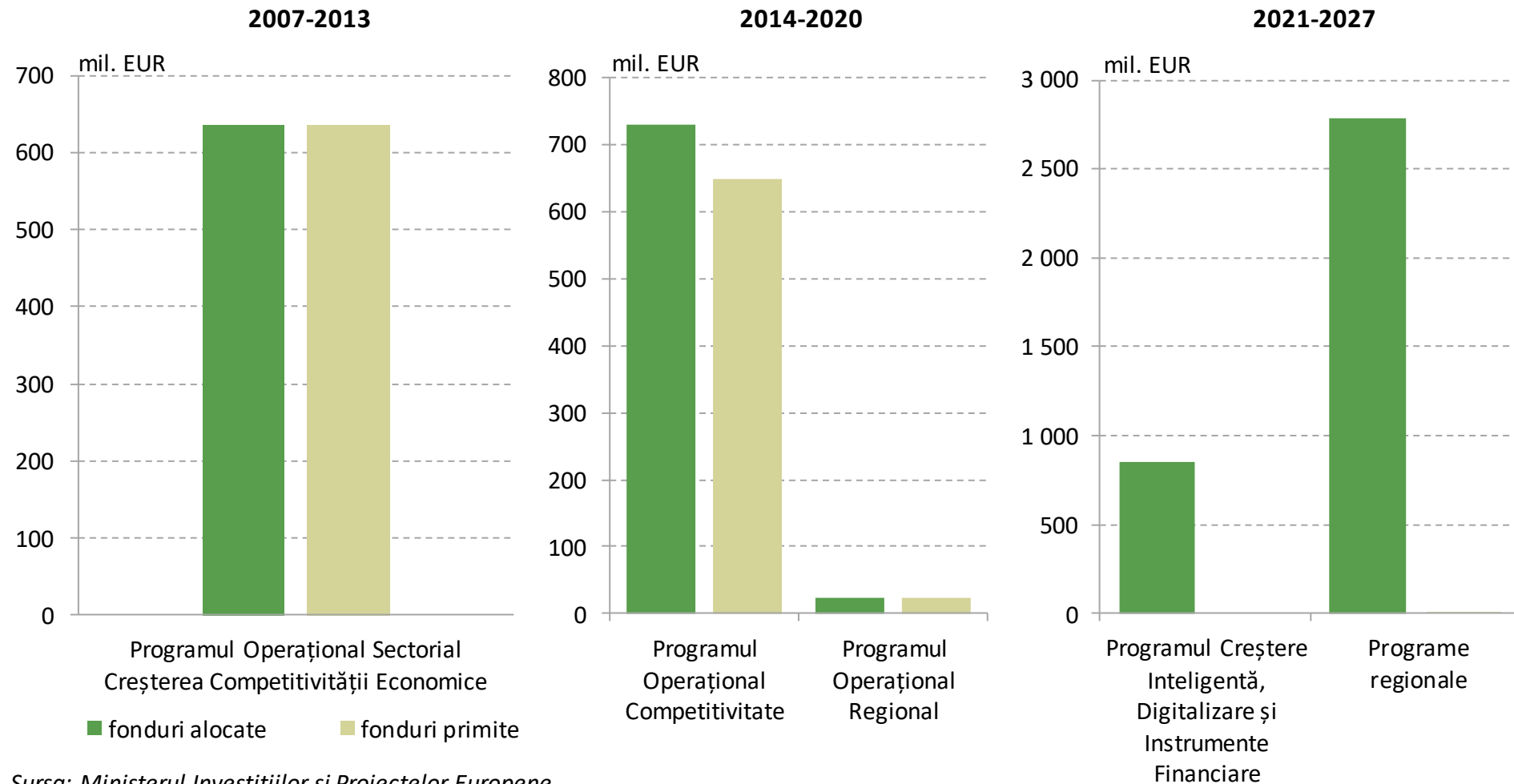
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

În ceea ce privește alocările pe regiuni de dezvoltare, cele mai mari sume prevăzute prin Programele Regionale post-2020 pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere sunt fondurile aferente Regiunii Nord-Vest, urmată de Regiunea Vest și, respectiv, Sud Muntenia.

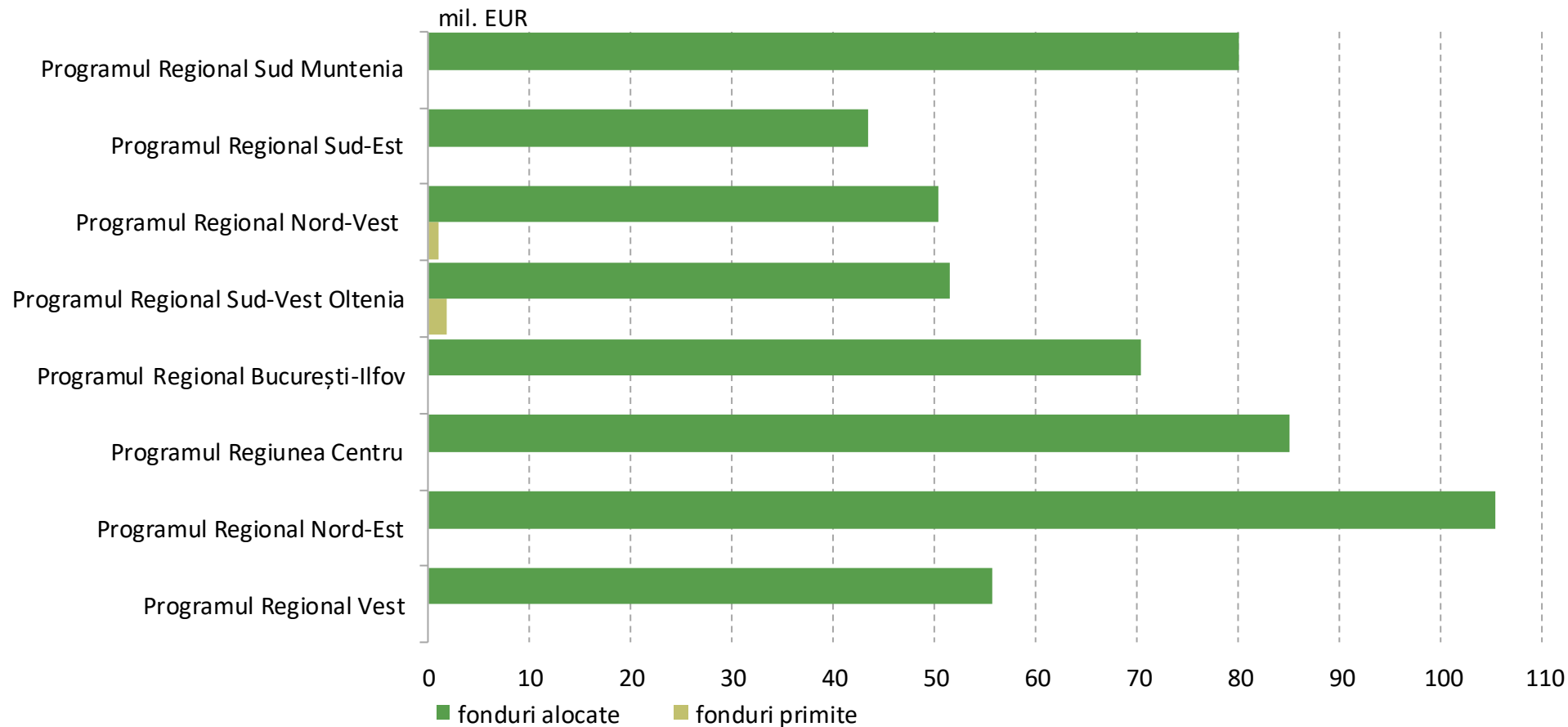
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Pentru cercetare, dezvoltare și inovare, începând cu anul 2007 România a beneficiat de fonduri europene în sumă totală de 2,8 miliarde euro. Aproape jumătate din aceste fonduri au fost efectiv utilizate pentru finanțarea de proiecte de profil.

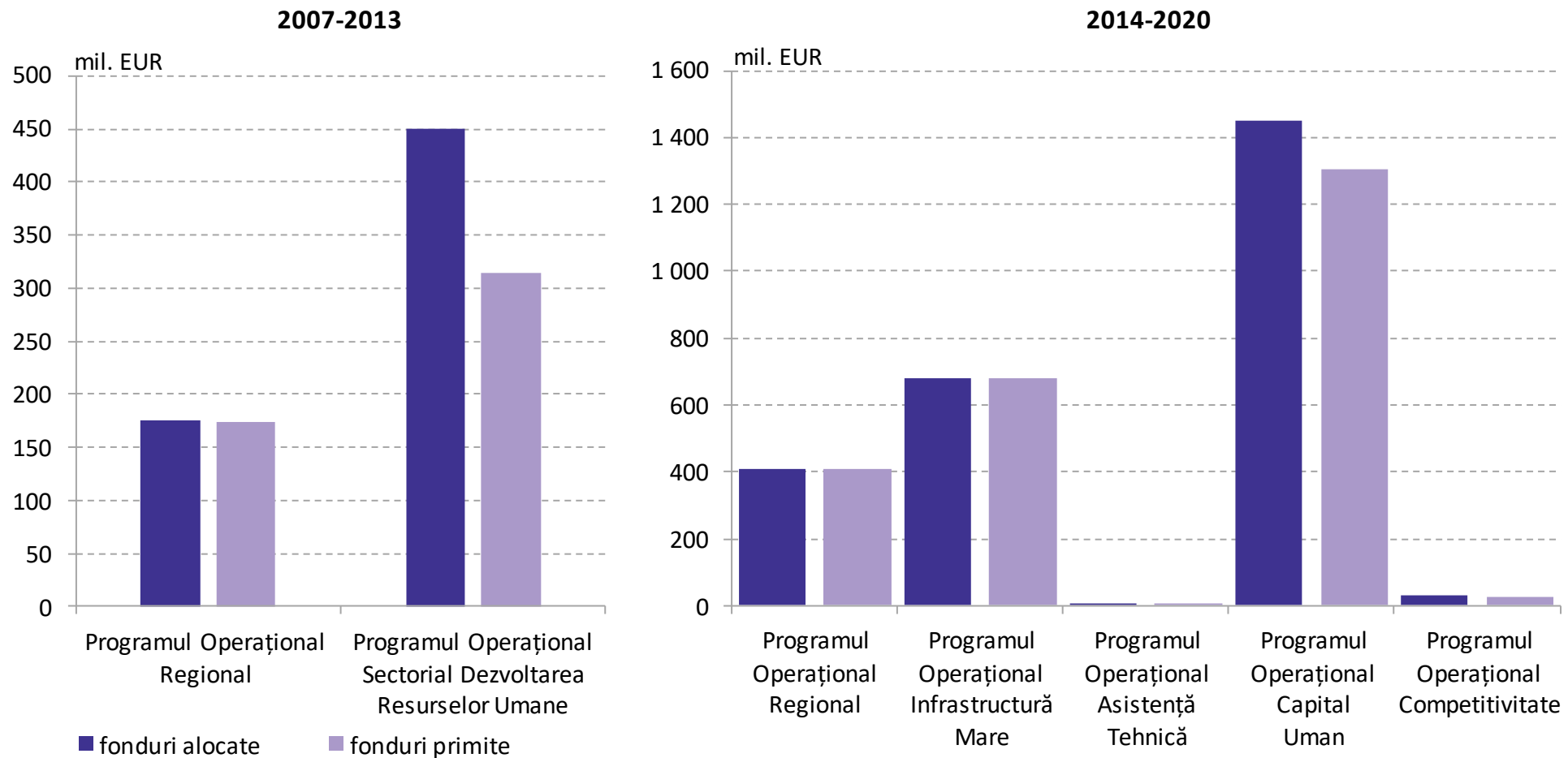
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

În ceea ce privește alocările de fonduri europene pe regiuni de dezvoltare, cele mai mari sume prevăzute prin Programele Regionale post-2020, pentru cercetare, dezvoltare și inovare, sunt fondurile aferente Regiunii Nord-Est, urmată de Centru și, respectiv, Sud Muntenia.

Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

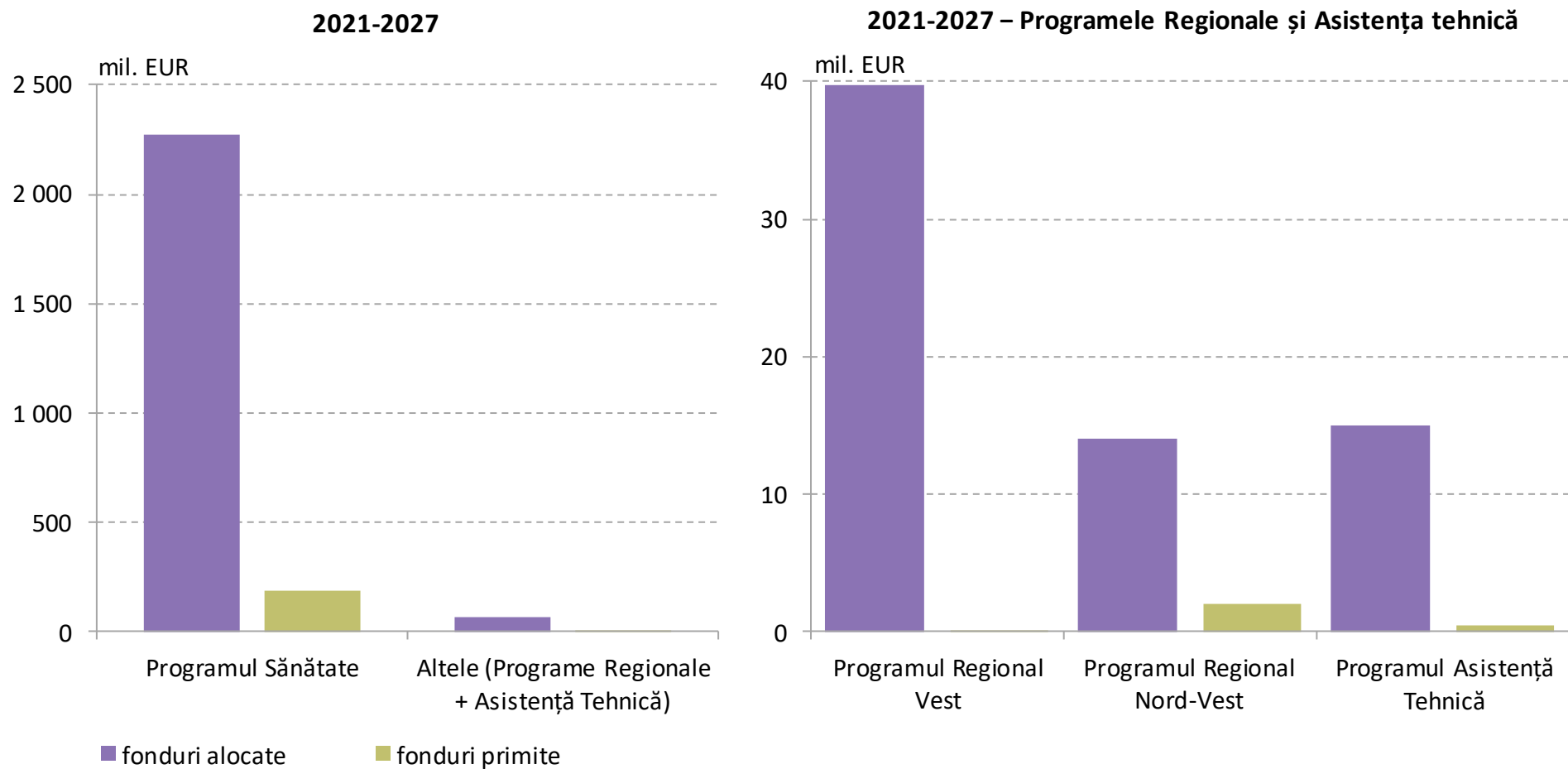
Pentru dezvoltarea infrastructurii de sănătate, începând cu anul 2007 România a beneficiat de alocări în sumă de 5,5 miliarde euro, provenite din surse diferite – fonduri pentru dezvoltarea regională, a capitalului uman, a infrastructurii sau privind creșterea competitivității.

Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

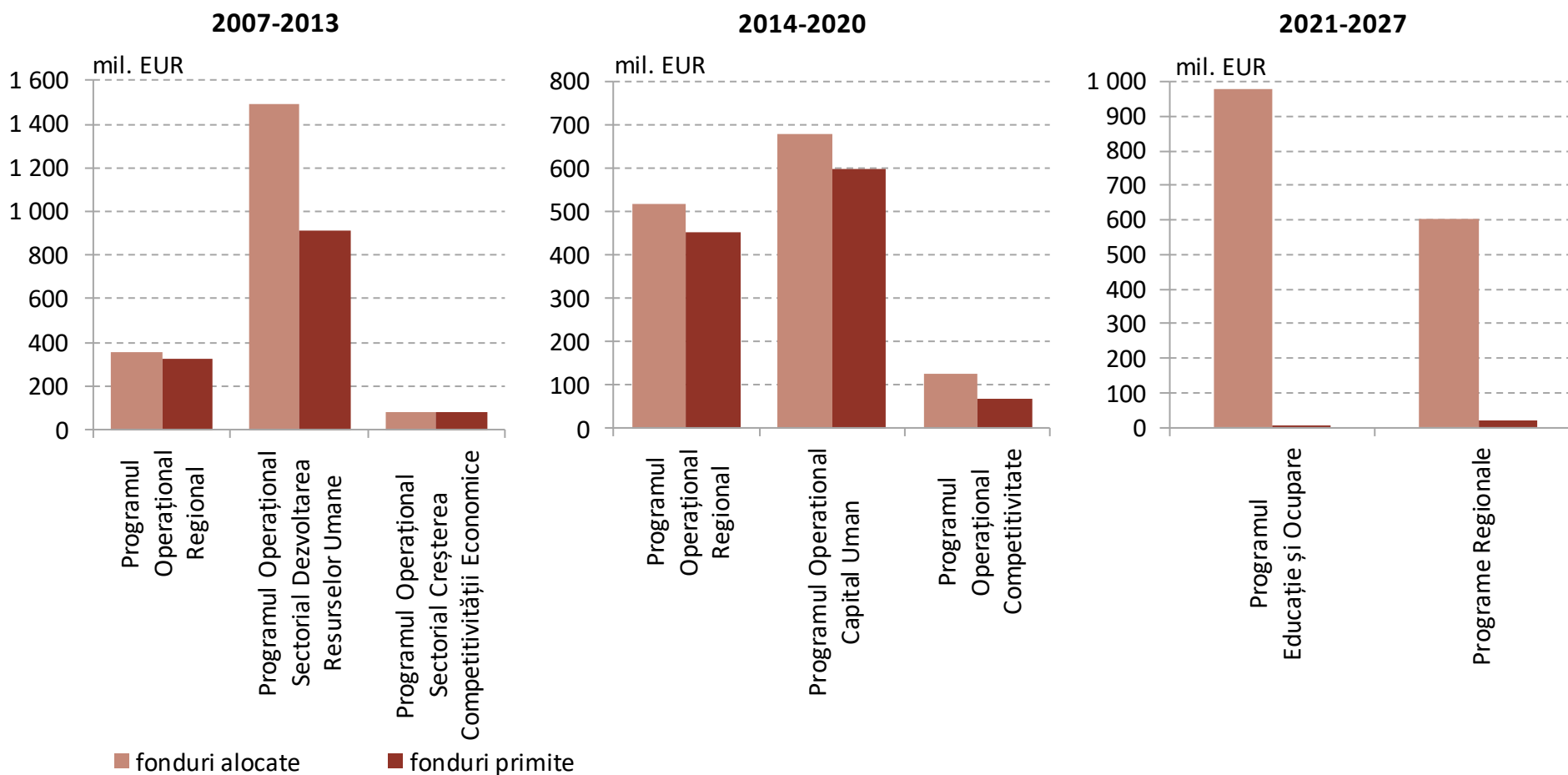
56% din fondurile destinate infrastructurii de sănătate au fost efectiv utilizate pentru finanțarea proiectelor de profil, dat fiind stadiul incipient al implementării aferente perioadei 2021-2027.

În plan regional, finanțări suplimentare au fost alocate regiunilor Vest și Nord-Vest.

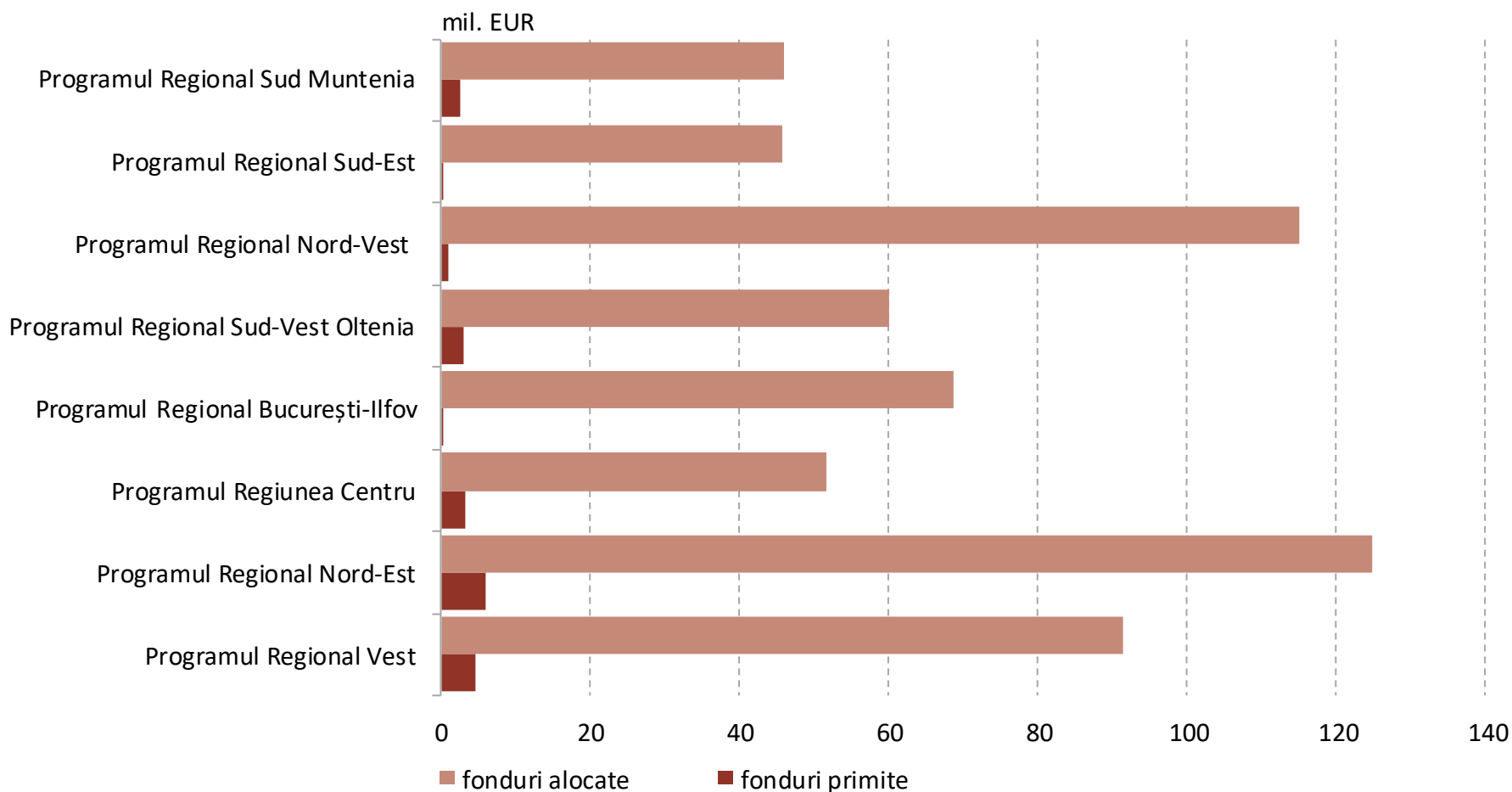
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Pentru dezvoltarea infrastructurii de educație, începând cu anul 2007 România a beneficiat de fonduri europene în sumă totală de circa 4,8 miliarde euro. Aproape jumătate din această alocare a fost utilizată pentru finanțarea de proiecte de dezvoltare a infrastructurii de educație.

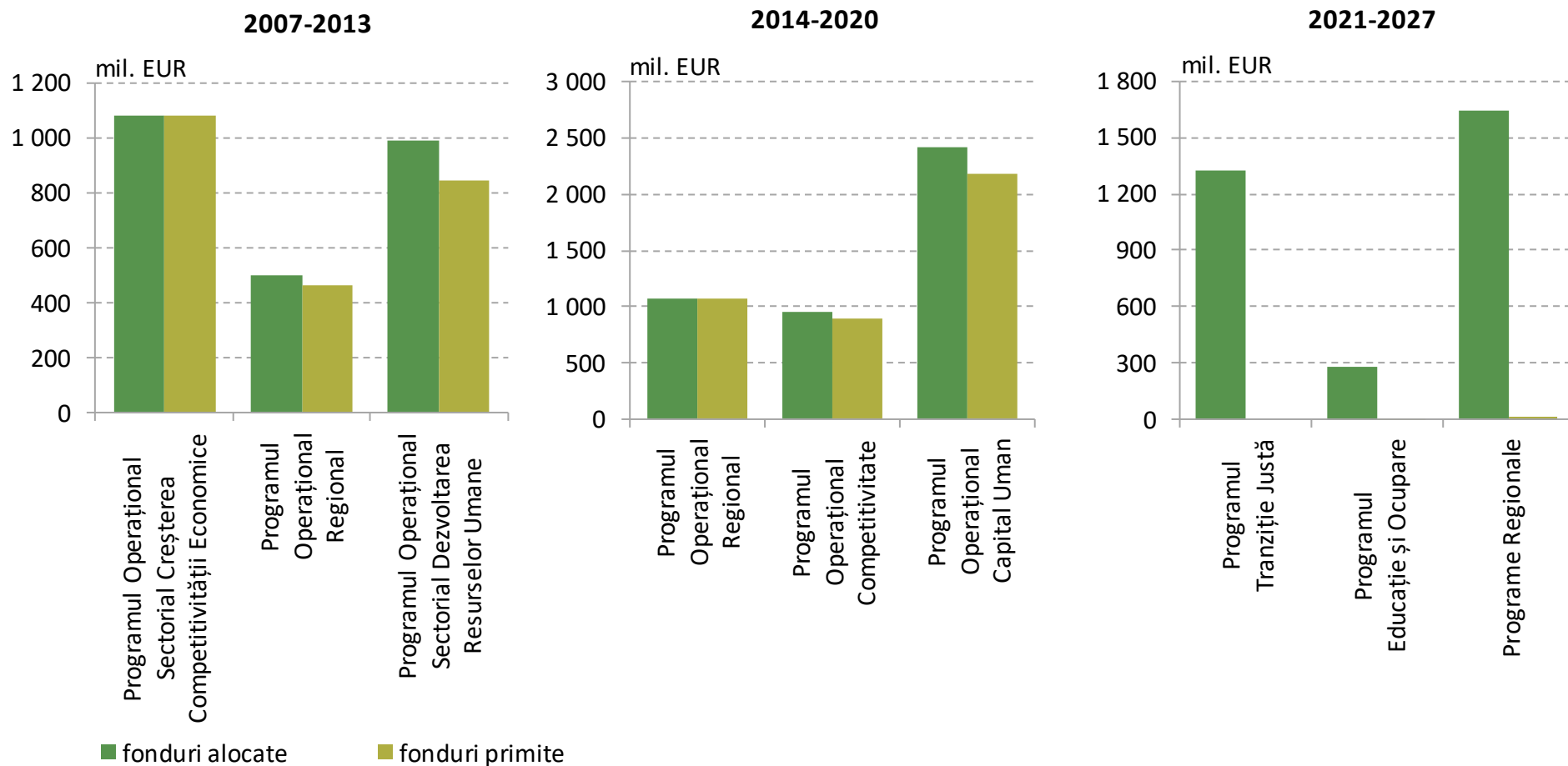
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

În ceea ce privește alocările pe regiuni privind infrastructura de educație, cele mai mari sume prevăzute prin Programele Regionale post-2020, pentru dezvoltarea infrastructurii de educație, sunt fondurile aferente Regiunii Nord-Est, urmată de Regiunea Nord-Vest și, respectiv, Vest.

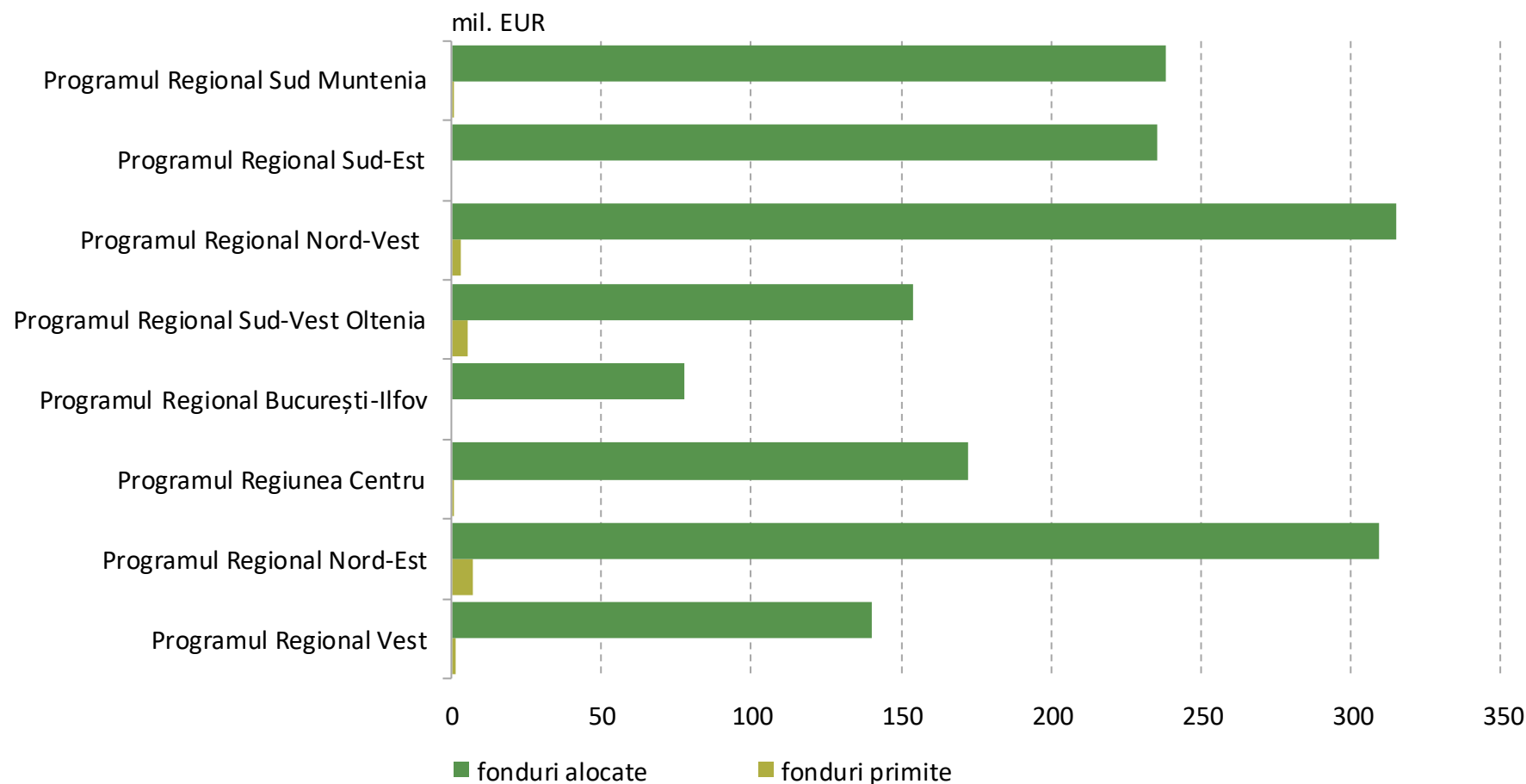
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Începând cu anul 2007, fondurile europene alocate pentru dezvoltarea mediului de afaceri din România au depășit 10 miliarde euro, iar aproape 65% din aceste sume alocate au fost deja absorbite de companiile din economia românească.

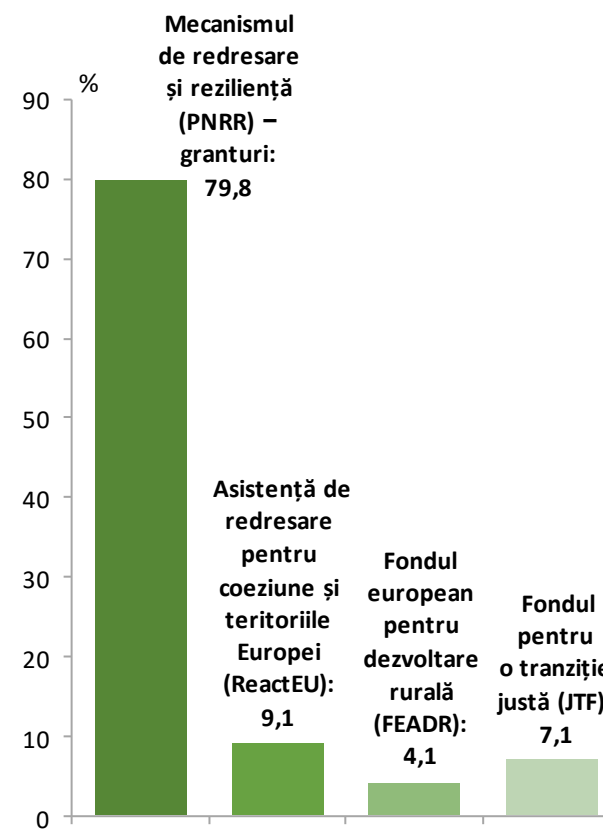
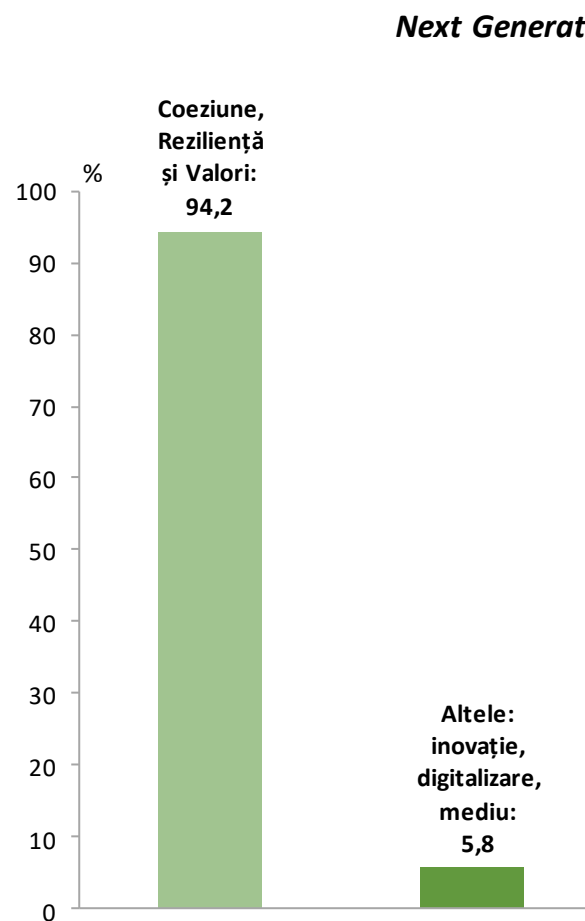
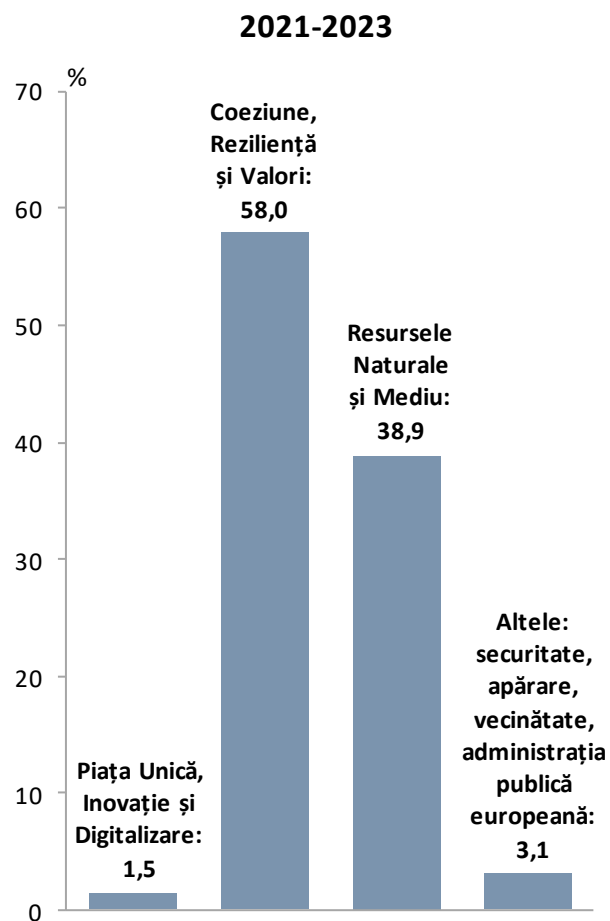
Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

În privința alocărilor pe regiuni ale fondurilor destinate dezvoltării mediului de afaceri, cele mai mari sume prevăzute prin Programele Regionale post-2020 sunt cele aferente Regiunii Nord-Vest, urmată de Regiunea Nord-Est și, respectiv, Sud-Muntenia.

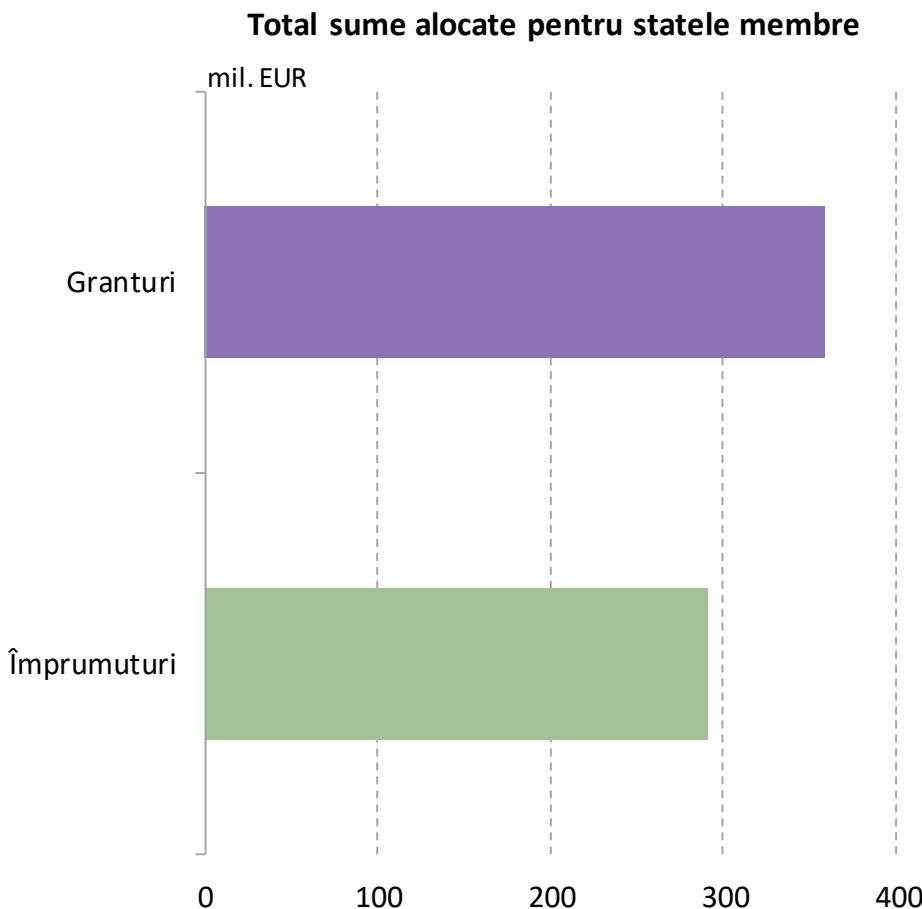
Surse: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

În perioada 2021-2023, ponderea majoritară a fondurilor UE a fost alocată coeziunii și rezilienței, urmate de resursele naturale și mediu. În cadrul programului *Next Generation* EU, cea mai mare pondere o au coeziunea și reziliența, alocări care în cadrul PNRR înregistrează o pondere de 80%.

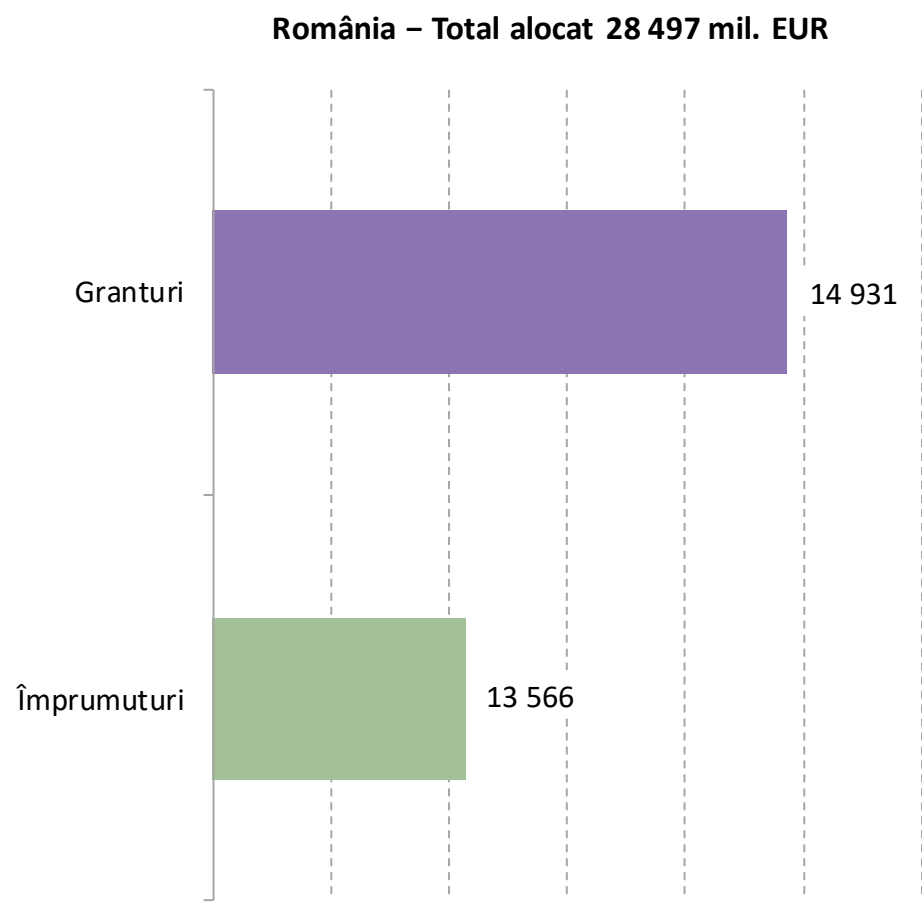

Sursa: Spending and revenue – European Commission, Ministerul Finanțelor

Mecanismul de Redresare și Reziliență a fost lansat de UE pentru atenuarea impactului advers al pandemiei și reprezintă baza instrumentului de redresare Next Generation EU, program ce alocă până la 650 de miliarde euro sub formă de granturi și împrumuturi către statele membre ale UE.

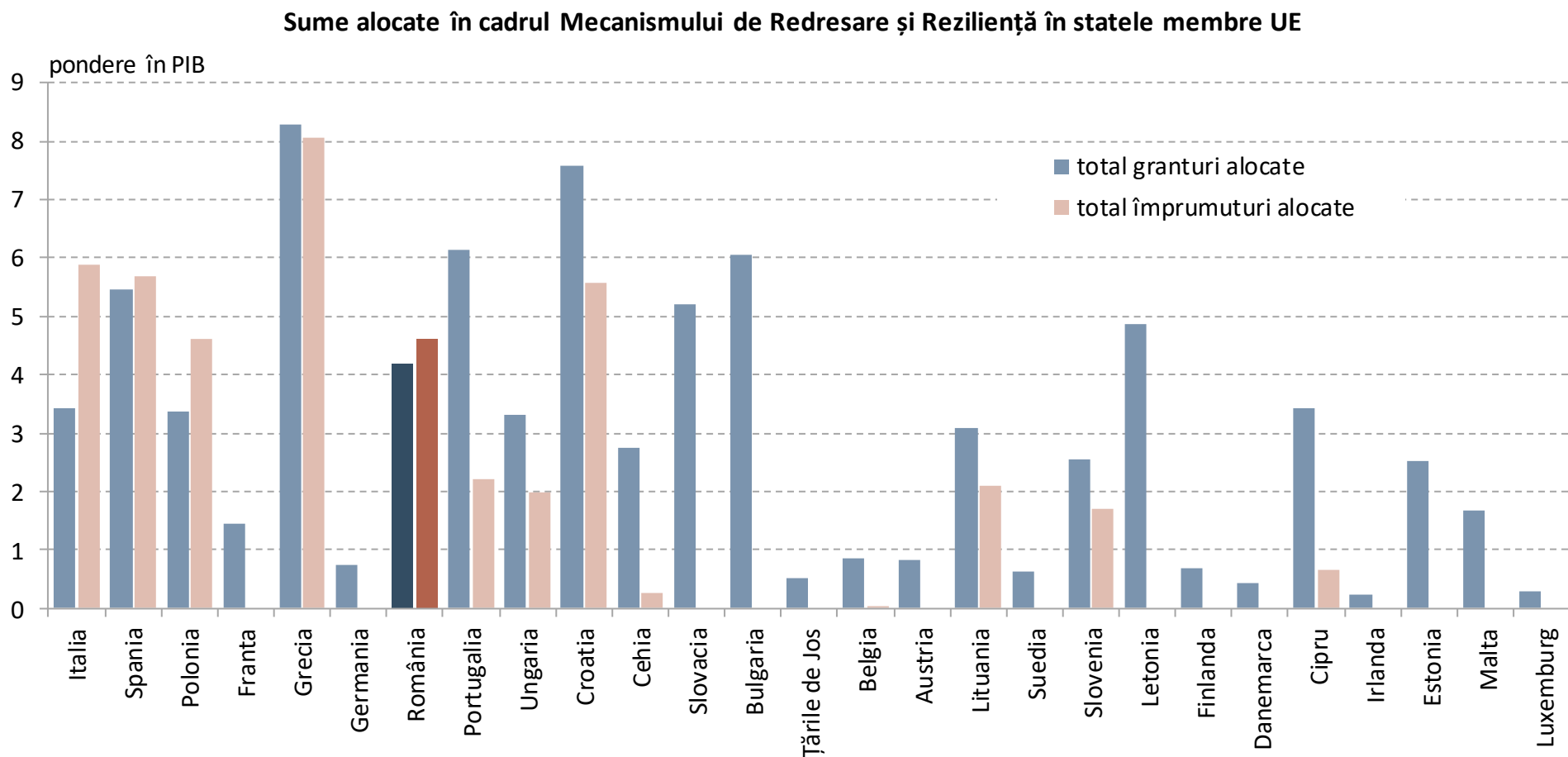

Sursa: Recovery and Resilience Scoreboard

Sursa: Recovery and Resilience Scoreboard

România se află în prima jumătate a clasamentului UE privind importanța alocărilor în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență, importanță măsurată prin ponderea în PIB a alocărilor, atât în privința *grant*-urilor (poziția a opta), cât și a împrumuturilor acordate (poziția a cincea).

Sursa: Recovery and Resilience Scoreboard

România Europeană

Concluzii

Perspective

- „România Europeană – *evoluții, progrese, provocări*” este primul studiu în cadrul proiectului *Economic@BNR*, cu obiectivul de a deveni, pe de o parte, o platformă de referință pentru specialiști, iar pe de altă parte, un sprijin în procesul de fundamentare a deciziilor de politică economică.
- Indicatorii, clasificați în funcție de anumite priorități de dezvoltare națională, ilustrează progresele și beneficiile măsurabile ale României, asociate cu statutul de țară membră a Uniunii Europene din anul 2007.
- Creșterea economică a României s-a situat în general peste media UE în ultimele două decade. În paralel, România a înregistrat cel mai rapid avans, dintre statele din Uniune, în ceea ce privește convergența reală.
- Creșterea accelerată a fost susținută de integrarea în UE, realizarea unor schimbări instituționale și intensificarea fluxului de investiții străine. Însă, pe fondul acumulării dezechilibrelor bugetare și externe, politicile publice trebuie să revină pe calea echilibrelor macroeconomice sustenabile.

România Europeană

Concluzii

Perspective

- Deficitul bugetar și dezechilibrele externe reprezintă principalele provocări cu care se confruntă România în prezent, ceea ce face necesară adoptarea consecventă a unor măsuri de ajustare și reșezare a cadrului fiscal-bugetar pentru refacerea echilibrelor macroeconomice și asigurarea sustenabilității.
- Gradul scăzut al intermedierei financiare este una dintre vulnerabilitățile structurale ale economiei României. Un factor-cheie în creșterea acestuia este continuarea transformării economiei către una cu valoare adăugată ridicată, inclusiv prin folosirea consistentă a fondurilor europene.
- Ponderea comerțului internațional al României în activitatea economică a înregistrat tendințe ascendente în ultimele două decenii, prin integrarea tot mai profundă în lanțurile comerciale europene și internaționale.
- Investițiile străine directe, majoritatea provenind din țările europene, au contribuit consistent la modernizarea economiei României, prin crearea de locuri de muncă, utilizarea tehnologiei avansate și creșterea productivității.

România Europeană

Concluzii

Perspective

- Deși datoria publică a României a rămas relativ scăzută în comparație cu multe alte state membre, traiectoria puternic ascendentă a acesteia din ultimii ani subliniază necesitatea unei consolidări fiscale sustenabile.
- România înregistrează încă decalaje față de țările din regiune și media UE din punctul de vedere al infrastructurii rutiere și feroviare, creșterea acestora fiind în strânsă legătură cu absorbția fondurilor europene.
- Rata de ocupare a crescut semnificativ, recuperând din decalajele față de țările UE, însă rămân provocări privind nivelul scăzut al ocupării pentru unele categorii, persistența disparităților regionale și între urban și rural.
- Mix-ul energetic al României are o structură similară celui al Uniunii, fiind bazat în mică măsură pe combustibili fosili, iar proiectul *off-shore* de exploatare a gazelor naturale va genera beneficii semnificative, conferind României un rol important în planul securității energetice europene.

România Europeană

Concluzii

Perspective

- Dezvoltarea economică a contribuit la o reducere semnificativă în planul inegalității veniturilor. Salariul mediu net real s-a triplat, ca rezultat al creșterii productivității muncii, expansiunii economice și politicilor publice.
- Percepția populației asupra siguranței financiare s-a îmbunătățit continuu în contextul evoluției puternic ascendente a veniturilor reale. Condițiile de locuire au cunoscut, de asemenea, o îmbunătățire continuă în ultimii zece ani, iar în paralel, speranța de viață în România a înregistrat creșteri.
- Sectorul bancar românesc a continuat să își îmbunătățească reziliența la șocuri și capacitatea de finanțare a economiei, atât solvabilitatea, cât și lichiditatea fiind situate peste valorile medii ale Uniunii Europene.
- Fondurile europene au reprezentat, de-a lungul timpului, sursa decisivă de finanțare a unor investiții majore în modernizarea economiei României și a reformelor necesare creșterii calității guvernantei și a politicilor publice.

România Europeană

Concluzii

Perspective

- Însă modernizarea unei economii necesită, pe lângă politici economice sănătoase, și o schimbare profundă la nivelul mentalităților, sens în care trebuie să explorăm mai profund rădăcinile problemelor actuale. Altfel, progresele cantitative importante deja înregistrate se vor atenua în timp.
- România va beneficia promovând inteligent o viziune integraționistă aprofundată, axată pe valorificarea avantajelor geopolitice și economice ale celor mai importante formate de integrare, europene și globale, cu accent pe aderarea la OCDE, Zona Euro și consolidarea poziției în NATO.
- Consolidarea și extinderea parteneriatelor internaționale reprezintă un factor deosebit de important în dinamica dezvoltării. Explorarea unor noi piețe și oportunități, dat fiind noul context comercial global, și colaborările strategice în domenii precum energia nucleară, industria de apărare și tehnologia avansată vor aduce beneficii semnificative economiei României.

Listă grafice

	Pagină
PIB pe locuitor la PPS (ECE, 2005-2024)	7, 8
Gradul de deschidere a economiei (ECE, 2024; România, 2005-2024)	9
Integrarea schimburilor comerciale cu UE (ECE, 2024; România, 2005-2024)	10
Structura exporturilor de bunuri (România, 2006-2024)	11
Pondere exporturilor de tehnologie medie și înaltă în total exporturi manufacturiere (ECE, 2007-2022)	12
Structura importurilor de bunuri (România, 2006-2024)	13
Stocul ISD (România, 2003-2024)	14
Repartizarea ISD în România în funcție de țara de origine a investitorului imediat (2007, 2013, 2023)	15
Intermedierea financiară indirectă (ECE, 2024; România, 2005-2024)	16
Creditul acordat sectorului privat (ECE și ZE, 2011-2024)	17
Pondere creditelor populației în total credit acordat sectorului privat (ECE și ZE, 2011-2024)	17
Pondere creditelor pentru locuințe în total credit acordat populației (ECE și ZE, 2011-2024)	18
Rata inflației IAPC (România, 2006-2024; ECE și ZE, 2006 – mar.2025)	19
Soldul bugetar (România, 2005-2024)	20
Datoria publică (România, 2005-2024; UE-27, 2024)	20, 21
Ratele dobânzilor pe termen lung (România, 2006-2024)	22
Cursul de schimb nominal față de euro (ECE, 2005-2024)	22
Contul curent (UE-27, 2024)	23
Balanța comercială și contul curent (România, 2005-2024)	24
Acoperirea deficitului de cont curent (România, 2005-2024)	25
Remitențele personale (România, 2004-2023)	25
Poziția investițională internațională netă (România și media ECE, 2007-2024)	26
PIB real (România și media UE, 2000-2025)	28
Contribuții ale componentelor cererii la creșterea economică (România, 2005-2024)	29
Structura PIB pe sectoare ale economiei (România și media UE, 2005, 2024, România 2019-2024)	30

	Pagina
Indicele de complexitate economică (ECE, 2007-2023)	31
Ponderea economiei informale în PIB (ECE, 2007-2020)	32
Intermedierea financiară directă (România, 2006-2024)	33
Număr de întreprinderi (ECE și media UE, 2023)	33
Companii nefinanciare cu capital majoritar românesc (România, 2003-2023)	34
Instituții de credit cu capital majoritar românesc (România, 2003-2023)	34
Necesarul de recapitalizare al companiilor (România, 2008-2023)	35
Companii cu deficiențe de capitalizare (România, 2008-2023)	35
Valoarea adăugată brută a companiilor cu capital românesc/străin (România, 2003-2023)	36
Structura pasivului companiilor nefinanciare (România, 2012-2023)	37
Datorii comerciale ale companiilor nefinanciare (UE, 2007, 2014, 2024)	37
Creditul acordat sectorului privat și PIB (România, 2006-2024)	38
Rata de neperformanță (NPL) a creditelor bancare (România, 2008-2024)	38
Rata fondurilor proprii totale (România și UE, 2014-2024)	39
Rata de acoperire a necesarului de lichiditate – LCR (România și UE, 2016-2024)	39
Mix-ul energetic în Uniunea Europeană (UE-27, 2023)	40
Gradul de dependență energetică (importuri nete de energie) (ECE și media UE, 2005-2023)	41
Intensitatea energetică a economiei (ECE, 2007-2023)	42
Emisii de gaze cu efect de seră (ECE și media UE, 2023 versus 2007)	42
Infrastructura rutieră (ECE, 2023)	44
Infrastructura feroviară (UE-27, 2023)	44
Transport aerian (ECE, 2005-2023)	45
Transport public (ECE, 2005-2023)	45
Acces la utilități (ECE și media UE, 2020, 2023)	46
Acces la internet (ECE și media UE, 2023, 2024)	46
Capacitatea de spitalizare (UE-27, 2022)	47

	Pagina
Mortalitatea prematură (UE-27, 2022)	47
Rata legală netă de impozitare pe dividende (UE-27, 2024)	48
Cota legală combinată a impozitului pe venit corporativ (UE-27, 2025)	48
Impozitarea veniturilor din muncă (UE-27, 2023)	49
Rata de ocupare (ECE și ZE, 2024; România, 2009-2024)	51
Rata șomajului (ECE și ZE, 2024; România, 2009-2024)	52
Efectivul salariaților (România, 2005-2024)	53
Câștiguri salariale nete în termeni reali (ECE, 2008-2023)	54
Costul orar cu forța de muncă (ECE și ZE, 2008, 2024)	54
Salariul net real și productivitatea muncii (România, 2005-2024)	55
Câștigul salarial net real și productivitatea muncii (Ungaria, 2008-2024)	55
Populația ocupată – contract pe perioadă determinată (UE, 2023)	56
Populația ocupată în funcție de programul de lucru (UE-27, 2023)	56
Populația ocupată în funcție de numărul mediu de ore efectiv lucrate (UE-27, 2023)	57
Rata de incidență a accidentelor în muncă (UE-27, 2022)	58
Accidente în muncă în funcție de sectoare economice (România, 2022)	58
Indicator de inegalitate (Gini) (România și UE, 2006-2021)	60
Persoane expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială (ECE și media UE, 2015-2024; România și media UE, 2010-2024)	60, 61
Pondere a populației din mediul rural (ECE și media UE, 2015, 2020)	61
Speranța de viață (ECE și media UE, 2012, 2023)	62
Satisfacția privind nivelul de trai (ECE și media UE, 2013-2024)	62
Rata supraaglomerării locuințelor (ECE și media UE, 2015, 2024)	63
Costuri locative în funcție de gradul de urbanizare (România și UE, 2013-2024)	63
Satisfacția cu privire la situația financiară (ECE și media UE, 2013, 2018, 2022)	64
Incapacitatea de a face față cheltuielilor neprevăzute (ECE și media UE, 2011-2024)	64
Indicator de încredere în economie (România, UE și ECE, 2003-2024)	65

	Pagina
Indicator de încredere privind ocuparea forței de muncă (România, UE și ECE, 2003-2024)	65
Indicele dezvoltării umane (ECE, 2007-2022)	66
Indicatori globali de guvernanță (ECE, 2023 versus 2007)	66
Indicele democrației EIU (ECE și UE, 2006-2024; România, 2019-2024)	67
Număr de studenți înscriși în alte țări ale UE (licență și master) (ECE, 2013-2023)	68
Ponderea studenților români (licență) în funcție de subiectul de studiu (România și media UE, 2015, 2023)	68
Fonduri primite de la Uniunea Europeană (ECE, 2000-2023)	70
Fonduri europene (structură finanțări)	71
Instrumente de preaderare – alocări și sume încasate înainte de anul 2007	72
Soldul fluxurilor de la și către bugetul UE	73
Fonduri europene primite – venituri primare, venituri secundare, transferuri de capital	73
Intrări de fonduri europene în perioada 2007-2025	74
Fonduri europene postaderare	75
Grad de absorbție a fondurilor europene	76
Fonduri europene destinate infrastructurii rutiere	77
Fonduri europene destinate infrastructurii rutiere – alocări pe programe regionale	78
Fonduri europene destinate cercetării, dezvoltării și inovării	79
Fonduri europene destinate cercetării, dezvoltării și inovării – alocări pe programe regionale	80
Fonduri europene destinate infrastructurii de sănătate	81
Fonduri europene destinate infrastructurii de sănătate – alocări pe programe regionale	82
Fonduri europene destinate infrastructurii de educație	83
Fonduri europene destinate infrastructurii de educație – alocări pe programe regionale	84
Fonduri europene destinate dezvoltării mediului de afaceri	85
Fonduri europene destinate dezvoltării mediului de afaceri – alocări pe programe regionale	86
Fonduri Next Generation EU (structură)	87
Mecanismul de Redresare și Reziliență – sume alocate (UE-27, România)	88, 89

Contribuții la realizarea studiului ROMÂNIA EUROPEANĂ – *evoluții, progrese, provocări*

Marcel Sandu, economist principal, Direcția Studii economice

Cristian Bulete, economist principal, Direcția Modelare și prognoze macroeconomice

Irina Mihai, economist principal, Direcția Stabilitate financiară

Oleg Zmeu, economist, Direcția Politică monetară

Raluca Ghiță, expert principal, Direcția Statistică

Nicușor Ruiu, director adjunct, Direcția Muzeu și educație financiară

Raluca Iacob, expert, Direcția Comunicare și relații cu publicul

Mioara Ion, expert, Direcția Studii economice

Livia Rotaru, șef serviciu, Direcția Studii economice

Amalia Fugaru, consultant strategie, Cancelaria BNR

Diana Lupescu, consilier Viceguvernator, Cancelaria BNR

Andrei Tănase, consilier Viceguvernator, Cancelaria BNR

ECONOMIC@BNR

Datele statistice utilizate, inclusiv cele care au caracter provizoriu, sunt cele disponibile la data de 24 aprilie 2025.

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Strada Lipscani nr. 25, Sector 3, București, Cod 030031, România
T: 021 313 04 10

www.bnr.ro